

Золотий фонд,
національне надбання,
основа сьогодення
і майбутнього

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

**Виступ Голови Верховної Ради України
Володимира ЛИТВИНА на ювілейній
сесії загальних зборів НАН України**

Вельмишановний Борисе Євгеновичу!
Високоповажане зібрання! Шановні колеги!
85 років — час зрілості та мудрості як для окремої людини, так і для установи, особливо такої, в якій закумуляовано інтелект нації. Ювілей академії та її президента — геніального вченого й організатора науки, справді моральної совісті нації — добра нагода замислитися над роллю науки в сучасному світі. Втім, ми уже звично констатуємо факт визначального впливу науки на суспільний розвиток, як і наявність зворотного процесу — посилення декларацій про увагу держави до науки і науковців. Проте ні для кого не секрет, що це загальний, позбавлений деталей погляд, який аж ніяк не відтворює проблеми в усій її складності.
(Закінчення на 2-й стор.).

ОФІЦІЙНО

Візит до Індії

Делегація Верховної Ради України на чолі з її Головою Володимиром Литвином перебуває з офіційним візитом в Індії. Сьогодні в Делі В. Литвин і члени офіційної делегації зустрінуться з віце-президентом Індії, Головою Верхньої Палати парламенту Б. С. Шекхаватом. Відповідно до програми, у середу делегація відвідає парламент Індії та парламентську бібліотеку, якій Голова ВР подарує добірку книжок про Україну. На цей день заплановано також зустріч В. Литвина з Президентом Індії Авулем Пакіром Джайнулабдіном Абдулом Каламом та спікером Нижньої Палати парламенту Індії Манохаром Джоні. Як повідомило інформуправління ВР, у четвер делегація відвідає Агру, а у п'ятницю повернеться до Києва.

ПЕРЕДПЛАТА-2004

Передплачуйте і вигравайте!

Продовжуємо публікувати пропозиції наших друзів-спонсорів для розіграшу призів серед передплатників газети «Голос України». Нам пропонують:

42. Журналіст-дослідник Володимир Дем'яненко — три примірники книжки «Ще задовго до Ельби».

43. Херсонський поет і композитор Володимир Марус — диски з власними піснями та фірмовий набір торгової марки «Сержант Петренко».

44. Дитячо-юнацький фотоклуб імені Олександра Альперта, Херсон (керівник — Ігор Альперт) — фотоапарат.

45. БАТ «Універсал-Південь», Миколаїв (голова правління — Анатолій Дюмін) — продуктові набори.

**Шановні передплатники,
нехай усміхнеться вам удача!**

МИ ОБРАЛИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

**1 грудня 1991 року відбулися референдум на підтримку Акта
проголошення незалежності України і вибори Президента країни**

Понад 90 відсотків українців схвалили документ, ухвалений Верховною Радою 24 серпня того ж таки року. І майже дві третини виборців проголосували на виборах глави держави за Леоніда Кравчука.
(Закінчення на 4-й стор.).

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Біля виборчої дільниці одного з центральних районів Києва
1 грудня 1991 року

У НОМЕР

«Ми проти зведення нової «берлінської стіни»

Уперше делегацію України було запрошено до Вільнюса на чергове засідання Ради прем'єр-міністрів країн Балтії. Під час візиту Прем'єр-міністр України Віктор Янукович, що був присутній на зустрічі як спостерігач, зустрівся окремо з кожним із трьох прем'єрів: Литви — Альгірдасом Бразаускасом, Латвії — Ейнарсом Репше та Естонії — Юханом Партсом, а також із Президентом Литовської Республіки Роландасом Паксасом. Після зустрічі з ним Віктор Янукович заявив, що завдання обох держав — створити такі умови, щоб громадяни наших країн могли б спілкуватися без перешкод. У зв'язку з цим він висловив упевненість, що вже в грудні буде підписано договір про видачу безкоштовних віз для громадян України і про безвізовий в'їзд до України громадян Литви.

(Закінчення на 7-й стор.).

Готувалися до грипу, а прийшов гепатит

Прогнози про ранню епідемію грипу в Запорізькій області, на щастя, не справжуються. Зате в регіоні з'явився гепатит. Масштаби поширення хвороби насторожують. Гепатитне відділення обласної ін-

фекційної лікарні заповнено різними за віком пацієнтами. Число хворих коливається в межах 300 осіб, третина з них — діти. Медики звертаються до населення дотримуватися правил гігієни. А як їх дотримуватися, коли вода доступна не всім? Так, минулого тижня майже 20 тисяч осіб із 17 сіл Якимівського, Мелітопольського й Приазовського районів майже чотири доби провели без питної води — «Водоканал» знеструмив насосну станцію очисних споруд за борги, **повідомляє наш власний кореспондент Олександр АБЛІЦОВ.**

Із вагона — у салон

П'ять нових тролейбусів Південного машинобудівного заводу з'явилися у Донецьку. За останні два роки обласний центр придбав 15 тролейбусів і шість трамваїв. Щодня міський транспорт перевозить близько 600 тисяч пасажирів, а зношеність тролейбусного парку становить 60 відсотків, трамвайного — 90.

Вода б'є по кишені

Після того, як у багатоповерхових будинках Дружківки вперше за останні кілька років з'явилася гаряча вода, мешканці міста почали писати заяви... про її відключення. Причина — брак коштів для оплати комунальних послуг. Теплопостачальники шукають вихід із ситуації, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЦЬ** (Донецька область).

Баланс місяця

Річниця
з туманними
перспективами

3, 17

Пенсія: час
накопичувати
і витратити

16

Шановний читачу!
Віднині
ти наш кореспондент

**Зателефонуй
за номером
456-72-63**

з 9.30 до 11.00 і повідом
найсвіжішу новину
«Голос України» —
це твоя газета!

Золотий фонд, національне надбання, основа сьогодення і майбутнього

Виступ Голови Верховної Ради України Володимира Литвина на ювілейній сесії загальних зборів НАН України

(Початок на 1-й стор.).
Від імені Верховної Ради хочу привітати представників різних наукових поколінь, видатних наукових шкіл, які зберегли і примножили інтелектуальні традиції українського народу, на ділі довели невечерні можливості науки. Ви — золотий фонд, національне надбання, основа сьогодення і майбутнього країни. Зрозуміло, за умови, якщо усвідомлення цього буде достатньо у тих, хто визначає державну політику.
Від імені Верховної Ради щиро вітаю Бориса Євгеновича Патона, Національну

академію наук України з тим, що кермо центрального наукового штабу України залишається у надійних руках.
Очевидно, Верховній Раді потрібно прийняти рішення, що надалі лише дві посади в Україні мають позначатися словом «Президент». Це — глава держави і керівник НАН України. Тоді, треба сподіватися, у нас буде менше «президентів» і більше порядку.
Принагідно скажу про одну історичну закономірність: суспільство звертається до науки, освіти й культури щоразу, коли відбува-

ються або визрівають у його надрах глибокі суспільно-політичні зміни, а напруження сил сягає межі можливостей національного організму. Ще за часів рівноапостольного князя Володимира Великого утвердилось усвідомлення того, що Русі потрібна не так сила, як мудрість. Розкриття державницьких задумів Богдана Хмельницького також завдає членості, освіченості й духовності. І як наслідок — історичний прорив українського народу та набуття нової якості нашою державністю, феномен яких досі не втратив своєї притягальної сили.
На революційному зламі історії нашого народу — 85 років тому народилася Академія наук України.
За спогадами Гетьмана Павла Скоропадського, в Києві 1918 року «відчувався жахливий брак людей науки». Тому творення Української держави тоді велося не так шляхом формування збройних сил, флоту, інших силових структур, як заснуванням таких осередків інтелектуального і культурного буття нації, як Національна академія наук, університет, бібліотека, театр, музей. Ці інституції «пережили» не один владний режим, зцілюючи зранене тіло українського народу балзамом національної солідарності, єдності, цілісності.
Підкреслю: інтелектуальне піднесення народу відбувалося саме засобами правдивих знань, а надто — їх академічним авторитетом і повнотою, які відкрили століттями замулені джерела національної історії, культури й духовності.
Двадцять століття — це

Державність ними мислилася як сила розуму, гармонія інтелекту, моральності, громадянського обов'язку та влади, професійної і чесної зі своїм народом.
Оцінка такої позиції — за майбутнім, оцінку ж безприкладного героїзму вчених, які протягом усього свого життя прокладали шлях до свободи, рівності, справедливості, нам належить зробити сьогодні.
Цього вимагає наше суспільство, наша історія, наше майбутнє.
Сьогодення гостро потребує опори на науку, як неодмінної і визначальної передумови вироблення цивілізованої моделі розвитку і припинення формування феодальних засад існування, ярмо яких намагаються накинати на українське суспільство різноманітні клани і групи. До того ж такі, котрі при владі та в опозиції.
Адже ні для кого вже не секрет, що українські політики здебільшого демонструють свою політику — у внутрішніх і зовнішніх сферах — залежно від кон'юнктури.
У своїх власних інтересах вони готові виступати ринковиками, демократами чи прихильниками авторитаризму, проросійськими, проамериканськими чи пропольськими. Але аж ніяк не проукраїнськими. Це констатація закономірності, про винятки не кажу.
Потрібні, врешті-решт, не імітація, не подальше залякування слова «інновації», а реальне втілення інноваційної моделі розвитку.
Потрібно покласти край політиці на відставання й ослаблення України.
Потрібно зупинити роз-

такий курс держави розвіє прогнози скептиків, що нові нобелівські лауреати в Україні з'являтимуться лише «проїздом».
Завдання подальшого розвитку гостро потребують розумної і зрозумілої всім політики. І насамперед потрібна правда. А правда — це наука.
Видаючи відсутність реальних змін за стабільність, яка нагадує стагнацію, надаючи перевагу констатаціям та ревному стеженню за рейтингами політиків, ми водночас звільняємо себе від необхідності думати. До того ж думати з розрахунку на два—три кроки наперед.
Отже, завдання із завдань: відійти від загалом правильних слів, перейти до правильних дій, зробити опору на інтелектуалів, людей з мізками, подолати дисгармонійність у взаємостосунках і взаємовпливах на рівні інтелекту і влади, інтелекту й політики.
Ці поняття, на жаль, так і не стали тотожними, хоча ненормальність такої несумісності — очевидна.
Академія як незалежний експерт, позбавлений тягаря партійності, клановості, конфесійної заангажованості, покликана забезпечити змістове наповнення та якісно нове бачення шляхів нашого розвитку, що об'єктивно висуває її на роль загальнонаціонального арбітра та посередника між владою і суспільством.
Зокрема, саме від науки залежить наш упевнений шлях до Європи. Хоча за власне інтелектуальним рівнем Україна й сьогодні серед передових європейських країн. І це — те найпосутні-

ного і морально-етичного стандарту.
Тому надзавданням є спрямування наявного наукового арсеналу на розвиток особистості, що є єдиною можливим шляхом духовного зростання суспільства, його морально-етичного зміцнення, вирізблення неповторного профілю нашого народу серед інших етнічних спільнот. У цьому — заповідь нашого буття завтра, наш духовний порятунк.

Прикметно, що в останні роки нобелівськими лауреатами стали вчені у зрілому віці. Це ще раз зміцнює у переконанні щодо непродуктивності нав'язуваної ідеї про запровадження вікових обмежень для обіймання керівних наукових посад. Це рівнозначно спробі заборонити думати і творити у певному віці. Вважаю, що було б неповагою, бездумністю і просто злочинним відрізати досвідчених учених від активного наукового життя.

На щастя, академічна корпорація в Україні переймається значно вищими пріоритетами і завданнями. Саме життя переконливо довело високу ефективність академічної системи організації наукових досліджень в Україні, її запитаність і стратегічний ресурс при вирішенні епохальних завдань. Хоча це зовсім не означає, що НАН не потребує реформування. Реформування потрібне, не потрібне лише руйнування.

Наш обов'язок — не просто зберегти, а підтримати і максимально примножити вітчизняний науково-технічний потенціал в ім'я майбутнього України.

Цілком очевидно, що здобутки вітчизняної науки мали б бути зрев'юзовані й оцінені сьогодні як з огляду їх ефективного використання у внутрішньоукраїнському економічному, політичному і навіть дидактичному — відтворювально-генеративному — напрямках, так і з огляду входження у світовий інтелектуальний простір. Адже нам у минулому було і є що сьогодні запропонувати світовій інтелектуальній спільноті у багатьох сферах фундаментальних і прикладних наук, технологій. Це має стати об'єктом зацікавленого й предметного обговорення.

Шановні колеги!
Високим є інтелектуальний потенціал Академії, масштабними є академічні плани та ідеї. Від узгоджених дій у напрямі їх втілення у життя залежить гідний статус, впливовість і конкурентоспроможність України у сучасному світі, а головне — добробут і соціальне благополуччя наших співвітчизників. Концентрація зусиль і влади, і науки, і суспільства на вирішенні цих завдань має стати загальнонаціональним пріоритетом.

Щиро, від усього серця вітаю Академію та її Президента Бориса Євгеновича Патона із знаменною подією, бажаю всім науковцям України повних можливостей для здійснення творчих задумів, сміливого пошуку і відкриттів, гідних ХХІ століття.
Дякую за увагу.

САМОВРЯДУВАННЯ

Голосували, наступивши на серце

Сказав Голова Верховної Ради Володимир Литвин про мінімальну зарплату 205 грн. на зустрічі з працівниками місцевого самоврядування. Вона відбулася в конференц-залі парламенту з нагоди відзначення професійного свята та вручення нагород тим, хто самовіддано служить громаді. Почесні грамоти і Грамоти Верховної Ради одержали сільські та міські голови, керівники і члени постійних комісій райрад та облрад, секретарі рад, депутати.
Продовжуючи думку, Володимир Литвин наголосив: приймаючи закон про мінімальну зарплату, народні депутати передусім думали про збалансованість бюджету і його можливості забезпечити виконання всіх статей, де майже без винятку збільшено видатки.
Голова Верховної Ради сказав, що держава і законодавці у боргу перед працівниками самоврядування і зазначив, що його особисте міркування — «дуже поволі у суспільстві визріває розуміння, що таке самоврядування і його можливості». Через те так довго готується нова редакція закону про самоврядні органи в Україні і треба було б працювати, щоб цей закон прийняти ще нинішньої сесії.
Володимир Литвин запевнив, що практика зустрічей керівників Верховної Ради з працівниками органів самоврядування, на яких обговорюватимуть важливі питання життєдіяльності країни, триватиме. Зокрема, це стосується і майбутньої конституційної реформи, успіх якої залежатиме від розкладу політичних сил у парламенті. Поки що процес цей перманентний: політичні партії декларують одне, Верховна Рада — друге, уряд — ще інше, вважає Володимир Литвин.

Анатолій КАРАСЬ.
На знімку: Юрія ЛЮБОНЕНКА, криворізького міського голову, серед інших нагороджено Почесною Грамотою Верховної Ради України. Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

доба жахливих, варварських війн і водночас — наукових проривів, які, зокрема, забезпечували загальновідомі наукові школи, що сформувалися й розвинулися в Академії, видатні учені, які своїми працями та відкриттями збагатили вітчизняну і світову науку.
Українське суспільство в 20-х роках минулого століття щиро повірило і привітало передбачений генієм Кобзаря прихід «апостолів правди і науки». Для цих велетів духу розум справедливо підносився над злободенними негараздами життя.

тринькування інтелектуального капіталу.
Не вбачаючи в інтелігенції, інтелектуалах рушійної сили, попередня система водночас не обминала їх увагою, зокрема й у матеріальному плані.
Зараз немає ані першого, ані другого. Вони поставлені в жорсткі умови виживання.
Щоправда, на наступний рік фінансування НАН України значно покращено. Це — позиція Президента, Кабінету Міністрів, Верховної Ради. Вважатимемо, що це добрий знак. Бо тільки

ше, що реально й надійно єднає нас нині з Європою.
Для того, щоб вибудувати саме таку політику, науковий потенціал академічних інститутів має бути задіяний на головному напрямі сучасності — розвитку суспільства, людини й особистості. Катастрофічна втрата яскравих особистостей, що накладалася в часі з невблаганним відходом у вічність провідних учених і діячів культури — справжніх моральних символів нації, призвела до руйнування особистісного виміру, зниження порогу інтелектуаль-

Не з'ясовувати стосунки, а служити суспільству

Таку думку висловив Голова Верховної Ради України Володимир Литвин під час робочої поїздки у Кіровоградську область. Він зустрівся з головами райдержадміністрацій та районних рад. А також ознайомився з роботою регіонального центру земельного кадастру. Володимир Литвин вважає: головне для вітчизняної економіки на нинішньому етапі — досягти рівня 90-го року. А цим поки що можуть похвалитися лише окремі підприємства. Крім того, Голова ВР переконаний: цифри зростання не важать нічого, якщо немає реального поліпшення добробуту в кожній сім'ї. Володимир Литвин висловив також своє бачення деяких важливих аспектів внутрішньої і зовнішньої політики держави.

Про політичну реформу

Перспективи політичної реформи в Україні можна оцінювати по-різному, залежно від того, яку позицію визначить парламент, чи зможуть депутати знайти компроміс з тих болючих питань, які нині розмежовують фракції. Володимир Литвин зазначив, що треба менше говорити і з'ясовувати стосунки, а сідати за стіл переговорів, домовлятися, знаходити узгоджені рішення. До того ж такі, які влаштовують не лише окремі політичні сили, а відповідають запитам сьогодення і служитимуть суспільству в цілому.

Про бюджет

Нинішній бюджетний процес був не таким прозорим і відкритим, як усі попередні, переконаний глава парламенту. Навіть не всі урядовці ознайомлені з основними його показниками. Але, на думку Володимира Литвина, вирішальним є те, що бурхливі пристрасті, які

вирували минулого тижня в парламенті, врешті-решт, матеріалізувалися в основному фінансово-економічному документі держави.

та опозицією й уникнути глухого блокування роботи парламенту.

За словами Володимира Литвина, під час передвиборної кампанії краще мати не зовсім доопрацьований, не зовсім збалансований і не зовсім узгоджений документ, аніж не мати нічого...

Про землю

Із земельною реформою наша країна запізнилася років на тридцять, вважає Володимир Литвин. Тоді в селах ще були люди, які вміли працювати на землі і знали, що з нею робити. Нині це, в

кількість міцних господарств, а основна маса селян байдкує, чекаючи вказівки на розкуркулення...

Володимир Литвин припускає, що невдовзі Україна переживатиме земельну революцію, коли земля повністю перейде у приватну власність і стане повноцінним товаром.

— Якщо під аграрною реформою розуміти розпаявання землі, — зазначив він, — то можна вважати, що зроблено перший, але не найголовніший, крок. Основні складнощі чекають попереду, коли стане очевидною зацікавленість у наділах і люди відчують себе справжніми власниками землі. А поки що лише 54 відсотки громадян отримали акти на її приватну власність. (До речі, на Кіровоградщині цей показник сягає 96 відсотків.)

Про миротворчу місію в Ліверії

Володимир Литвин повідомив, що питання про відправлення до Ліверії українських миротворців, очевидно, знов порушуватиметься в парламенті. Каменем спотикання, на його думку, стала одна розбіжність. А саме: частина депутатів побоюється, що наш військовий контингент у Ліверії може брати участь у бойових діях на боці однієї з сторін.

Президент, за словами Голови ВР, пропонуватиме парламентові поврозглянути документ. Але з доповненням про те, що військовий підрозділ не братиме участі в бойових діях на боці жодної із сторін і виконуватиме суто миротворчу місію, як це і передбачено відповідними угодами між Організацією Об'єднаних Націй та Україною.

Олег БОНДАР.

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин та лідер фракції «Трудова Україна» Ігор Шаров (крайній зліва) познайомилися з роботою відкритого акціонерного товариства «Птахокомбінат».

основному, пенсіонери. Віддавши кращі роки роботи в аграрному секторі, тепер вони, здебільшого, не мають за що жити...

На думку глави парламенту, нині на селі спостерігається небезпечна тенденція. Ситуація багато в чому схожа на ту, що була в двадцять років минулого століття. Маємо незначну

Аграрну реформу звели до розпаявання землі, руйнування великотоварного виробництва

ВЕРДИКТ

На цьому наголосив Голова Верховної Ради Володимир Литвин на Всеукраїнських зборах депутатів-аграріїв Верховної, обласних, міських, районних та селищних рад, що відбувалися в столичному Українському домі. І запропонував створити комісію з посадових осіб та депутатів, яка на прикладі кількох районів проаналізувала б становище, що склалося в аграрному секторі країни.

Ситуація на селі, зазначив В. Литвин, катастрофічніша, ніж це було після Великої Вітчизняної війни, ніж це показує навіть наша «правильна» статистика. Говорити про позитивні результати можуть лише теоретики, наділені багатою уявою, зазначив він, підсумовуючи виступи віце-прем'єра з питань АПК Івана Кириленка, інших представників Аграрної партії. «Не вірю отим величезним цифрам, які звучали з трибуни. Не вірю». Довіряти суцільним позитивам, за словами Володимира Литвина, не дають можливості хоча б його «екскурсії» на село: «По собі знаю, село показують, де краще, реальної картини не бачиш. Одне підприємство (в районі. — Г. К.) погоди не робить. Як одна ластівка не робить весни».

Голова ВР закликав

рятувати село, розібратися — чи не надто поспішно ми виштовхали наших годувальників на недосконалу вивчену дорогу. Бо навіть уже перерозподіл власності видається за велику справу, за розвиток. Тому темпи, методи і шляхи реформування вимагають критичного осмислення і критичних оцінок. Вочевидь, авторам реформ з першого дня слід було усвідомити, що усталений спосіб життя мільйонів співгромадян не треба ламати докорінно. Це — тривалий, органічний процес, а не операція: зробили по живому, без наркозу, і дали продовжуємо різати. Натомість чомусь зовсім не брали до уваги, що новозміни здійснюються не лише для зростання обсягів, поліпшення якості, здеешевлення продукції, а головне — добробуту людей, тих, хто працює на

землі. А наша реформа відбулася начебто для звіту про її масштаби і глибину. Проводилася без прискіпливого державного ока, яке дивилося б і коригувало те, що відбувається на селі.

На думку глави парламенту, посилення на негоді послужило індульгенцією для відпущення гріхів, для недоробок, які мали місце. Навесні, коли провідники аграрної політики знали справжню ситуацію з посівами озимини і дефіцит збіжжя у засіках можна було спрогнозувати, на світовому ринку реалізували немало дешової пшениці. «Але замість того, щоб раціонально розпорядитися залишками і спокійно докупити того, що не вистачало, за кордоном, ми затіяли полемічну дискусію про очікувану біду. Є значна вина тут Верховної Ради. Це підштовхнуло до зростання цін на продовольче зерно як на внутрішньому ринку, так, очевидно, і на світовому. Спромоглися розпочати імпорту збіжжя аж після жнив, у другій половині вересня, коли ціна на пшеницю підскочила майже вдвічі — до 200 доларів за тону».

Інша біда, з якою повсюдно стикалися хлібороби, — деякі керівники забули про ними ж проголошені ринкові засади і вдаються до адміністрування. А треба просто платити селянам ту ціну, яку платимо на світовому ринку. Тоді хтось із селян взуття дітям купить, хтось — підручники до школи. Але для цього треба, звісно, ходити до дядька, домовлятися. Куди легше купувати великими партіями за кордоном. А той дядько, якщо на нього натиснути, продасть і за безцінь. Часто нинішнього сезону насильно за участі працівників міліції, прокуратури в аграрників практично конфісковували збіжжя. Примувували віддавати пшеницю якимось невідомим комерсантам по 650 гривень за тону. Тоді зерно, начебто, рахується в регіональних ресурсах тієї чи тієї області. Багатьом обіцяли долати — не заплатили й досі. Тепер тонна збіжжя йде на млин по 1200 гривень. Хто поклав різницю собі у кишеню — питання риторичне.

Галина КВІТКА.

БАЛАНС МІСЯЦЯ

Річниця з туманними перспективами

Рік тому, 30 листопада, Президент підписав указ про призначення Віктора Януковича головою уряду.

Не будемо торкатися мусованих у ЗМІ політичних аспектів та інсинуацій і з приводу цієї дати, і навколо постаті самого прем'єра. Але економічні підсумки діяльності Кабміну спробуємо оцінити насамперед з точки зору рядового, чи, як зараз модно казати, пересічного українця, до яких, без удаваної скромності, належу і сам.

Найвідчутніший для кожного з нас підсумок — зростання цін на хліб. У листопаді, як наша газета уже відзначала, упав останній бастион: ціни на прилавках хлібних крамниць підскочили і в Києві. І не могли не підскочити. Тому що до останнього часу трималися на старому рівні винятково за рахунок міської казни, через прями грошові ін'єкції столичним хлібопекарням. Чим і користалися спекулянти. Зізнаюся, не знаю як нині, після підвищення, а ще місяць тому, за офіційними даними, спритні наші співвітчизники до 30 відсотків добової випічки, — а це близько 300 тонн — щодня вивозили із столиці для подальшого перепродажу. Киянам, зрештою, це набридло, і мав рацію міський голова Олександр Омельченко, підписавши відповідне розпорядження.

Чи варто нагадувати про марні спроби уряду адміністративними методами запобігти росту цін на найпопулярніший харчовий продукт серед зuboжлого народу? Диктату, що еволюціонував від категоричної заборони пекарям підвищувати відпускні ціни, через установлення меж рентабельності, до запевняння про захист так званих «соціальних» сортів буханців і батонів. Тільки наша газета разів десять попереджала, що ні до чого хорошого така практика не призведе. На тлі постійного росту цін на зерно, борошно та інші інгредієнти тривало вимивання оборотних коштів і зростання кредиторської заборгованості хлібопекарень. І тому ціни, коли вже неможливо було їх стримувати, щоб остаточно не збанкрутіли хлібозаводи, підскочили набагато вище прогнозованих Кабміном параметрів у 10—15 відсотків.

Я не полінувався і поцікавився цінами в магазині, що працює на території одного з київських хлібозаводів на найзатребуваніші сорти. Отож, подовий хліб коштував гривню, став коштувати 1, 52 гривні; український коштував 1, 08 гривні, тепер — 1,78. І тільки білий батон подорожчав на 20 копійок, або на 20 відсотків, що хоч якось корелюється з заспокоїливими прогнозами Кабміну. Та при цьому значно схуд у вазі. Але ж ця торгова точка не несе витрат на доставку хлібопродуктів автотранспортом.

Та й ще не вечір. Ріст цін навіть на 50 і більш відсотків нині ледь-ледь дає змогу пекарям зводити кінці з кінцями. Установлена міністрами для хлібозаводів гранична рентабельність загання хворобу всередину. Коштів для модернізації в підприємств бракує, а більшість з них, особливо у великих містах, давно переступили тридцятирічний рубіж. І незабаром почнуть зупинятися якщо і не через відсутність оборотних коштів на поточне виробництво, то з техногенних причин.

Туманною залишається і перспектива соціального розвитку країни, що в листопаді позначилося особливо яскраво. На перший погляд Кабінет Януковича має більш ніж вражаючі макропоказники. Ріст внутрішнього валового продукту досяг 5,3 відсотка, промислове виробництво — 14,6 відсотка. І, якщо вірити статистиці, те реальні доходи населення зросли на 6,8, а середньомісячна зарплата — на 21,5 відсотка.

Але якщо це так, то зовсім парадоксальний вигляд має позиція Кабміну, який настояв на тім, щоб народні депутати, котрі раніше законодавчо вимагали збільшення мінімальної оплати праці до 237 гривень, погодилися на її зменшення до 205 гривень. Що й сталося наприкінці листопада. За зростання цін на хліб, молоко, майбутнього їх підвищення на м'ясо — прожити на такі гроші більш ніж проблематично. Я вже не кажу про парадокс між позитивною динамікою макропоказників і тенденцією зниження якості життя. На що, до слова, звернув увагу наших міністрів Президент, відзначивши негативну динаміку росту заробітної плати. Якщо на 2002 рік у бюджет закладався її ріст у 20 відсотків, то на поточний — лише 13.

Краще інших індикаторів якості життя відбиває так званий прожитковий рівень. Для рядового українця його розраховує знову ж Кабмін. Сьогодні він дорівнює 342 гривням. Це, як бачимо, трохи більше, ніж мінімальна зарплата, однак цікаві нормативи в цю цифру закладено.

Відповідно до них, пересічний українець має задовольнятися в день: 100 грамами хліба, 19-ма грамами риби, 160-ма грамами молока, 22-ма — свинини, 5-ма — кролятини, 13-ма — олії. До цих 342 гривень треба ще додати і витрати на відвідування перукарень, на ліки, придбання мила, зубної пасти тощо. Але не будемо про сумне. Прожитковий мінімум враховує і потреби в одязі. Отож, на думку уряду українським жінкам шести пар колготок має вистачити на 2 роки, а однієї краватки нашим чоловікам — на 10 років...

А тепер згадайте своїх сусідів, знайомих і, хоча неприємно заглядати до чужої кишені, скажіть, поклавши руку на серце: багато хто з них мають на кожного члена родини цей самий горезвісний життєвий мінімум? Якого, за визначенням, має вистачити «для забезпечення нормального функціонування організму людини і збереження її здоров'я».

(Закінчення на 17-й стор.).

Колектив працівників Апарату Верховної Ради України висловлює щире співчуття завідуючому секретаріатом Комітету Косинському Віктору Володимировичу з приводу тяжкої втрати — смерті його батька

КОСИНСЬКОГО Володимира Йосиповича.

Ми обрали незалежність

1 грудня 1991 року відбулися референдум на підтримку Акта проголошення незалежності України і вибори Президента країни

(Початок на 1-й стор.).
Дванадцять років, які минули відтоді, як видно сьогодні, — надто короткий відрізок часу,

щоб оцінити подію. З'ясувалося, що можна цивілізовано, без кровопролиття перерізати пуповину минулого і по-

чати творити власну історію.
Однак, на жаль, тодішня політична еліта не змогла виробити єдину

Прес-конференція Леоніда Кравчука після голосування на виборчій дільниці 1 грудня 1991 року

Фото Михайла САЧКА.

програму розбудови новоутвореної держави, а повела жорстку боротьбу за владу. На задній план відійшли народногосподарські проблеми, які загострилися з початком переходу до ринкової економіки. Понад те, не було однастайності й у виборі шляхів модернізації української економіки.

Сьогодні можна ствер-

джувати: не готовим до цього випробування виявилось і українське суспільство, яке напередодні референдуму стверджувало: «Нам набридло жити у злиднях». Наслідки неспілкування, інколи — сліпого копіювання економічного досвіду сусідів відчуваються ще й досі. Як і прагнення розв'язати проблеми найпростішим шляхом: заміною

«поганого царя на доброго».
На мій погляд, сьогодні треба спокійно і неупереджено проаналізувати всі досягнення і помилки протягом дванадцятирічного шляху. І влада, і суспільство повинні бути відповідальні за свої кроки, за свій вибір. Щоб не було розчарувань у подальшому.

Володимир КОРОЛЮК.

У НОМЕР

А пасажири крайні...

Доведені до відчаю працівники Дрогобицького ВАТ «Галол» перекрили рух на залізниці.
Майже два роки триває процес санації на колісах потужному підприємстві. Натомість накопичуються борги: перед працівниками, Пенсійним фондом, бюджетами різних рівнів тощо. Частину працівників і не звільняють, і не допускають на територію за довідками для судових позовів. Ще в жовтні ініціативна група мала намір блокувати станцію Дрогобич. Тоді представники обласної влади не допустили цього.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львівська область.

Найголовніше — погода в домі

Термобудинок — а простіше теплий будинок — у п'ять поверхів з'явився в Миколаєві.
— Технологія будівництва теплих будинків давно відома, — розповідає Віктор Козіол, заступник директора з виробництва українсько-німецької компанії «Укртермобуд». — За аналогічною конструктивно-технологічною схемою будують в Америці, Голландії, Франції, Польщі, Ізраїлі. Найпопулярніші «теплі» будинки в північних районах Росії. В Україні лише наша фірма побудувала їх понад 200. Але переважно це котеджі, пансіонати, боулінг-клуби, кафе, ресторани.
У диво-будинку жити, певно, приємно. Тепло взимку, прохолодно влітку. Автономні системи опалення, кондиціонування, пилососи, вентиляції, лічильники.
У будинку 16 квартир площею від 110 до 230 квадратних метрів. Кожна індивідуального планування.

Інвестували будівництво господарі квартир, які створили об'єднання пайовиків. Загалом сплатили по 20—25 тисяч доларів.
Є рішення міськвиконкому про те, що в найближчому майбутньому «Укртермобуд» почнуть реконструювати так звані сталінки. Одночасно оновлюватимуть і фасади, мінятимуть комунікації.

Олена ІВАШКО.

Фото Володимира АНДРІЄВСЬКОГО.

На знімку: термобудинок у Миколаєві.

ПАМ'ЯТЬ

На братській могилі встановили хрест

У сквері села Олександрополя Солонянського району по один бік відкрили пам'ятний знак полеглим у Великій Вітчизняній війні радянським воїнам, а по другий — поставили католицький хрест на місці поховання німецьких солдатів.

Сільська рада провела

опитування серед селян, як бути з могилами німецьких воїнів? Дев'ять із десяти мешканців села погодилися: буде полюдськи, по-християнськи встановити на німецькому кладовищі меморіальний хрест.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровська область.

Є свій лідер

Склад делегатів, які зібралися на конференції Донецького обласного відділення Партії регіонів України в театрі опери та балету, змусив згадати про наради господарських керівників та представників місцевої влади. Про те, яка саме партія є партією номер один у регіоні, свідчить не лише кількість членів — 280 тисяч мешканців області мають партійні квитки із аббревіатурою ПР, — а і те, що 17 народних депутатів України, 102 депутати обласної ради, 3000 депутатів місцевих рад і 302 сільських, селищних і міських голів є членами партії. Тому кадрові рішення, прийняті конференцією, логічні: керівником обласного відділення обрано Бориса Колесникова — голову обласної ради.

Його попередник на цій посаді — народний депутат України Володимир Рибак

заявив, що має намір зосередитися на побудові організацій в інших областях

Кампанія, розгорнута в ЗМІ проти «Приватбанку», — прояв конкурентної боротьби

Кампанія, розгорнута в засобах масової інформації проти дніпропетровського КБ «Приватбанк», є результатом конкурентної боротьби. Як передає кореспондент УНІАН, таку думку висловив сьогодні в інтерв'ю журналістам Голова правління Національного банку України (НБУ) Сергій Тігіпко. «Та скандальна ситуація, що склалася нині навколо групи «Приват», є результатом конкурентної боротьби, бажанням усунути конкурента з ринку. Для цього й використовують випуск скандальної інформації в ЗМІ. Мало того, на жаль, цим усе не обмежується, здійснюється вплив на судові рішення і прокуратуру», — вважає С. Тігіпко.

Оцінюючи своє ставлення до «Приватбанку», глава Нацбанку зазначив: «Я вийшов з групи «Приват». Як голова НБУ я маю нейтрально ставитися до всіх комерційних банків. А до «своїх» (де працював чи був серед власників) навіть ще суворіше — щоб не втратити довіру комбанків до НБУ і не дестабілізувати ситуацію на ринку». Як відомо, С. Тігіпко з березня 1992 по квітень 1997 року очолював правління банку «Приватбанк».

Дністер напився біди

Прес-служба Державного управління екологічних ресурсів у Вінницькій області повідомила про погіршення бактеріологічних показників води у Дністрі біля села Цекинівка Ямпільського району. У річку скидають неочищені стічні води з каналізаційної системи молдовського міста Сороки, що на протилежному березі Дністра. Очисні споруди цього промислового центру не працюють.
Перевіркою роботи очисних споруд українських міст Могилева-Подільського та Ямпіля не виявлено відхилень від норми хімічного та бактеріологічного аналізу води.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

України, з огляду на майбутні президентські вибори. «Партія регіонів має свого лідера, свого кандидата у Президенти, — сказав народний депутат. — І нам треба свого лідера підтримувати. Там уже вишикувалася велика черга. Сьогодні рейтинг голови партії Віктора Януковича високий, і коли висуватимемо єдиного кандидата, на стіл покладемо всі рейтинги. І те, що ти зробив за рік».
Водночас Володимир Рибак заявив, що не виключає, що фракція «Регіони України» підтримає створення парламентсько-президентської республіки і обрання

Президента парламентом. А голова фракції Раїса Богатирьова, виступаючи на конференції, підкреслила: партія сповідує виборність губернаторів в областях і виступає за кардинальне розширення прав регіонів — економічних, культурологічних, соціальних. Новий голова Донецького відділення пообіцяв, що обстоюватиме виборність, регіональну ідею і двопалатний парламент, однак за теперішніх повноважень і грошей, на думку Бориса Колесникова, немає різниці між вибраним чи призначеним головою області.

Ліна КУЩ.

РЕКЛАМА ТА ОГОЛОШЕННЯ

РЕГІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ЦЕНТР З ПИТАНЬ БАНКУРТСТВА

ДОВІР'Я З МІНІСТЕРСТВОМ ЕКОНОМІКИ ТА З ПИТАНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ВІД 24.05.01. ЗА №14

ПРОВІДИТЬ НАВЧАЛЬНИЙ КУРС

АРБИТРАЖНИЙ КЕРУЮЧИЙ

(розпорядник майна, керуючий санацією, ліквідатор)

з 22 по 27 грудня 2003 р.

ДО УВАГИ АРБИТРАЖНИХ КЕРУЮЧИХ!

Всіх, у кого термін дії ліцензії закінчується, запрошуємо на переатестацію

Адреса: 03113, м. Київ, пр. Перемоги, 57, 10 поверх
(044) 495-21-18, 495-21-19, 495-21-20.
e-mail: arbiter@ukr.net http: www.arbiter.kiev.ua

22.09.2003 р. Господарський суд Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4) прийняв ухвалу по справі № 25/79, якою порушив провадження у справі про банкрутство Державного дослідного господарства «Світланок» Інституту механізації тваринництва УААН (70403, Запорізька область, Запорізький район, с. Августинівка, вул. Леніна, 4), р/р 26001318110890 у ЗОФ АКБ «Укрсоцбанк», МФО 313010, ЗКПО 00498069. Розпорядник майна — Цибулевський Андрій Володимирович, мешкає за адресою: 69076, м. Запоріжжя, просп. Ювілейний, буд. 26, кв. 169 (ліцензія — серія AA № 047727 від 11.09.2001 р.).

Копійки на окраєць

АКТУАЛЬНО

В Одесі вже вкотре подорожчав «Обідній» — з 2 до 2,3 гривні. Ще більше піднялася ціна на «Переяславський» — з 1,04 до 1,6 гривні. Довшають черги в магазинах муніципальної торгової мережі, де за рахунок дотацій із міського бюджету утримують стабільні ціни на той само «Переяславський» та ще на два сорти хліба. Збережено й пільгові ціни для 23 тисяч незможних одеситів, які мають спеціальні чіп-карти, — вони платять за буханець здебільшого півціни, **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

А на Херсонщині запроваджено талони на хліб. Через органи соцзахисту люди отримуватимуть 14 талонів на місяць, на які й купуватимуть 14 буханців за ціною, що нижча на 34 копійки. До списку пільговиків потраплять люди, чий місячний прибуток — менш як 100 гривень.

Таких в області з населенням трохи більш як 1,1 мільйона налічується 91 тисяча, **повідомляє наш власний кореспондент Алла БРУСИЛОВА.**

Після подорожчання хліба на ринках Кам'яно-Подільського, Дунаєвця, Нової Ушиці, що на Хмельниччині, житні «Київські» буханці зросли в ціні до 2,5 гривні. Чимало місцевих реалізаторів хліба збувають свою продукцію просто неба. Як правило, хліб у них дешевший, і розбирають його найбільшні верстви населення, селяни. Буханець житнього обходиться в півтори гривні, пшеничного — 1,40. Менше хліба у Кам'янці-Подільському їсти не стали, тут щоденно продають 32—33 тонни. Однак на початку наступного року прогнозується нове подорожчання, **повідомляє наш власний кореспондент Віра ШПИЛЬОВА.**

У Донецькій області перевірятимуть торгівельні підприємства, які «накручують» ціни на хліб. Як повідомив журналістам голова обласної держадміністрації Анатолій Близнюк, посередники всупереч чинному законодавству встановлюють надбавки в розмірі не 15 відсотків, а 20 і навіть 30.

Для здешевлення стратегічного продукту в області активно розвивають мережу фірмової торгівлі без посередників. І все одно місцева влада прогнозує подорожчання хліба, навіть так званих масових сортів. А. Близнюк пообіцяв, що незможним нададуть спеціальну щомісячну дотацію — близько шести гривень на родину, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.**

Залишайтеся з «Голосом»

Коли Вікторія Шкляр звернулася до «Голосу України» зі своєю проблемою, то перебувала у розпачі. Вислухавши жінку, вирішили їй допомогти (ситуація, в яку вона потрапила, була справді неприємна). Вже через декілька днів у рубриці «Домашній адвокат» юрисконсульт редакції Наталія Хоменко порадила, що треба зробити та куди звернутися нашій передплатниці. Минув тиждень. І ось ранковий дзвінок. Радісним голосом Вікторія повідомила, що коли показала нашу консультацію в газеті у суді, суддя закрив справу, визнавши її правотою. А військовий шпиталь, де працює Вікторія, після її розповіді, оформив передплату на нашу газету. Приємно, що й казати. Тож залишайтеся з «Голосом» — і ми обов'язково вам допоможемо.

У ГІЛЬДІЇ ГОЛОВНИХ РЕДАКТОРІВ

Сто днів міністра

Микола Васильович Білокінь уже три місяці обіймає посаду Міністра внутрішніх справ. Каже: «Парадокс — що більше працюємо, то менше довіри». Чому? Раніше, як з'ясувалося, 85 відсотків злочинів «розкривали», тоді як у Німеччині — 51, Бельгії та Нідерландах — по 45. А у нас казали: «Вашу корову, бабусю, тиждень тому з'їли вовки».

Бабуся аж руками сплеснула: — Як же так? Я її вчора доїла!

Отак. Третина заяв про злочини у нас летить у корзину. А потім вже й «доїти» немає кого. Бо в районах відсоток — 89, для дільничних — 91. План! Так вироблялася довідка-цифра розкриття злочинів. Під час зустрічі з головними редакторами М. Білокінь розповів про структурні зміни у відомстві, про підготовку майбутніх кадрів, перспективи технічного

оснащення, бо поки що «працюємо ногами» — не якісно, а кількісно», тим часом третина випускників 17 вузів (три академії), які готують працівників для органів внутрішніх справ, ідуть в комерційні структури. А що? Там платять. І ризик невеликий.

У системі МВС за десять років понад 800 жертв. Ці люди охороняли наш спокій.

Сьогодні є плани скоротити на чверть структуру міністерства. Можливо, додати хлопцям до зарплати? Люди, що затверджують бюджет (депутати) сказали: ви скорочуйтеся, але на одного буде те саме фінансування. Парадокс?

Було багато запитань. Микола Васильович на них змістовно відповів. А на закінчення сказав:

— Закритих тем у нас нема. Бо про що мовчати, коли вже знає вся Бессарабка.

Вл. інф.

І знову — вимушені канікули

Минулого тижня в райцентрі Чернігівка через відсутність тепла закрилися обидві загальноосвітні школи, в яких навчалися майже 1000 учнів. На цьому наполягли батьки. Одинадятикласника дала притулок школа-інтернат, яка має своє автономне опалення, в інших — ка-

нікули. І знову місцева влада обіцяє розв'язати проблему теплопостачання шкіл найближчим часом. Історія повторюється... четвертий(!) рік. І учні вже звикли ходити узимку в школу не на уроки, а «на консультації».

Олександр АБЛІЦОВ.
Запорізька область.

АКТУАЛЬНО

Військова прокуратура Північного регіону України відзначила 80-річчя. До ювілею офіцери приурочили відкриття музейної кімнати, експозиція якої розповідає про основні віхи історії установи.

Фото агентства «Прес-КІТ».

Жарт телефонних «терористок»

ДОГРАЛИСЯ

Перед початком занять у приймальні директора школи пролунав телефонний дзвінок: приміщення замінено. Заняття відмінили, фа-

хівці почали шукати вибухівку, але не знайшли. Зате виявили номер телефону й адресу квартири, з якої телефонували до школи №13. А потім — і самих телефонних «терористок». 13-річна Тетяна і 12-річна Настя

врешті зізналися, що хотіли пожартувати. Оскільки обидві «жартівниці» ще неповнолітні, за їхню витівку доведеться відповідати батькам.

Георгій ФЕДОРЕНКО.

Одеса.

ЗНАК БІДИ

Разом проти чуми ХХ століття

У перший день зими біля Монумента червоної стрічки відбулася традиційна щорічна церемонія вшанування пам'яті всіх, хто помер від СНІДу, а також тих, хто присвятив своє життя боротьбі з цим страшним вірусом. Всесвітній день боротьби зі СНІДом — ще одна нагода поговорити про ВІЛ-інфікованих людей та нагадати: чума ХХ століття не десь, за океаном, а тут, у нашій країні.

Один відсоток населення України — ВІЛ-позитивні люди, проте це лише зафіксовані дані. Насправді цифра може бути набагато страшніша.

Під час церемонії було оголошено результати «Пробігу заради життя». Зібрані кошти підуть на ремонт лікарень для ВІЛ-інфікованих.

Тільки спільними зусиллями людство здатне подолати вірус, що забирає мільйони життів.

Анна БОЙКО.

СНІД є — тестів немає

Майже півроку миколаївці не можуть здати аналіз на ВІЛ/СНІД через відсутність на обласній санстанції тест-систем. Про це стало відомо на зустрічі представника Американського Червоного Хреста Девіда Х'юза з лідерами громадських організацій і працівниками державних медичних закладів. Утім, вагітні і донори тест-системами забезпечені на 100 відсотків.

За словами головного лікаря обласної СЕС Володимира Клочка, справді, для звичайних громадян тест-систем для аналізу на ВІЛ на обласній санстанції сьогодні немає. Якщо раніше обласна санстанція одержувала від міського управління охорони здоров'я кошти на придбання тестів для городян і робила відповідні аналізи безплатно, то нинішнього року це вже неможливо. У всьому винуватий новий Бюджетний кодекс, за яким фінансування однієї організації з різних бюджетів (СЕС — з облбюджету, міськздрав — з міського) є порушенням. На думку В. Клочка, міськздравуправління повинно було закупити тест-системи і за угодою передати їх обласній СЕС. А цього, стверджує головний лікар облСЕС, міське управління охорони здоров'я вчасно не зробило.

Начальник міського управління охорони здоров'я Лариса Дергунова не згодна з трактуванням цього питання головним лікарем обласної СЕС. За її словами, саме обласна СЕС «зволікала»: спочатку було розформовано СНІД-лабораторію при інфекційній лікарні, чие обладнання перекочувало до обласної СЕС, але механізм здавання городянами аналізу на ВІЛ у цьому разі не було відпрацьовано, та й ускладнився він. У планах управління охорони здоров'я на наступний рік — створення СНІД-лабораторії на базі біохімічної лабораторії міської лікарні №1, щоб надати такого безладу не було.

А поки що Миколаїв посідає друге місце в Україні за кількістю ВІЛ-позитивних громадян. На обліку в обласному центрі профілактики алкоголізму, наркоманії і СНІДу перебувають 2623 ВІЛ-інфікованих, із яких 222 — діти до 14 років. Із загальної кількості тих, хто перебуває на обліку, 85 дорослих хворі на СНІД, а в 45 дітей діагноз ВІЛ підтверджено.

Олена ІВАШКО.

ВІЛ-інфіковані чекають... потомства

Семеро хворих, уражених цією інфекцією, стоять на обліку в Кам'янці-Подільському. Одна родина інфікованих чекає поповнення. Минулого місяця в місті помер від хвороби наркоман із обласного центру — його затримали зі ста дозами наркотиків. А тим часом представники громадськості порушують питання про відкриття наркодиспансера, котрий закрили кілька років тому.

Віра ПОДІЛЬСЬКА.

ФОТОФАКТ

Напередодні Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом у Київському палаці дітей та юнацтва відбулася VI Київська загальноміська акція «ВІЛ/СНІД: надія без кордонів». Вона проходила в рамках щорічної Всесвітньої кампанії боротьби зі СНІДом ООН і реалізації програми столичної міської держадміністрації. У програмі були виступи волонтерів, аматорських театрів, засідання спікерського бюро Соціальної служби для молоді, виставка громадських організацій, що займаються профілактикою ВІЛ-інфекції. Також всі бажаючі могли пройти комп'ютерне експрес-тестування на визначення ризику ВІЛ-інфікування підлітків, отримати консультацію психолога та лікаря.

Фото Анастасії СМРОТКІНОЇ.

Гуртожиток по-німецьки

А ЯК У НИХ?

У німецькому студентському гуртожитку чисто, як в операційній. Річ у тім, що загальні кухні, коридори, туалети і душові щодня прибирають працівники спеціальних фірм.

У той час як комендант одного з гуртожитків університету ім. Гумбольдта у Франкфурті-на-Майні водив нас показувати свої «володіння», основна маса студентів була на заняттях. А ті, кого ми зустрічали на загальних кухнях або в коридорах, до ідеї показати журналістам свою кімнату ставилися без ентузіазму. «Я вже йду»,

«в мене не прибрано», «я готуюся до семінару», — відмовлялися студенти. Втім, їх можна було зрозуміти. І раптом одна тендітна на вигляд дівчина без проблем сказала: «Так, звичайно, ходімо». В маленькій кімнатці все було дуже раціонально і зручно влаштовано. Журналісти почали через перекладача ставити їй запитання. Після

першого ж запитання студентка поцікавилася чистою російською мовою: «А ви звідкіля?».

З'ясувалося, що гостинною хазайкою кімнати в студентському гуртожитку була Оксана з Уралу. Точніше, вже з Бонна, де вона з 12 років живе зі своїми батьками:

— Російською я вже розмовляю з акцентом. В університеті багато студентів з Росії, України. Якщо вдається, спілкуюся з ними, щоб не забувати мову.

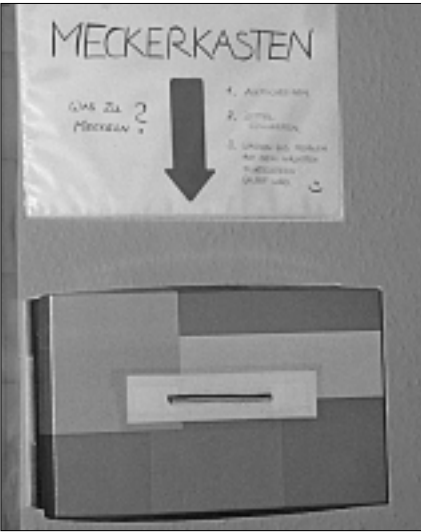
Оксані, як і багатьом студентам німецьких вузів, допомагають батьки. Особливо спочатку. Адже, незважаючи на те, що вища освіта в Німеччині безплатна, грошей на життя і навчання в університеті потрібно чимало. Приміром, кімната в гуртожитку коштує від 170 до 230 євро на місяць. І це набагато дешевше, ніж наймати квартиру чи кімнату в місті. До того ж у цю вартість входить оплата за воду, тепло й Інтернет, що має неабияке значення, бо комунальні послуги в Німеччині дуже дорогі. Істотні гроші зі студентського бюджету йдуть на придбання книжок і посібників, а також на харчування, яке теж дешевим не можна назвати. Навіть у студентській їдальні. До речі, кімнату в гуртожитку надають без меблів. Отож доводиться купувати або десь знаходити все: від ліжка до каструль. Часто студенти скидаються. Наприклад, на телевізор для загальної кухні. Крім того, є дуже багато платних послуг: дитсадок у гуртожитку для дітей студентів, пральні в підвалі

гуртожитку (одне прання — 1 євро, сушіння — 50 центів). Студенти також здають внески до студентських або університетських організацій. Приміром, внесок до організації, що займається гуртожитками, їдальнями, стипендіями, становить 45 євро на семестр. А ще молодим людям властиве бажання гарно вдягатися і весело проводити час...

Батьки Оксани допомагають їй настільки, що вона в змозі оплачувати всі поточні витрати і при цьому не працювати, а тільки навчатися. Втім, спеціальність «стоматологія», обрана дівчиною, вимагає і по закінченні університету дуже багато часу для того, щоб згодом відкрити власну практику. Тому вона прагне закінчити навчання за п'ять років, а не бути студенткою 7—9, як це трапляється з багатьма, хто паралельно навчається і працює. Адже в Німеччині, як і в інших європейських країнах, дуже демократичне ставлення до відвідування лекцій і складання іспитів. Можна на першому курсі складати предмети, які входять до програми четвертого, і навпаки — студент сам вибирає, що йому складати і на якому році навчання.

Є в університеті ім. Гумбольдта і студенти, котрі одержують стипендію. Вона залежить від... заробітку батьків. Дітям забезпечених батьків стипендії не світять. А найбільша державна стипендія в цьому університеті — 580 євро. Щодо недержавних стипендій, то система їх призначень досить складна.

Але повернімося до теми житла. Як пояснив керівник гуртожитків університету Герд Золлер, усіх забезпечити кімнатами вони не можуть. Зазвичай близько 400 студентів перебувають у них у так званому «листі чекання». У франкфуртському університеті 70 відсотків студентів — іноземці. З них половина живе в гуртожитках. Саме іноземці є головними претендентами на кімнати в гуртожитку. Проте є правило, відповідно до якого в кімнатах одного коридору гуртожитку не може проживати більш як 40 відсотків іноземців. Інакше, на думку адміністрації університету, не буде чути німецької мови. Врешті-решт виходить, що німці чекають на кімнату три місяці, а іноземці — рік. Моє запитання, чи можна

Скринька для скарг один на одного. Цей винахід допомагає студентам цивілізовано, без мордобойо вирішувати конфліктні ситуації. Старший на поверхсі розглядає скарги, а потім на загальних зборах студентів вирішують, що робити і як бути

одержати кімнату, давши хабара коменданту, шокувало пана Золлера. «Нам поки що ніхто не пропонував за це грошей», — нарешті сказав він, а потім, подумавши, додав: «Та ми і не взяли б».

Яна СТАДІЛЬНА.
Фото автора.

Кімната Оксани, як нам сказав комендант, не дуже типова для німецьких студентів. Тут занадто затишно

Шафи-холодильники в загальній кухні гуртожитку

Бар'єр є, але цивілізаційний

АКТУАЛЬНО

Хоча семінар, що відбувся у Посольстві Польщі в Україні, називався «Україна і Польща в геокультурному просторі Європи, що розширюється», його учасники вочевидь тяжіли до дискусії в ширшому сенсі. Від культурних зв'язків і аж до створення всеєвропейського економічного простору: такий широкий спектр думок було продемонстровано всупереч досить чітко окресленій тематиці. Про геокультурний аспект йшлося, втім, теж.

Професор Люблінського університету ім. Марії Склодовської-Кюрі Мечислав Велічко зазначив: «У процесах інтеграції народи залишаються суверенними насамперед завдяки своїм культурам. Адже саме завдяки цьому феномену польський і український народи були в певному розумінні суверенними навіть за часів поневолення». Досить гостру дискусію викликало питання можливості співпраці двох держав щодо подолання культурних і цивілізаційних бар'єрів у Європі. Письменник Максим Стріха у своєму виступі заявив, що, на його думку, насправді цих бар'єрів у Європі не існує взагалі, а лише відмінності і різноманіття культур, які входять до європейської цивілізації. Бар'єр письменник бачить в іншому: «Між європейською цивілізацією, різноманітною, але єдиною, і значно монолітнішою російською, або ж євразійською цивілізацією». «По який бік цього бар'єра опиниться Україна?» — риторично запитав Максим Стріха. Втім, професор Юзеф Хабер із Силезького університету у місті Катовіце зазначив: «Чи Україна увійде до Європи за 10 чи за 15 років, не важливо. Її долучення — питання часу». «І Україна, і Польща не мають доводити, що є частками європейської культури», — сказав професор.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Вокзальний рекет у Москві

НАШІ ЗА КОРДОНОМ

Для того, щоб виїхати з Москви до України, треба пройти три кордони: державний (міліцейський), відомчу охорону вокзалу на пероні і... рекет біля вагона потяга.

Щодня з Київського вокзалу Москви вирушають вісімнадцять потягів, що прямують в Україну чи через її територію. Щоб дістатися на вокзал, люд спочатку прибуває на станцію метро «Київська». Вона відома тим, що її стіни прикрашають мозаїки: українці-робітники в шахтарських касках і селяни в шароварах. А ще — ленінські «тези» про непорушну дружбу російського і українського народів. Тут для громадян України і по-

чинаються перші проблеми. На виході їх чекають десятки міліціонерів, що безпомилково вираховують «чужих». «Чужі» зобов'язані показати стражам порядку міграційну карту і московську «реєстрацію». Якщо їх немає чи «реєстрація» просторочена, то згідно із законом доведеться їхати у відділок для сплати штрафу. Ну який пасажир пошкодує п'ять доларів, якщо до відправлення поїзда залишається двадцять хвилин?

Розплатившись на місці, пасажир прямує на перон, де на нього очікує щільна стіна кремезних людей в уніформі. «Служба охорони Київського вокзалу» на око зважить вашу валізу і вимагатиме сплатити за зайву вагу. Звичайно, розрахунок на місці і без квитанцій. Звільнивши свій гаманець ще від трьох—п'яти доларів, пасажир поспішає до вагона. А тут на нього чекають «молоді дужі хлопці» з проханням поділитися грошима. Це — рекет «Київського вокзалу». Я спостерігав, як молодого хлопця біля входу до вагона оточили п'ять темних особистостей і змусили віддати сто доларів.

За моїми спостереженнями, найбільші до-

ходи приватні й державні рекетири збирають з тих, хто їде до Одеси, Вінниці, Львова, Івано-Франківська, Жмеринки, Чернігова. Такі пасажири — переважно роботяги, човники, ті, хто був у відрядженні, — люди, не обтяжені знаннями законодавства РФ і порядків у Москві.

Хто захистить українців від поборів на вокзалі? Російські правоохоронні органи, що перед виборами посилено ведуть боротьбу з «перевертнями в погонах»? Українське Генеральне консульство в Москві? Проблема потребує розв'язання спільними зусиллями Росії й України.

Віктор ТИМОШЕНКО.
Москва.

Урни заговорили

Найближчим часом на вулицях Берліна встановлять урни для сміття, що говорять. Після того, як перехожий викине до урни сміття, вона чемно подякує йому. Аби туристи не почувалися незручно, смітєві баки на найбільш відвідуваних туристами вулицях, казатимуть не «danke», а «thank you» чи «merci». Однак на ніч механізми вимикатимуть, щоб серед темної ночі балакучий смітєвий бак не став причиною інфаркту.

Венеція. Господар думає, що ЄС виділив італійським виробникам молока надто малі квоти, і йде на демонстрацію. Корова думає: дивне якесь пасовище, і йде за господарем.

Фото АП.

«Ми проти зведення нової «берлінської стіни»

(Початок на 1-й стор.).
Цікаво, що всі зустрічі Януковича з колегами проходили російською мовою...
На глибокое переконання глави українського уряду, істотною підтримкою України в євроінтеграційному процесі було б її визнання державами Балтії як країни з ринковою економікою. Говорячи про актуальні проблеми, Прем'єр-міністр особливо підкреслив потребу розробки механізму подолання негативного впливу на рівень україно-литовських торговельних відносин вступу Литви до Євросоюзу. «Ми проти зведення нової Берлінської стіни», — заявив він.
Литовський Прем'єр-міністр А. Бразаускас сказав, що всі роки незалежна Литва не тільки відчувала симпатії до України, а й постійно їх демонструвала.

Він скромно відмовився від титулу адвоката України в Євросоюзі, запропонованого В. Януковичем, проте сказав, що його держава готова передати весь досвід, накопичений на важкому шляху до ЄС.
Балтійську пресу цікавило також питання співіснування одночасних прагнень України до ЄС та до ЄП. В. Янукович вважає, що це цілком сполучається. Адже ЄП — суто економічний проект.
Щодо оцінки Києвом гучного скандалу навколо Президента Литви, то була відповідь: це не може не хвилювати громадян України та політиків. Однак скандальні факти має бути підтверджено або не підтверджено парламентською комісією, що розслідує скандал. «І поки їх не буде доведено, оприлюднено й визнано Президентом Лит-

ви, ми вважаємо некоректними будь-які коментарі з боку політичного керівництва України», — закрив тему В. Янукович.
На запитання «ГУ» стосовно ролі української діаспори в країнах Балтії і концепції уряду в роботі з діаспорою В. Янукович сказав, що українська діаспора в Литві добре організована й приносить користь державі, тим самим відповівши лише на першу частину запитання.
Не можу не відзначити, що на брифінгу прем'єра України по ходу засідання Ради прем'єр-міністрів країн Балтії відчувалася певна режисура в запитаннях, які ставили переважно журналісти з України. У підсумку місцеві журналісти все одно так і не зрозуміли, як саме прем'єр ставиться до прийнятого напередодні Верховною Радою дер-

жбюджету і до проблем Києва на шляху вступу до СОТ. Тут вважають, що на прес-конференціях за кордоном доцільніше обговорювати питання двосторонніх чи багатосторонніх відносин держав і роль України в міжнародних процесах. А запитання про держбюджет прийнято ставити главі уряду всередині країни, а не під час закордонного візиту.
Не зрозуміли неукраїнські журналісти й унікального для Балтії випадку, коли В. Янукович випровадив з брифінгу свого охоронця. Той дозволив собі занадто голосно шепотітися із сусідом. І грізний прем'єр, перервавши виступ, сказав: «Саша, йдіть звідси! Ви надто мене відволікаєте. Востаннє кажу: без візи відправлю назад в Україну!». Саша пішов, а литовці просили колег з України перекласти слова прем'єра, сказані по-українськи і не перекладені перекладачем.
Володимир СТРОЙ.
Вільнюс.

Тузла — наша, вина — ваша

Цю точку зору поділяють і в Москві, і в Києві. Шоправда, трактують по-різному. Так, віце-губернатор Краснодарського краю Росії Олександр Сидоренко заявив в інтерв'ю «Кубан. інфо», що змивання частини острова Тузла спровокувало не будівництво дамби, а робота українського земснаряда. Днопоглиблювальні роботи (порядку 12—14 метрів) збільшили потік води.
Він також повідомив, що українській стороні для оцінки передано ескізний проект російської дамби, яка будеється в районі острова. Крім того, за словами Сидоренка, у російське МЗС передано «всі необхідні документи, що свідчать про історичну належність коси Тузла Росії, і прем'єр-міністр Михайло Касьянов дав доручення МЗС провести серію переговорів з українською стороною з урахуванням цих документів».

Фото АП.

Серйозний бій. Чи останній?

Великий бій відбувся в неділю під іракським містом Самарра, що за 100 кілометрів від Багдада. На кілька колон американської техніки здійснили напад іракці. Американці почали відстрілюватися і для вогневої підтримки викликали кілька вертольотів «Апачі». У результаті, як повідомив учора представник 4-ї піхотної дивізії сил США полковник Білл Макдональд, американські солдати вбили 46 осіб, поранили 18 і вісьмох узяли в полон. Крім того, було поранено п'ять солдатів коаліції та одного мирного мешканця. Макдональд зазначив, що на багатьох іракських партизанах була форма федаїнів — гвардійців Саддама Хусейна. За уточненими даними, кількість загиблих іракців становить 54 особи.
Можна сказати, що бій під Самаррою став для американців одним із найсерйозніших за весь час після падіння режиму Саддама Хусейна.
На знімку: нетиповий випадок мирного чаювання іракців з американськими військовиками на честь відкриття середньої школи в Насирії.

Зв'язок дефіциту з євро

Економіка Німеччини переживає кризу: третій рік поспіль державний бюджет приймають з дефіцитом, який перевищує трьохвідсоткову межу від валового внутрішнього продукту, встановлену для країн Європейського союзу Маастрихтськими угодами, одним з головних завдань котрих є гарантія стабільності єдиної валюти — євро. За ними ж до порушників застосовуються жорсткі економічні санкції.
Однак Німеччині (а також Франції, що впродовж двох років перевищує межу бюджетного дефіциту) вдалося переконати міністрів фінансів 12 країн—членів ЄС не застосовувати проти них штрафні санкції. Це рішення спричинило гостру критику уряду в самій країні. Опозиційні політики назвали відмову кабінету Герхарда Шрьодера сплатити штраф «трагедією для Німеччини й наслідком над спадщиною німецької марки», бо таке рішення, на їхню думку, підриває не лише основи самого валютного союзу, а й довіру членів спільноти. Адже Німеччина та Франція повелися з ни-

ми як з меншвартісними молодшими партнерами. Досі федеративна республіка завжди відстоювала інтереси менших країн. Цього разу, незважаючи на загальноприйняті економічні норми, вона домоглася вигідного для себе рішення. Проте правляча коаліція і не намагається виправдовуватися. Канцлер Герхард Шрьодер під час генеральних дебатів у Бундестазі в рамках третього, заключного читання проекту держбюджету на наступний рік підкреслив, що Німеччина перебуває у складній економічній ситуації, на тлі якої запроваджується пакет реформ, котрі мають надати

її розвитку нових імпульсів. Що, власне, й передбачають в кінцевому підсумку Маастрихтські угоди для всіх країн спільноти.
Міністр економіки Ганс Айхель теж твердо стоїть на своєму: для Німеччини штрафні санкції ЄС перешкоджатимуть розвитку кон'юнктури й означатимуть неодмінне підвищення цін, що спричинить зростання інфляції, а на це уряд піти не може. Про що свідчить запровадження санкцій проти інших країн—членів ЄС, які слухняно виконали вказівки Європейської комісії. Саме на це її фахівці мали б звернути увагу. Економіка Німеччини хоч і переживає складний час, але уряд обіцяє зменшити дефіцит бюджету до межі трьох відсотків від валового внутрішнього продукту вже 2005 року. Цьому сприятиме, зокрема, реалізація пакета економічних реформ.

Доки тривають дискусії про порушення Маастрихтських угод, яке мало б порушити стабільність єдиної європейської валюти, торгівці нею на диво спокійні, бо вона стабільна, як ніколи. На час підготовки цієї інформації за один євро треба було платити один долар 20 центів — найвищий показник з часу запровадження єдиної європейської валюти! У самій же Німеччині спостерігається найнижчий рівень інфляції впродовж цього часу.
Тож, можливо, зв'язок між дефіцитом бюджету й стабільністю валюти не такий уже й міцний, а бюджетний дефіцит на рівні трьох відсотків не означає автоматично стабільного євро? Вочевидь, німецький уряд попри найжорстокішу критику зумів це прорахувати.
Валентина ПИСАНЬКА.
Франкфурт-на-Майні.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ Маастрихт

У центрі уваги — Грузія та Молдова

У Нідерландах відкрилося засідання міністрів закордонних справ країн — членів ОБСЄ. Україну на ньому представляє Костянтин Грищенко. Одні з головних тем обговорення — ситуація в Грузії і врегулювання Придністровського конфлікту. До Нідерландів прибула в. о. президента Грузії Ніно Бурджанадзе. У статусі «почесного гостя» вона обговорить питання надання допомоги своїй країні у проведенні дострокових президентських виборів. Разом з Ніно Бурджанадзе до Маастрихта прибув і кандидат у президенти Грузії, лідер «Національного руху» Михайло Саакашвілі.

■ Кишинів

Опозиція просить вигнати російські війська

Опозиція, що мітингувала в Кишиневі, прийняла звернення, в якому закликала саміт ОБСЄ сприяти виведенню російської армії з території Молдови, ввести у Придністров'я контингент ЄС і встановити там іноземне тимчасове правління. Опозиція пропонує в число посередників для рішення Придністровського конфлікту, окрім Росії, України та ОБСЄ, включити ЄС, США і Румунію. Учасники мітингу також зажадали відставки президента і проведення в республіці дострокових парламентських виборів.

■ Брюссель

Рамсфелд — за поділ відповідальності

Глава оборонного відомства США Дональд Рамсфелд занепокоєний планами Євросоюзу зі створення власних збройних сил, альтернативних НАТО. Про це він заявив на переговорах у штаб-квартирі НАТО, зазначивши, що створення в Європі збройних сил, альтернативних Північноатлантичному альянсові, «може спричинити нестабільність» у НАТО. Дональд Рамсфелд також заявив про плани США передати НАТО командування операцією в Афганістані. Як заявив глава Пентагона, держави НАТО мають розділити з Вашингтоном відповідальність за ситуацію в цій країні і направити туди свої війська. В Афганістані нині перебуває близько десяти тисяч американських солдатів — удесятеро менше, ніж в Іраку.

■ Дамаск

Терористів передали туркам

Сирія передала Туреччині організаторів вибухів у Стамбулі. Сирійська влада передала турецькій Азада Аканчі, що відіграв головну роль у плануванні останніх терактів, здійснених терористами.

■ Пекін

Землетрус. 6 жертви

Потужний землетрус стався в Китаї і Киргизстані — 6,1 бала за шкалою Ріхтера. У Китаї він забрав життя щонайменше 10 осіб. За попередніми даними, більш як 700 житлових будівель цілком зруйновано, ще 140 — на межі руйнування.

■ Тель-Авів

Зачищення тривають

Ізраїльтяни заарештували 30 палестинських бойовиків унаслідок проведення масштабної операції ізраїльської армії з пошуку палестинських активістів у місті Рамаллах на Західному березі річки Йордан.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Рекомендації парламентських слухань з питання сучасного стану та перспектив розвитку українсько-російських відносин

Верховна Рада України, обговоривши на парламентських слуханнях питання щодо сучасного стану та перспектив українсько-російських відносин, зазначає, що їхній подальший розвиток, зміцнення економічного, торговельного, гуманітарного та науково-технічного співробітництва як основних напрямів двосторонньої співпраці, здійснення конструктивного політичного діалогу мають важливе значення для забезпечення національних інтересів України.

Стратегічний характер українсько-російських відносин повинен ґрунтуватися на обопільному визнанні та повазі суверенного права кожної із сторін на проведення зовнішньої та внутрішньої політики на основі власних національних інтересів та цілей державного розвитку, відповідно до чинних конституційних та інших норм національного законодавства кожної держави, принципів та положень Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною та Російською Федерацією від 31 травня 1997 року.

Розвиваючи відносини партнерства з Російською Федерацією, Україна виходить з того, що їхній розвиток має бути спрямований на:

- забезпечення динамічного, стабільного та ефективного розвитку національної економіки, підвищення рівня життя населення;
- розвиток добросусідських відносин між обома державами;
- зміцнення міжнародної та регіональної безпеки і стабільності.

Реалізація такого підходу в розвитку українсько-російських відносин є однією з обов'язкових передумов для досягнення Україною стратегічної мети — повномасштабної інтеграції в європейські та євроатлантичні структури.

Пріоритетне значення належить торговельно-економічному співробітництву. Відносини у цій сфері мають ґрунтуватися на принципах і нормах, що забезпечують успішну реалізацію курсу на європейську та євроатлантичну інтеграцію України.

Україна прагнучим до органічного поєднання процесу імплементації принципів, норм і стандартів Європейського Союзу з розвитком взаємовигідного українсько-російського співробітництва.

Розвиток відносин з Російською Федерацією як у двосторонньому, так і в багатосторонньому форматах буде і надалі здійснюватися на засадах, що не суперечать процесу приєднання України до Світової організації торгівлі. Виходячи з цього, Україна продовжуватиме докладати зусиль щодо запровадження режиму вільної торгівлі без вилучень та обмежень. Досягнення цієї мети дасть змогу задіяти не використаний на сьогодні потенціал розвитку двосторонньої економічної співпраці.

Зміцнення режиму українсько-російського кордону, спрямоване на ефективне запобігання нелегальним міграції, торгівлі зброєю, наркотичними речовинами, а також контрабанді, не повинно створювати перешкоди нарощуванню взаємовигідних контактів, розвитку

Постанова Верховної Ради України Про Рекомендації парламентських слухань з питання сучасного стану та перспектив розвитку українсько-російських відносин

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Схвалити Рекомендації парламентських слухань з питання сучасного стану та перспектив розвитку українсько-російських відносин (додаються).

2. Комітетам Верховної Ради України у закордонних справах, з питань правової політики, з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій, з питань фінансів і банківської діяльності, з питань промислової політики і підприємництва поінформувати Верховну Раду України у першому півріччі 2004 року про стан виконання Рекомендацій парламентських слухань з питання сучасного стану та перспектив розвитку українсько-російських відносин.

3. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України у закордонних справах.

Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ,
20 листопада 2003 року.
№ 1305—IV.

торгівлі, вільному спілкуванню громадян.

Для забезпечення національних інтересів України стратегічне значення має розвиток взаємовигідного співробітництва у паливно-енергетичній галузі, зокрема у сфері транспортування енергоносіїв, а також сприяння ефективному і безпечному функціонуванню трансконтинентальних транспортних коридорів.

У поглибленні економічних і культурних зв'язків між Україною та Росією важлива роль належить розвитку та інтенсифікації прикордонного і міжрегіонального співробітництва. При реалізації завдань у зазначе-

них сферах принципово важливим є ефективне використання потенціалу Програми економічного співробітництва між Україною та Російською Федерацією на 1998—2007 роки, виконання відповідних двосторонніх та багатосторонніх угод і домовленостей, пошук нових форм та механізмів співпраці, орієнтованих на вирішення проблемних питань у двосторонніх відносинах.

Позитивний клімат в українсько-російських відносинах, їхній динамічний розвиток на рівноправних, добросусідських засадах є одним із факторів забезпечення стабільності на євро-

пейському континенті, зміцнення загальноєвропейської архітектури безпеки, побудови єдиного європейського економічного простору.

Виходячи з необхідності подальшого розвитку українсько-російських відносин у дусі стратегічного партнерства, вирішення ключових питань двостороннього співробітництва, Верховна Рада України звертається з рекомендаціями:

- До Кабінету Міністрів України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад, відповідних державних адміністрацій, громадських організацій у межах своїх повноважень: у своїй діяльності на виконання положень Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною та Російською Федерацією, Програми економічного співробітництва між Україною та Російською Федерацією на 1998—2007 роки, інших міждержавних, міжрегіональних і галузевих угод та домовленостей неухильно дотримуватися Конституції України, інших основоположних документів у сфері зовнішньополітичної та зовнішньоекономічної діяльності, якими визначаються принципи, порядок здійснення та координації цієї діяльності.
- До Кабінету Міністрів України:

1) забезпечити неухильне виконання:

- положень Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною та Російською Федерацією;
- Програми економічного співробітництва між Ук-

раїною та Російською Федерацією на 1998—2007 роки;

в) Програми міжрегіонального та прикордонного співробітництва України та Російської Федерації на 2001—2007 роки;

2) активізувати переговорний процес щодо:

а) розмежування морських просторів в Азовському і Чорному морях та в Керченській протоці;

б) вирішення проблемних питань у сфері торговельно-економічного співробітництва, щодо власності нерухомого майна колишнього СРСР за кордоном, повернення коштів юридичним особам — резидентам України, вкладникам Зовнішкеномбанку СРСР;

в) підготовки Угоди про реадмісію;

г) розв'язання існуючих питань у соціально-економічній та культурно-гуманітарній сферах;

3) вжити всіх необхідних заходів відповідно до чинного законодавства України та міжнародного права з метою захисту суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності державного кордону України у зв'язку із ситуацією, яка склалася внаслідок односторонніх дій Російської Федерації щодо зведення гідротехнічної споруди у Керченській протоці, які суперечать принципам добросусідства і духу стратегічного партнерства між двома державами.

Верховній Раді України розглянути та ратифікувати Договір між Україною і Російською Федерацією про українсько-російський державний кордон, за відповідних умов — синхронно з парламентом Російської Федерації.

Постанова Верховної Ради України

Про інформацію Кабінету Міністрів України про стан дотримання вимог законодавства та його вдосконалення щодо забезпечення розвитку спорту вищих досягнень і підготовки національних збірних команд до літніх XXVIII Олімпійських та XII Параолімпійських ігор у 2004 році

Верховна Рада України постановляє:

1. Інформацію Кабінету Міністрів України про стан дотримання вимог законодавства та його вдосконалення щодо забезпечення розвитку спорту вищих досягнень і підготовки національних збірних команд до літніх XXVIII Олімпійських та XII Параолімпійських ігор у 2004 році взяти до відома.

2. Звернути увагу Кабінету Міністрів України, що вимоги законодавства з питань розвитку спорту вищих досягнень та підготовки українських спортсменів до участі в Олімпійських і Параолімпійських іграх виконуються в неповному обсязі, заходи щодо вдосконалення законодавства в галузі спорту є недостатніми.

3. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

внести протягом 2003—2004 років до Верховної Ради України законодавчі пропозиції щодо удосконалення правових, соціальних, економічних і організаційних основ фізичної культури і спорту; правового врегулювання організації і діяльності дитячо-юнацьких спортивних шкіл; адаптації до міжнародних правових стандартів національного антидопінгового законодавства; ратифікації Верховною Радою України Додаткового

протоколу Антидопінгової конвенції Ради Європи та Копенгагенської декларації з антидопінгу в спорті; надання підприємствам, установам, організаціям і закладам фізичної культури і спорту земель у постійне та безоплатне користування для проведення фізкультурно-оздоровчої і спортивної роботи; удосконалення механізму фінансової підтримки, утримання спортивних споруд та здійснення видатків на фізичну культуру і спорт за рахунок місцевих бюджетів, особливо у сільській місцевості; запровадження спортивної лотереї та залучення коштів від її проведення виключно для розвитку фізичної культури і спорту;

разом з комітетами Верховної Ради України з питань бюджету, з питань молодіжної політики, фізичної культури, спорту і туризму під час доопрацювання проекту Закону України про Державний бюджет України на 2004 рік збільшити відповідно до поточних, обрхованої Державним комітетом України з питань фізичної культури і спорту, обсяги видатків на забезпечення підготовки та участі збірних команд України в наступних Олімпійських, Параолімпійських та Дефлімпійських іграх; переглянути формулу розподілу обсягів міжбюд-

жетних трансфертів у сфері фізичної культури і спорту з метою збільшення видатків з розрахунку на одну особу та з урахуванням кількості учнів, які займаються в спортивних школах;

підвищити заробітну плату тренерів-викладачів, тренерів національних збірних команд, поширити на тренерів-викладачів пільгу по виходу на пенсію за вислугу років та упорядкувати умови оплати праці тренерів-викладачів з дотриманням міжпосадових співвідношень посадових окладів;

здійснити невідкладні заходи щодо приведення матеріально-технічного стану баз олімпійської та параолімпійської підготовки до міжнародних вимог і стандартів, надання приміщення Українському центру спортивної медицини і забезпечення відповідного фінансування його діяльності.

4. Рекомендувати:

Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям вжити відповідних заходів щодо будівництва, реконструкції, капітального ремонту, оснащення спортивних баз олімпійської та параолімпійської підготовки, дообладнання діючих спортивних споруд з урахуванням потреб інвалідів;

відповідним центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям провести необхідну роботу, спрямовану на подальший розвиток мережі спортивних шкіл, передбачити збільшення видатків бюджету на проведення навчально-спортивної роботи.

5. Державному комітету України по земельних ресурсах розглянути питання щодо можливості передачі відповідно до законодавства у власність Національному центру параолімпійської і дефлімпійської підготовки та реабілітації інвалідів земельної ділянки, на якій розміщені його будівлі, спортивні та реабілітаційні споруди.

6. Кабінету Міністрів України поінформувати в жовтні 2004 року Верховну Раду України про виконання цієї Постанови.

7. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України з питань молодіжної політики, фізичної культури, спорту і туризму.

Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ,
18 листопада 2003 року.
№ 1276—IV.

ОФІЦІЙНО

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2003 рік»

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Доповнити Закон України «Про Державний бюджет України на 2003 рік» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 10—11, ст. 86) статтею 72¹⁶ такого змісту:

«Стаття 72¹⁶. Встановити з 1 грудня 2003 року розмір мінімальної заробітної плати 205 гривень на місяць».

2. Кабінету Міністрів України забезпечити запровадження:

з 1 січня 2004 року розмір мінімальної заробітної плати 205 гривень на місяць, а з 1 листопада 2004 року — 237 гривень на місяць та відновлення з 1 березня 2004 року міжпосадових (міжкваліфікаційних) співвідношень в оплаті праці працівників бюджетної сфери виходячи з розміру мінімальної заробітної плати 205 гривень;

з 1 січня 2005 року розмір мінімальної заробітної плати 262 гривні на місяць.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ,
25 листопада 2003 року.
№ 1328—IV.

Постанова Верховної Ради України

Про «День Уряду України»

у лютому 2004 року

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Провести «День Уряду України» у Верховній Раді України 10 лютого 2004 року за порядком денним: «Про підсумки проведення оздоровлення дітей влітку 2003 року та про заходи Кабінету Міністрів України щодо організації відпочинку та оздоровлення дітей влітку 2004 року».

2. Кабінету Міністрів України визначити доповідача, підготувати необхідні аналітичні та довідкові матеріали з цього питання, в тому числі щодо внесення відповідних змін до законодавства, і подати їх для вручення народним депутатам України до 5 лютого 2004 року.

3. Комітету Верховної Ради України з питань молодіжної політики, фізичної культури, спорту і туризму підготувати проект Постанови Верховної Ради України з питання, що розглядатиметься на «Дні Уряду України».

Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ,
25 листопада 2003 року.
№ 1326—IV.

Постанова Верховної Ради України

Про стан дотримання вимог природоохоронного законодавства при здійсненні діяльності, пов’язаної з надрокористуванням в Україні

Заслухавши інформацію Кабінету Міністрів України про стан дотримання вимог природоохоронного законодавства при здійсненні діяльності, пов’язаної з користуванням надр в Україні, Верховна Рада України відзначає особливе національне значення питання, пов’язаного із забезпеченням раціонального та невиснажливого використання природних ресурсів, дотриманням вимог природоохоронного законодавства, збереженням і відтворенням природних комплексів.

Виходячи з інтересів державної безпеки, нагальної необхідності забезпечення економічної незалежності, власної сировинної бази держави, збереження та відтворення природного середовища, життя територіальних заходів щодо підвищення ефективності користування надрами, Верховна Рада України **постановляє:**

1. Діяльність Кабінету Міністрів України щодо забезпечення ефективної державної політики у сфері користування надрами, комплексного економічного підходу до оцінки мінерально-ресурсного потенціалу країни, удосконалення нормативно-правової бази з питань інноваційного та інвестиційного забезпечення при здійсненні державного управління у цій сфері визнати недостатньою.

2. Визнати, що негативний вплив на навколишнє природне середовище, порушення природної екологічної рівноваги є наслідком:

1) відсутності затвердженої державної концепції розвитку геологічної галузі з визначенням довгострокової стратегії користування надрами, механізму переходу підприємств галузі на самокупність та самофінансування, відокремлення виконавчих функцій по безпосередньому виконанню геологічних робіт від функцій замовлення цих робіт, контролю за їх виконанням та здійсненням дозвільних функцій;

2) неодноразового реформування протягом останніх чотирьох років спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері геологічного вивчення, використання та охорони надр;

3) відсутності комплексного підходу до освоєння родовищ корисних копалин, яким забезпечувалося б максимальне залучення власної сировинної бази та об’єднання мінерально-сировинного, гірничодобувного та металургійних комплексів у єдину систему на основі сучасних високих технологій;

4) відсутності механізму диференційованих платежів, які встановлюються за видами корисних копалин;

5) відсутності належної адміністративної та кримінальної відповідальності надрокористувачів за систематичні порушення вимог природоохоронного законодавства під час освоєння родовищ, застосування недосконалих технологій та техніки підприємствами видобувних галузей промисловості;

6) невизначеності умов державної експертизи та контролю за виконанням виробничих програм користувачів надр, недостатнього економічного обґрунтування розрахунків державних часток і часток інвесторів при видачі спеціальних дозволів (ліцензій) на проведення пошуку (розвідки) та промислової розробки родовищ корисних копалин;

7) виснаження сировинних баз діючих підприємств, низьких темпів введення в експлуатацію нових родовищ корисних копалин, значного скорочення обсягів геологорозвідувальних робіт;

8) недотримання вимог статті 39 Закону України «Про нафту і газ» щодо укладання власниками спеціального доз-

волу на користування нафтогазонасними надрами страхових угод при промисловій розробці родовищ нафти і газу;

9) недостатньої інформованості учасників конкурсів на отримання спеціального дозволу (ліцензії) на користування надрами про характеристику екологічного стану ліцензійної ділянки;

10) несприятливих для підприємств обсягів відрахувань коштів замовників на розвиток інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури населених пунктів.

3. Основними напрямками вдосконалення державної політики у сфері надрокористування є:

1) удосконалення законодавства, системи державного управління контролю та нагляду, розробка та затвердження державної концепції розвитку геологічної галузі з визначенням довгострокової стратегії користування надрами з метою їх раціонального використання;

2) вжиття комплексу економічних, правових та організаційних заходів з метою залучення інвестицій на розвиток і відтворення мінерально-сировинного комплексу України;

3) затвердження Верховною Радою України концепції розвитку мінерально-сировинної бази, яка має включати довгострокову стратегію раціонального користування надрами, механізм переходу підприємств галузі на часткову самокупність та самофінансування, відокремлення виконавчих функцій по безпосередньому виконанню геологічних робіт від функцій замовлення цих робіт, контролю за їх виконанням та дозвільних функцій, перегляд вимог до державного замовлення на геологорозвідувальні роботи;

4) проведення за рахунок державного бюджету випереджаючих геологічних досліджень з метою прогнозування, виявлення та оцінки запасів корисних копалин, забезпечення комплексного підходу при освоєнні родовищ на основі сучасних високоліквідних технологій;

5) запровадження економічних механізмів стимулювання діяльності із забезпечення приросту та відтворення запасів корисних копалин за рахунок коштів надрокористувачів;

6) створення державної системи заохочення та санкцій щодо надрокористувачів під час проведення геологорозвідувальних робіт і розробки родовищ корисних копалин з метою забезпечення комплексного освоєння родовищ корисних копалин за умови дотримання вимог природоохоронного законодавства;

7) створення сприятливих і рівних умов для всіх суб’єктів господарської діяльності на ринку користування надрами в отриманні дозволів та ліцензій; внесенні обов’язкових платежів за користування надрами; вільному доступі до газотранспортної мережі; прозорому та об’єктивному нарахуванні рентних платежів за видобування природних ресурсів.

4. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

1) розробити та подати на розгляд Верховної Ради України такі проекти законів:

про затвердження Загальнодержавної програми поліпшення екологічного стану гірничодобувних регіонів України;

про надання земельних ділянок, які перебувають у власності громадян або юридичних осіб, для ведення гірничих робіт;

про порядок обов’язкового страхування гірничодобувних підприємств для забезпечення у подальшому виконання робіт із відновлення довкілля гірничодобувних регіонів та закриття і ліквідації підприємств;

про рентну плату за використання природних ресурсів, з встановленням єдиного порядку розрахунку плати за видобування корисних копалин; про природні лікувальні ресурси, що належать до надр; про внесення змін та доповнень до Закону України «Про нафту і газ» та Кодексу України про надра, з метою створення державного органу з питань ліцензування господарської діяльності в галузі надрокористування у складі центрального виконавчого органу;

про виробничо-технологічні втрати під час видобування та транспортування корисних копалин;

2) при підготовці проекту положення про Державний комітет природних ресурсів України передбачити покладання на нього функцій спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері геологічного вивчення, використання та охорони надр, а також щодо забезпечення державного контролю відповідно до законодавства;

3) прискорити доопрацювання проекту нової редакції Кодексу України про надра, передбачивши в ньому визначення компетенції спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері користування надрами, посилення відповідальності надрокористувачів за порушення вимог природоохоронного законодавства, забезпечення його кодифікації та усунення суперечностей з іншими законодавчими актами у сфері користування надрами;

4) прискорити підготовку проектів нормативно-правових актів щодо механізму введення в дію у повному обсязі Закону України «Про угоди про розподіл продукції», з метою стимулювання та активізації інвестиційної діяльності з користування надрами недержавних суб’єктів господарської діяльності у цій галузі, їх доступу до систем транспортування нафти і газу, сприятливої тарифної політики;

5) підготувати та затвердити нормативно-правові документи щодо дослідно-промислової експлуатації родовищ для кожного виду родовищ корисних копалин та її диференціації по групах родовищ;

6) посилити відповідальність надрокористувачів за забруднення поверхневих та підземних вод, підтоплення і заболочування територій, засолення ґрунтів, вилучення земельних угідь з сільськогосподарського обороту, незворотні деформації земної поверхні, забруднення атмосфери тощо; забезпечити належний державний нагляд та контроль з боку міністерств та інших центральних органів виконавчої влади за дотриманням надрокористувачами вимог природоохоронного законодавства; створити такі організаційні умови і системи проведення робіт, що унеможливають порушення такого законодавства;

7) розробити програми технічного переоснащення підприємств гірничодобувної галузі з метою вдосконалення технологій видобутку, повної та комплексної розробки родовищ, переробки корисних копалин, мінімізації обсягів утворення відходів з максимальним їх використанням у виробництві та розвитку вітчизняного машинобудування для забезпечення потреб галузі;

8) забезпечити організацію робіт з видобутку корисних копалин, що базуються на впровадженні прогресивних технологій, техніки та реалізації економічно обґрунтованих природоохоронних заходів;

9) розробити і затвердити в установленому порядку керівні та інструктивні документи щодо виводу з експлуатації

об’єктів з видобутку корисних копалин під час проведення реструктуризації гірничодобувної та нафтогазової галузей з урахуванням вимог природоохоронного законодавства;

10) забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів, які затверджені до 1992 року, щодо проведення робіт, пов’язаних з видобутком корисних копалин, у тому числі щодо лібералізації режиму секретності у сфері користування надрами, у відповідність із законодавством;

11) розробити методики визначення розмірів збитків, заподіяних внаслідок порушення вимог природоохоронного законодавства при здійсненні діяльності, пов’язаної з користуванням надрами, та подати пропозиції щодо внесення змін до відповідних законів для забезпечення правової основи відшкодування цих збитків;

12) упорядкувати процедуру видачі спеціальних дозволів (ліцензій) на користування надрами і встановити в ліцензійних угодах відповідальність надрокористувачів за порушення природоохоронного законодавства;

13) удосконалити існуючу організацію взаємодії при поводженні з відходами між підприємствами, установами і організаціями, які займаються утилізацією, переробкою та використанням вторинних ресурсів;

14) забезпечити стабільне фінансування геологорозвідувальних робіт та щорічне збільшення його обсягів на 20% відповідно до Указу Президента України від 15 вересня 2003 року № 1039 «Про заходи щодо підвищення ефективності державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів»;

15) забезпечити безумовне дотримання вимог статті 39 Закону України «Про нафту і газ» щодо укладання власниками спеціального дозволу на користування нафтогазонасними надрами страхових угод при промисловій розробці родовищ нафти і газу;

16) забезпечити повну інформаційну участь учасників конкурсів на отримання спеціального дозволу (ліцензії) на користування надрами про характеристику екологічного стану ліцензійної ділянки;

17) внести зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2000 року № 1930 «Про встановлення граничного розміру залучення коштів замовників на розвиток інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури населених пунктів» з метою зменшення розміру відрахувань з 25% до 5% вартості будівництва об’єктів нафтогазодобувної галузі; призупинити дію зазначеної Постанови на період геологічного вивчення та дослідно-промислової розробки родовищ.

5. Кабінету Міністрів України протягом місяця з дня прийняття цієї Постанови розробити та подати на розгляд Верховної Ради України план заходів щодо виконання викладених у ній рекомендацій.

6. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.

Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ,
20 листопада 2003 року.
№ 1310-IV.

ОФІЦІЙНО

Постанова Верховної Ради України:
Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з перевірки дотримання Національною телекомпанією України вимог законодавства України щодо використання бюджетних коштів та ведення фінансово-господарської діяльності

Заслухавши звіт президента Національної телекомпанії України, голів Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення та Державного комітету телебачення і радіомовлення України про хід виконання Постанови Верховної Ради України від 3 липня 2003 року «Про порядок висвітлення роботи четвертої сесії Верховної Ради України четвертого скликання», з метою вивчення матеріально-фінансового стану Національної телекомпанії України, з’ясування її дійсних потреб у бюджетному фінансуванні, перевірки дотримання нею вимог бюджетного, податкового та іншого законодавства України, що регулює фінансово-господарську діяльність, а також відповідно до статті 89 Конституції України, статті 8.4.4 Регламенту Верховної Ради України Верховна Рада України **постановляє:**

1. Утворити Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з перевірки дотримання Національною телекомпанією України вимог законодавства України щодо використання бюджетних коштів та ведення фінансово-господарської діяльності (далі — Тимчасова слідча комісія) у складі, що додається.

2. Апарату Верховної Ради України здійснити кадрове, матеріально-технічне, інформаційне та організаційне забезпечення роботи Тимчасової слідчої комісії.

Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ,
20 листопада 2003 року.
№ 1313-IV.

Додаток до Постанови Верховної Ради України від 20 листопада 2003 року № 1313-IV

Склад Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з перевірки дотримання Національною телекомпанією України вимог законодавства України щодо використання бюджетних коштів та ведення фінансово-господарської діяльності

АРТЕМЕНКО Юрій Анатолійович — фракція «Наша Україна», голова Комісії;

АНДРЕСЮК Борис Павлович — фракція Соціал-демократичної партії України (об’єднаної);

БАГРАЄВ Микола Георгійович — група «Народний вибір»;

БАСТРИГА Іван Михайлович — фракція «Регіони України»;

ГМИРЯ Сергій Петрович — фракція Комуністичної партії України;

ДЕРКАЧ Андрій Леонідович — фракція політичних партій Промисловців і підприємців України та «Трудова Україна»;

ЗАРУБІНСЬКИЙ Олег Олександрович — фракція Народної-демократичної партії;

КИРИЛЕНКО В’ячеслав Анатолійович — фракція «Наша Україна»;

КОЗАЧЕНКО Олексій Олексійович — група «Народовладдя»;

ЛУЦЕНКО Юрій Віталійович — фракція Соціалістичної партії України;

СІВКОВИЧ Володимир Леонідович — фракція «Регіони України»;

ШКУЛЬ Андрій Васильович — фракція Блоку Юлії Тимошенко.

Постанова Верховної Ради України

Про скасування рішення Верховної Ради України від 28 листопада 2002 року про прийняття Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»

Верховна Рада України **постановляє:**

У зв’язку із скасуванням Верховною Радою України за пропозицією Президента України рішення Верховної Ради України від 28 листопада 2002 року про прийняття Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» та враховуючи гостроту соціальних проблем у Збройних Силах України, що виникають у процесі їх реформування, запропонувати Кабінету Міністрів України невідкладно розробити і подати на розгляд Верховної Ради України проект Закону України про державні гарантії прав, соціальний захист військовослужбовців і громадян, звільнених з військової служби, та членів їх сімей.

Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ,
18 листопада 2003 року.
№ 1283-IV.

«Свиняча» арифметика,

Одного дня приїхала відвідати свого тестя і побачила на подвір'ї невеличку купку цегли. Запитала, звідки. А він розповів, що люди розбирали колишню колгоспну ферму. За минулих відвідин це був колгоспний бик, котрий самотньо, наче докір усім нашим реформам і починанням, ходив пасовищем. А це вже і його немає. Для кого та ферма? Валилася, валилася, ото й розібрали «на паї». Купка цегли — все, що залишилося від колишньої ферми на кілька сотень корів та телят, вівчарні на півтисячі овець, кількох рукотворних ставків із рибою...

Останнє «рох-рох»

Не те що сумно, страшно дивитися на такі «паї». І мені хотілося думати, що така біда тільки тут, у цьому селі із якоюсь пророчою назвою Нище. І що село це — не на моїй Хмельниччині, а на сусідній Тернопільщині. А там, за Збручем, усе зовсім не так. Та ні, чого себе дурити, обманюватись цифрами статистики? Варто приїхати у перше-ліпше село, щоб побачити в ньому зруйнований корівник, порожній телятник, давно забуту свиноферму. Від цього ніде дітись, і сьогодні на Хмельниччині змушені відверто визнати, що тваринництво просто втрачено.

Не знаю, чому, бо 1990 рік не назвеш піковим у цій галузі, але статистика порівняла такі цифри: тоді в краї налічувалося понад 930 тисяч голів великої рогатої худоби та більш як півмільйона свиней. А на початок нинішнього жовтня залишилося відповідно трохи більше двохсот та ста тисяч голів. Такі дані оприлюднив заступник голови облдержадміністрації Віктор Семенчук. Офіційна статистика наводить дещо інші цифри. В першому півріччі вона нарахувала в області 517 тисяч голів худоби та ті самі півмільйона свиней. Але до цього є істотне

доповнення — в усіх категоріях господарств. Тобто враховували не тільки колективні сільськогосподарські об'єднання, а й приватні підприємства. І тут різниця особливо помітна. Якщо в першому півріччі обсяг сільгосппродукції, в тому числі і тваринництва, в приватних господарствах зріс на три відсотки, то в колективних — зменшився на 31.

Не можу не втриматися від риторичного запитання: чому мукає, рохає та хрумає тільки в дядьковому хліві? А в спільній череді тільки реве від голоду та йде під ніж? Не знайдеш такого хазяїна, котрий сказав би, що йому не вигідно тримати корову чи кабанчика. Важко, клопітно, навіть дорого, якщо треба купувати корми. Та й працювати треба до сьомого поту. Не кажу вже про сільську родину, адже навіть самотній пенсіонер не розстанеться зі своєю корівчиною, поки ще сам годен вийти за поріг та глянути до хліва. Зате в кооперативному дворі тільки й чути: не вигідно, нерентабельно, збитково...

Світлий досвід «Променя»

Володимир Ковальчук, голова сільськогосподарського кооперативу «Промінь» із Красилівського району, розкладає

на пальцях усю «свинячу» арифметику.

Своє господарство він хоч і вважає не дуже передовим, а таким собі, середнім, проте товарної продукції цього річ вони виробили на 4,5 мільйона гривень. І головний дохід мають від м'яса і молока. Ще торік за м'ясо одержали близько восьмисот тисяч гривень, а цього року вже продали більш як на 2,6 мільйона.

І телят годують тисячу голів, хочуть мати відбірене, здорове молочне стадо. Бо побачили, замінивши 420 корів на продуктивніших, що молока реалізували на 750 тисяч гривень більше. А чи багато знайдеться господарств, котрі свої прибутки мільйонами рахують?

— І ми б не рахували, — каже Володимир Федорович, — якби не наші ферми. Бо на них і зерно, і цукор тримаються.

Якби щодня в касу господарства не надходила свіжа копійка за продане молоко, то й пшеницю не притримали б до вигідних цін. Довелося б збувати все одразу, з-під комбайна, як це роблять у багатьох господарствах. Бо треба знову орати, сіяти — а немає за що. А в «Промені» пережили цей час на м'ясі та молоці. Зате потім і взяли свою гривню. І тепер думають, як надалі збільшувати ферми. Вже взяли у сусідніх селах в оренду 1,2 тисячі гектарів зарослої бур'яном землі. І кукурудза на ній виросла така, що ні засуха, ні реформи їй не завадили. Комбайнерам, котрі її збирали, Ковальчук встановив таку плату, що за день кожному виходило по 80—90 гривень. На селі таке — нечувані заробітки, і дехто дорікав керівникові, що марно гро-

Фото Галини КЕПКИ.

ші витрачає. А він знову розвів свою мужицьку арифметику. Отих кілька тисяч гривень, що виплатив комбайнерам, молочна ферма заробляє за день-два роботи. А зібраних кормів у господарстві тепер вистачить на півтора року. То вигідно так працювати чи ні?

Розмінна монета, якою латають усі дірки

Здається, так усе просто. А між іншим тваринництво зайшло в такий глухий кут, що виходу не видно. Якщо сказати, що, приміром, у Ярмолинцькому районі на сто гектарів угідь припадає лише вісімнадцять голів худоби, то це не дуже вразить. Навіть тоді, коли порівняти цю цифру із колишньою — 60—65 голів на таку саму площу. А ось тепер зрозуміліше: в семи господарствах району вже не залишилося жодного громадського

стада — жодної корови! Ще в десяти господарствах на фермах-пустках доживає віку від восьми до тридцяти худобин. Якої рентабельності та вигоди можна від них чекати? І скільки людей нагодуєш тим м'ясом, напоїш молоком?

Колись у СТОВ імені Мічуріна того самого району було понад три тисяч голів худоби, а залишилося... дві(!) корови та кілька телят. У недалекій Томашівці із колишнього стада у дві з половиною тисячі ледве сотню голів нараховують. І це ще не найгірші показники. Кажуть, у Старокостянтинівському районі на сто гектарів угідь мають лише по три корови. От вам і шмат сальця і глечик сметанки.

Горе-господарники виправдовуються: худоба пішла під ніж, бо стала приносити лише збитки. Не віриться. Просто вона перетворилася на розмінну монету, якою латають усі фінансові дірки. Нема

чим зарплату заплатити — зарізали поросля, треба сіяти — взяли з ферми бичка, банківські кредити горять — іде під ніж молочна корова. А заготівельники тільки й нишпорять по селах, шукаючи товар. М'ясокомбінатівські гінці їдуть за сотні кілометрів, пропонують один поперед одного свою ціну. Тож і вирізають худобу, не рахуючи, як замість нинішньої сотні-другої можна було ще не один рік отримувати гроші за молоко, масло та сметану.

Не піддається жодній логіці, але для декого вигідним стало не вирощувати, а знищувати стадо. Ту «тінь», яка впала від ферми на фінанси господарства, вже й не прибрати. В тому самому Ярмолинцькому районі за дев'ять місяців було продано 1,6 тисячі тонн м'яса. І дві третини — за ціною... 1,4 гривні за кілограм. І в тому самому Старокостянтинівському збули за такою самою ці-

ФОТОФАКТ

У селі Довгалівка Погребищенського району Вінницької області Олександр Томчук — людина авторитетна. І не тільки тому, що він сільський голова. В минулому пасічник, Олександр Максимович прищепив любов до бджільництва й односельцям. Нині майже в кожному другому дворі є своя пасіка.

На знімку: Олександр Томчук на своїй пасіці.

Фото Олександра ГОРДІЄВИЧА (Укрінформ).

Пекельна криниця

Глибока сільська криниця могла стати могилою для мешканця села Лютниче Петра Марчука. Про цю криницю в селі давно йшов недобрый погос. Кілька років тому в ній загинуло двоє чоловіків. У Лютничому казали, що вони отруїлися сірководнем, який виходить тут із-під землі. І та трагедія була не першою. Тож без спеціального спорядження спускати в криницю було не можна. Однак коли сусід попросив Петра Марчука почистити колодязя, той одразу погодився. Справа ж бо ця для нього звична. Однак устиг лише зачерпнути перше відро мулу, як відчув, що неприємно. Добре, що господар вчасно зреагував на мовчанку свого помічника і зателефонував до рятувальної служби «01». На місце виклику чергова варта по-

жежної частини № 7 міста Володимира-Волинського прибула вже за 10 хвилин. Не гаючи й секунди, начальник варті Олексій Нарвойш спустився на дно зловісної криниці. Там він побачив Петра, який з останніх сил тримався на ногах, спершись руками об стінки колодязя. Обв'язавши його канатом, пожежник подав сигнал своїм підлеглим. Нагорі вже чекали медики, які надали Марчукові першу допомогу, а потім відправили його до реанімаційного відділення районної лікарні. Завдяки мужності 25-річного лейтенанта Олексія Нарвойша вдалося врятувати життя людини. Молодий офіцер став одним із претендентів на відзнаку «Кращий рятувальник 2003 року».

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

Чужа зарплата комусь кишеню гріє

За вдвічі, а то й утричі заниженими цінами продали нинішньої осені сільськогосподарську продукцію деякі господарники Кам'янець-Подільського району на Хмельниччині, що насторожило керівництво району. Тоді як на ринку склалася ціна на соняшник 1150 гривень, пшеницю — 1250 гривень за тонну, м'ясо великої рогатої худоби — 340 гривень за центнер, спритники збували їх відповідно по 850, 700 та 120. Такі операції проводилися тими, хто... заборгував зарплату своїм працівникам.

Замість вигідно реалізувати вирощене та погасити борги, що зросли на Кам'яниччині вже до трьох мільйонів 348 тисяч гривень, шукають «свого» покупця, щоб набити і власні кишені. Окрім того, лише 11 господарств дотримуються рівня мінімальної зарплати. А подекуди вона становить навіть половину мінімуму.

Віра ШПИЛЬОВА.

НАМІРИ

Післяврожайне полювання на відьом

На Дніпропетровщині збираються спитати з посадовців, які дореформували село до ручки.

З сумними, а часом і катастрофічними наслідками розпаювання землі та майна в агросекторі вирішила нарешті боротися дніпропетровська обласна влада. Майже за принципом «краще пізно, ніж ніколи» те, що досі на всі заставки тут розхвалювали і підносили ледь не до небес як нечувані досягнення, нинішній голова облдержадміністрації Володимир Яцуба назвав суцільним беззаконням. І виніс на обговорення координаційної ради боротьби з корупцією та організованою злочинністю. Адже половина звернень та скарг, з якими йому доводиться тепер стикатися на особистих приййомах громадян, пов'язані з порушеннями на селі. Це тисячі наших співвітчизників — обділених, обкрадених і обдурених — животіють у поруйнованих селах.

За 239 прокурорськими перевітками вже навіть порушено 442 карні справи. Це, схоже, лише верхівка айсберга. Голова обіцяє рішуче звільняти та карати «10, 20, а якщо треба, то і 30 реформаторів». А коли когось і посадять, сказав Володимир Яцуба, то «я їм не допомагатиму виплутатися із ситуацій, які вони самі створили».

Якщо Володимир Григорович справді не кидає слів на вітер, то «чисток» в області не уникнути. Насамперед вони прокотяться там, де раніше «узагальнювали передовий досвід», а зараз процвітають недоторканні «передовики».

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

або Чому тваринництво стало збитковим, коли вартість кілограма м'ясної продукції сягає півсотні гривень

ною тисячу голів великої рогатої. Нехай живої ваги. Нехай з рогами і копитами. Але де, на якому ринку сьогодні можна знайти такі розцінки? Навіть голі кістки продають удвічі дорожче. То чому господарства так роздавали те, що тяжко вирощено і вигодовано? Проблеми зі збутом? Немає де тушку подіти? Та м'ясокомбінати дають удвічі вищі ціни. Чому тоді продавали не їм, а якимось зайждим купцям?

Будь-якому дядькові в селі цей секрет відомий: якщо є така ціна, то має бути і кишеня, до якої йде різниця між тим, що записано в паперах, і тим, що виплачено насправді. А з м'ясокомбінатом треба працювати відкрито. Таку «розкіш» дозволяють собі тільки сильні господарства. Та їх одиниці.

У Волочиському районі із чотирьох тисяч голів лише чотири відсотки продано місцевим м'ясокомбінатам. І це тоді, коли, скажімо, Шепетівський комбінат розраховується день у день за здану продукцію, і ціну завжди дає не нижчу від конкурентів, і сировина йому постійно потрібна, бо їздять, шукають по сусідніх областях. А м'ясо все одно пішло до чужих рук. Чому?

Довго селяни говорили про те, що ціна низька, праця тваринника не вигідна. І тепер за кілограм живої ваги не візьмеш стільки, як за кілограм копченої ковбаси. І все-таки на нинішніх цінах працювати можна, адже існують дотації, котрі повертаються господарствам за добру високоякісну худобу. Отож, з'ясувалося, знову не всім годилися.

У вже згаданому Воло-

чиському районі цієї дотації заробили лише 93 тисячі гривень, а, для порівняння, у Краси́лівському — більше мільйона. Не хочу та й не можу нікого звинуватити в лівих доходах, але хіба не парадоксально є різниця в офіційних доходах і дотаціях. Про неофіційні — мовчу.

Стопилася рентабельність смальцем на гарячій пательні

Сьогодні в області не можуть порахувати, куди поділося сто тисяч свиней. Бо на початку року їх було 143 тисячі. За простою дядківською логікою, до кінця року стільки само повинні були і забити. Та вийшло, що на початок жовтня реалізували лише 43 тисячі. І знову на місцеві м'ясокомбінати здали лише 6,5 тисячі голів. А скільки ще нагиритиме вагу решта? І куди потім повезуть ті ратиці? За такого розкладу вже не дивує, що рентабельність цієї галузі просто стопилася смальцем на гарячій пательні. А декому й топи-

ти не було що. Навіть гіркий сільський п'яниця не заріже поросю, як їх масово різали у Червоноградському районі. Середня вага 2,2 тисячі свиней становила... 28 кілограмів. Та й із тих доходів лише 31 здали на обласні м'ясокомбінати. Кажуть, шукали вигоди. Та чи знайшли? І для кого? Жоден із керівників сильних господарств не відмовляється від тваринництва, бо саме воно тримає господарство. Ні зерно, ні буряк не дають таких доходів, які щодня приносять молоко та м'ясо. Сьогодні на всю область можуть похвалитися своїми фермами декілька господарств Теофіпольського району. В колишньому невеличкому бригадному селі Кузьминці є і дитячий садок, і фельдшерсько-акушерський пункт, і зубопротезний кабінет, своя пекарня, молокопереробний заводик. І кажуть, що все це на фермах тримається. А худобу так доглядають, як не кожен господар у своєму господарстві. Щодня бичкам і поросням віддають півтонни молока. Соевого. Від нього худоба росте, як тісто на дріжджах.

АЛЬТЕРНАТИВА

Підніжка «ніжкам Буша»

У Словаччині тернопільська делегація від облдержадміністрації домовилася про співпрацю у галузі птахівництва. Зацікавленість у цьому виявили ділові кола Кошицького самоправного краю, які й запросили тернопільців. Словаки не проти вкласти кошти у реконструкцію птахофабрик у Зборівському та Бучацькому районах з тим, щоб налагодити сучасне виробництво курятини. За нами — виділення приміщень, землі, забезпечення кормами. Нині тернопільці здебільшого споживають привозну птицю, часто — невідомого походження і сумнівної якості.

Марта ЛІТИНЬКА.

Тернопільська область.

Соя щодня економить стільки само справжнього молока. Бо його продали — і кожного дня близько двох з половиною тисяч гривень до своєї каси поклали. Чого так не жити?

У сусідній Поляховій телиці стоять — аж вилизують. А таких поросят, як на свинофермі, ще пошукати треба.

У ТОВ «Старт» справу поставлено із ще більшим розмахом. В одному селі комплекс із відгодівлі великої рогатої худоби переобладнали у свиноферму замкнутого циклу, зате в іншому взялися за розведення племінного молочного молодняка. Тут корови на азиках не просто молоко — гроші приносять.

А тепер у районі готові взятися і за птахівництво. До того ж не за новомодних заморських страусів, а за своїх курей, гусей, індиків та качок. Перші золоті яйця уже почала отримувати гусяча ферма в Кузьминцях. Два інші господарства вже розводять курей. А до весни готується ще одне, котре відгодовуватиме качок.

Істина проста: що повніший живністю хлів, то заможніший господар. Так було завжди, так залишається і тепер. Але є ще одне правило: не можна постійно тільки вносити з того хліва. Бо швидко спорожніє, провалиться дах і осядуть стіни. І залишиться тільки купка цегли на подвір'ї. А спробуй звести з неї нову стайню — не місяці, роки знадобляться. А ми тим часом їстимемо заморські стегенця, підкидаючи свої грошики до чужої годівниці.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

БУВАЄ ЖІ!

Без зайвого «вантажу» житиме тепер ветеран війни Василь Твердий

На всі сто відсотків відповідає своєму прізвищу Василь Твердий із села Карасин Сарненського району, що на Рівненщині. Адже майже шістьдесят років просиділа куля від німецького автомата у його нозі. І, що найдивніше, Василь Євменович про це навіть не здогадувався. Десь років п'ять тому його почала турбувати нога: опухала і боліла. Таблетки та уколи де-що притуплювали біль. А великий працелюб Василь Твердий найбільше боявся, щоб родина не вважала його симулянтком і ледарем. Та коли, як кажуть, припекло, попросився в обласний госпіталь ветеранів війни. І саме тут лікарі за рентгенівським знімком з'ясували, що в інваліда війни В. Є. Твердого у нозі є інородне тіло.

Оперував ветерана хірург Олег Костевич, якому не раз доводилося здійснювати операції зі знешкодження осколків у афганців. Але, щоб кулю, яка просиділа у тілі більше 59 років...

— Мене поранило 1944 року поблизу Білостока. Хірурги вийняли кілька осколків, Але те, що в нозі є куля, не знав ніхто, навіть я, — розповідає ветеран.

Андрій БАБІНЕЦЬ.

На знімках: хірург Олег Костевич демонструє смертоносний «сувенір», що в'ївся у тіло колишнього солдата аж на 59 років; Василь Євменович Твердий поки що в госпіталі, але без зайвого «вантажу», вважає, ходитиме прудкіше.

Фото Ростислава МИРОНЮКА.

ПЕРСПЕКТИВА

Врожаю підкинуть польових «вітамінів»

Принаймні, про це йшлося на всеукраїнській нараді аграріїв та промисловців, що відбулася у Черкасах.

Світ потребує зерна, Україна — хліба

Не тільки Україна зазнала збитків через неорід минулого літа. Вперше за останні 60 років перекісний запас продовольчого і фуражного збіжжя у світі опустився до найнижчої позначки — 135 мільйонів тонн. Зазвичай резервні запаси становили близько 200 мільйонів. У країнах Західної Європи, прагнучи до здорового способу життя і насамперед раціонального «живого» харчування, дедалі менше включають у своє меню борошняних виробів. Тому й потребують там здебільшого не продовольчого, а фуражного зерна, яке використовують у кормовиробництві та промисловості. Чого не скажеш про українців, котрі окрась чорного чи «сірого» бухання споживають під час сніданку, обіду і вечері. Нинішня зернова криза на фоні зuboжіння і недоїдання більш як 80 відсотків населення змусила уряд замислитися над урожаєм-2004.

Знову недосіяли

«Ганьбою і соромом» для всіх аграріїв назвав віце-прем'єр Іван Кириленко недобір урожаю нинішнього року, а також «хлібну» кризу. І закликав не повторювати «трагедію 2003 року». Бо хліб, мовляв, це не лише продукт харчування, а й велика політика.

Спочатку високий урядовець підняв на нараді кількох начальників обласних управлінь сільськогосподарства і продовольства. Запитання для всіх прозвучали однакові: скільки недосіяли озимини і яку кількість одержали сходів. Відповіді не порадували. Херсонська область впоралася тільки з половиною площ, відведених під озимі культури. Запорізька недосіяла 40 відсотків, а Крим має задовільні сходи лише на 60 відсотках. Загалом Україна зменшила цієї осені свій озимий клин на мільйон гектарів. Якщо врахувати, що кожної весни доводиться пересівати щонайменше півтора мільйона гектарів, то картина вималювалася аж ніяк не втішна.

Вперед! Назад, до рознарядки

На зібранні прозвучала статистика: за останнє десятиріччя використання мінеральних добрив в АПК зменшилося у 24 рази.

Після «розминки» державні мужі звернулися до патріотизму керівників хімічних підприємств. І запропонували їм підписати угоду «про узгодження дій». За цією партнерською «грамотою» хіміки повинні забезпечити селян мінеральними добривами «згідно з рознарядками обласних та районних управлінь сільськогосподарства і продовольства». Ціна мінеральної поживи не повинна перевищувати своєї собівартості. Тобто, добрива мають бути дешевшими від ринкової вартості щонайменше на 150 гривень.

Де візьмуть фінансово знекровлені СТОВи кошти на цю «розкіш»? Іван Кириленко повідомив, що уряд виділив сільгосптоваровиробникам 360 мільйонів гривень як компенсацію за посіви озимини. Використати ці «вливання» потрібно на придбання продукції партнерів-агрохіміків.

Директори восьми найбільших хімічних підприємств України підписали угоду. Дев'ятий, голова правління ВАТ «Азот» з Черкас Володимир Белий, спочатку відмовився поставити свій підпис, вважаючи, що виконання угоди не вигідне для його підприємства. Крім того, «гряде» чергове подорожчання газу, електроенергії, яке автоматично призведе до скачка цін на добрива...

Однак наполегливі чиновники Кабміну своїми методами «переконали» черкаського «бунтаря». Присутній на нараді народний депутат України Сергій Терещук, заявив: аби виробники мінеральних добрив не погодилися на запропоновані умови — Верховна Рада вимушена була б ухвалити запровадження мита на експорт їх продукції...

Отже, спільними зусиллями уряду і парламенту вдалося укласти угоду між агрохіміками і селянами. Створено робочу групу, яка контролюватиме виконання домовленостей. Але чи забезпечить вона щедрий урожай, коли більшість добитих до ручки «реформованих» господарств не мають ні тваринницьких ферм, ні кілограма органіки? Коли у касі віє вітер? Виділення урядом коштів на придбання міндобрив вочевидь недостатньо. Одній Черкащині, приміром, необхідно витратити на підживлення посівів більше 80 мільйонів гривень. Нагадаю, на всі області виділено 360 мільйонів...

То на що розраховують «романтики» від агрополітики? Запитання, ясна річ, риторичне. Бо хіба вилікуєш тяжко хвору людину одними лише вітамінами? Причому, «хімією»?

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

2000—1000 рр. до н.е.

Як відбити атаку колісниць

Початок другого тисячоліття до нашої ери минув під гуркіт бойових колісниць. Племена аріїв, які стартували з українських степів на масивних чотириколовних візках, через кілька сотень років увірвалися в долину Інду на легких стрімких двоколовних спорудах. Нововведення, що можна порівняти за значущістю з використанням у ХХ столітті танків, цілком змінило характер бойових дій, поставивши його власників у свідомо виграване становище. Винахідників нового виду озброєнь за давниною років установити нині практично неможливо, але його переваги було скрізь гідно оцінено. У найкоротший термін бойові колісники було прийнято на озброєння практично всіма цивілізаціями того часу від Китаю до Північної Африки. Найяскравішим прикладом переваги нової тактики є поневолення наймогутнішої в ті часи Єгипетської держави племенами гексосів.

Одними з претендентів на володіння казковими багатствами «Чорної Землі» у другій половині II тисячоліття до н. е. стали численні і дуже мистецькі у військовій справі племена, що одержали в єгипетських написах ім'я «народів моря». Найдавніша з описаних битва при Кадеші була зіткненням армії фараона з воїнами

«народів моря». Суперечки про її результат тривають дотепер. Не зовсім зрозуміло, виграли її єгиптяни чи просто приписали собі перемогу, скориставшись з відсутності писемності в супротивника. Але навіть з досить упередженого оповідання зрозуміло, що ці народи мали змогу цілком ефективно протистояти натиску добірних єгипетських частин.

Протягом кількох століть усі битви на Сході були битвами колісниць. Перемагав той, хто випускав на поле більше цих «танків». Фараон вчинив у відповідності з цим правилом. Але супротивник мав незвичне озброєння і застосував несподівану тактику. Подробиці екіпірування чітко видно на давніх єгипетських барельєфах: короткий широкий бронзовий меч (своєрідний прототип римського глadius), масивний круглий щит, два списи, лук, шкіряні обладунки, шолом, поножі, посилені бронзовими накладками, масивні бойові браслети. Екіпірування для бою в зімкнутих піших шеренгах. Приблизно так само будуть свого часу озброєні афінські гопліти, воїни фаланги Олександра Македонського, солдати римських легіонів.

Але вперше методи ведення бою, що давали змогу пропустити колісницю крізь бойові порядки і, зімкнувши ряди, відітнути від них піхоту, застосували «народи моря». А найдавніші зразки описаного озброєння знайдено на території України. Для фахівців нічого дивного в цьому немає.

Як «козаки» фараона охороняли
У другій половині епохи бронзи (II тисячоліття

до н. е.) у Північному Причорномор'ї розвилася вельми потужна землеробська культура, що одержала свою назву за місцем виявлення перших археологічних знахідок біля села Сабатинівка на Південному Бугу — Сабатинівська культура. Її представники мали безпосередній стосунок до багатьох подій, описаних у найдавніших пам'ятках писемності.

До «народів моря» належали легендарні ахейці та «підступні», які підносили дарунки, дану — даніці (ім'я цілком імовірно пов'язано з індоіранськими гідронімами Дон, Дніпро, Десна, Дунай), і шардани, котрі закінчили свої мандри Середземномор'ям на острові, названому їх ім'ям — Сардинія, і багато ін-

ших племен і кланів, імена яких стерлися з пам'яті за минулі тисячоліття. «Ганебні» і «брудні», з точки зору єгиптян, варвари відрізнялися відмінною військовою майстерністю. Труднощі, з якими зіткнулися єгиптяни під час застосування бойових колісниць проти «народів моря» пояснюються, найімовірніше, просто: у прибульців була відпрацьована «протиоліснична» тактика. Непряме тому підтвердження — початкове поширення колісниць винятково в східному напрямку. Мабуть, шлях на захід Європи давнім колісничим перекрили сабатинівці, які мали достатню кількість професійних воїнів і розробили методи боротьби з новою бойовою «технікою».

Особиста охорона єгипетських фараонів. (Тут і далі реконструкції Зінаїди Васиної.)
Елементи озброєння воїнів, II тис. до н. е.
Народи моря на марші.
Промальовка давніх єгипетських рельєфів із храму в Луксорі.

Причина нашої уваги до міжнародного становища і розвитку військової науки другого тисячоліття до н. е. досить проста. У той період на території України виник феномен, що багато в чому визначив подальшу долю жителів краю на десятиліття. Йдеться про утворення в рамках виключно землеробської культури довгострокового могутнього об'єднання професійних воїнів. Пізніше в середньовічній Європі такі організації називатимуть лицарськими орденами, а в Україні — Запорозькою Січчю.

Концентрація професійних воїнів, не пов'язаних з певною місцевістю родинними зв'язками, є дуже ефективною з військової точки зору. Але такий крок завжди спричиняє значні матеріальні витрати на утримання цього угруповання. Яку б мету не ставили перед собою її творці, їм рано чи пізно доведеться вирішувати питання фінансування. За всіх часів його розв'язували двома способами. Члени «ордена» або проводили набіги з метою захоплення цінностей у супротивника, або пропонували свої послуги як найманці. На практиці зазвичай поєднували обидва способи.

Сабатинівці, ймовірно, воювали з єгиптянами. Але шлях з українських степів до Нілу не близький. У ті часи на цьому маршруті було чимало багатих поселень. Зокрема легендарна Троя. На сьогодні виявлено свідчення участі сабатинівців у славетній Троянській війні. Нині вважають, що під час облоги і захоплення гордого Іліона грекам допомагали сабатинівські найманці, у яких кмітливі ахейці запозичили нові прийоми ведення війни. Сабатинівську кераміку й озброєння знаходять і на руїнах хетських міст, і в Греції.

Традиція далеких воєнних походів протрималася кілька тисячоліть. Віщий Олег стрімким маневром захопив Константинополь. Чимало неп-

риємностей завдавали візантійцям походи князя Святослава, туркам — козацькі рейди в Синопі і Трабзон. Воювали свого часу запорожці під командуванням Хмельницького навіть на території Бельгії в складі польського «експедиційного корпусу», а в одного з іспанських королів особисту охорону складали січовики. У цьому теж немає нічого дивного. Ще єгипетські фараони набирали гвардію із шардана — представників «народів моря».

Воєнні успіхи і широка географія походів сабатинівців не свідчать про їхню надмірну агресивність. У ті часи такий промисел був цілком звичайним заняттям. У безсмертній «Іліаді» є уривок, де йдеться про сміливий рейд шляхетного Одіссея до країни, «де замерзають озера». За багатьма ознаками можна казати про те, що похід міг проходити й територією України. До того ж уродженці Ітаки забралися вочевидь досить далеко на північ (у Тавриді озера і нині не щозими замерзають, а в ту епоху клімат був м'якшим) і напали на одне з міст із дуже неблагоустроенною метою — для захоплення рабів.

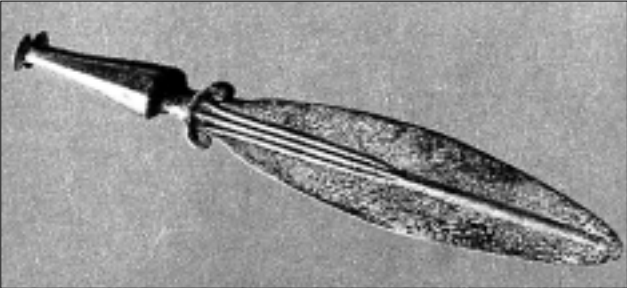
Хто поставляв бурштин до Микен

Утім, контакти представників різних культур у ті часи не зводилися тільки до взаємних набігів і грабежів. З далеких земель древні воїни привозили не тільки багату здобич, а й нові знання, технології, моду на певні прикраси. Так прижився на українській землі древній єгипетський символ життя анк — хрест із петлею. Знайдені зразки, а також форми для лиття свідчать про популярність прикраси серед місцевих модниць. Не виключено, що крім зовнішнього вигляду, було імпортовано і деякі ідеологічні погляди, пов'язані з божественним знаком.

Українська територія в епоху бронзи була складовою древнього світу.

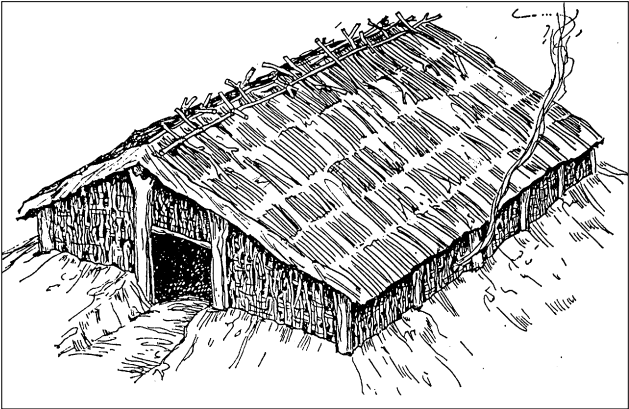
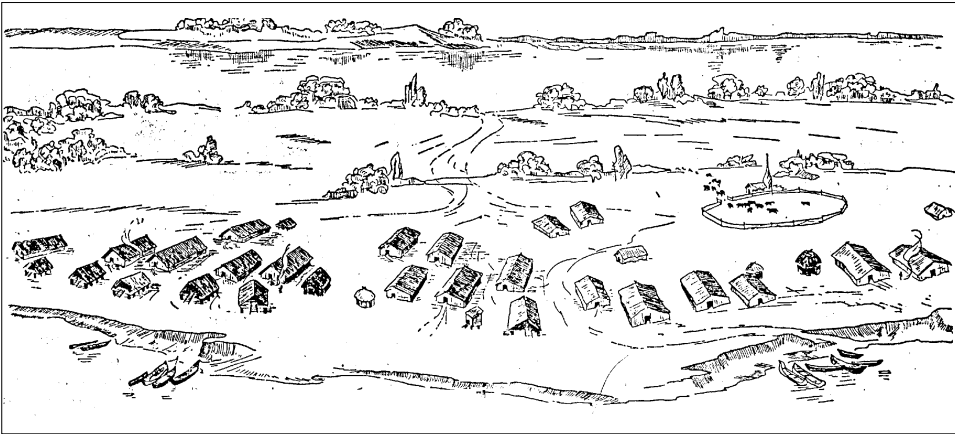

Представники сабатинівської знаті. Дерев'яний щит із бронзовими прикрасами. З поховання поблизу села Борисівка, що в Одеській області.
Намісто і підвіски. Золото, литво, кування, тиснення. XIV—XIII століття до н. е. Розкопки експедиції Інституту археології НАН України та Вінницького обласного краєзнавчого музею.
Кам'яна форма для виливання підвіски у вигляді єгипетського «анка». XIV—XII століття до н. е. Розкопки курганів у Дніпропетровській області. Бронзовий меч. Із зібрання Одеського археологічного музею.

Іліона

Виразалося це й в інтенсивній міжнародній торгівлі. На Вінниччині, біля села Гордіївка, археологи виявили поховання місцевої знаті, що контролювала протягом кількох століть постачання бурштину в Середземномор'я. Багатство могил свідчить про процвітання бурштинового бізнесу, що забезпечував існування клану протягом кількох сотень років. Сانونні небіжчики переходили у світ інший в оточенні прикрас і предметів побуту, ідентичних микенським, а на грецьких островах знаходять намиста з українського бурштину. Товаропотік був двостороннім, про що свідчать не тільки імпорتنі предмети розкоші, а й «транспортна тара» — посуд середземноморського зразка, що каже про постачання з Еллади сипучих чи рідких речовин, найімовірніше вина.

У той час територію України населяли представники трьох культурних груп, спосіб життя яких залежав від регіональних природних умов. У південно-західній зоні нинішніх степів жили сабатинівці. Їхню економіку було побудовано на землеробстві. Клімат сприяв хліборобам і щільність тодішнього населення була майже така сама, як і нині. Досліджено сотні сабатинівських поселень, деякі з них можна назвати містами, планування і якість будівель яких, на думку фахівців, нічим не поступається вже згадуваній Трої — ті самі кам'яні фундаменти, глинобитні стіни і криті дерном дахи. Східні степи і мінеральні ресурси Донбасу контролював той самий «донецький клан» — представники зрубної культури. На той час

Панорама поселення тшинецької культури. Реконструкція житла. За матеріалами розкопок експедиції Інституту археології НАН України поблизу села Пустинка на Десні.

значно зростає металургійне виробництво. Виникають цілі поселення, мешканці яких зайняті або видобутком руди, або плавленням і обробкою металу. Злитки бронзи і готові вироби — сільськогосподарський інвентар, зброя, прикраси, предмети домашнього вжитку широко експортуються за межі регіону. Контролюється виробництво, швидше за все, найбагатшими кочовими родами, що зберегли звичний спосіб життя. Треба зазначити, що ландшафти тієї епохи значно відрізнялися і від повсюдного поширення степу в третьому тисячолітті до н. е., і від сучасного кліматичного районування. Вологіший і тепліший клімат спричинив скорочення степових просторів до мінімуму. Весь південь України був зайнятий лісостепом. А лісова зона поширилася до Черкаської області.

Слов'яни родом з Тшинця?
У північних лісах і лісостепу утворилася так звана Тшинецька культура. Територія її поширення сягала досить да-

леко за межі України на захід. Вчені в Україні і Польщі дотепер сперечаються — єдина це була культура чи певна епоха культурної єдності. Її носії адаптували знання попередників до нових умов і, спираючися на цей досвід, створили форми ведення господарства, ідеально пристосовані до навколишнього середовища. Невеликі, у дві—три сотні жителів поселення, розташовувалися в глибині лісових масивів чи на берегах невеликих річок. Це давало змогу, не побоюючись нападів, вирощувати хліб на випалених ділянках, пасти худобу на лісових галявинах, ловити рибу, дичину, збирати гриби, ягоди, мед. У північних лісах остаточно склалися всі основні риси майбутньої слов'янської культури. У тшинецьких поселеннях зустрічаються всі типи будівель, характерних для українських сіл лісостепу. А уклад життя і способи ведення господарства на Волині, наприклад, до середини минулого століття залишалися такими самими, як і три—чотири тисячі років тому.

З Волиню пов'язаний і ще один цікавий момент. Дослідження свідчать, що в цьому регіоні найповніше зберігся древній антропологічний тип, який сягає корінням ще часів Трипілля. Навколишні дрімучі ліси і болота за всіх часів зво-

дили нанівець будь-які технологічні переваги військ супротивника. Колісниця, кіннота, а пізніше танки в місцевих хащах просто грузнули, а з піхотою, використовуючи знання місцевості, розібратися було вже неважко. Тож жителі цього регіону, уникнувши наслідків численних вторгнень, характерних для центральних і південних районів, зуміли зберегти здобуті в стародавності культурні і побутові традиції.

Давня кооперація
Представники трьох культур досить щільно взаємодіяли між собою. Так у тшинецьких поселеннях виявлено не тільки вироби, а й ливарні форми «донецького клану», що свідчать про існування «філій» виробництва, максимально наближених до споживача. Взагалі, можна казати про існування своєрідного господарського комплексу, заснованого на взаємній вигоді. Сільськогосподарське виробництво жителів півночі і сабатинівців, побудоване на агрокультурі трипільців, забезпечувало регіон продовольством. У той час скрізь використовується орне землеробство, а через кліматичні та ґрунтові особливості ефективність землеробства в сабатинівців була вищою, ніж у лісових районах. У нечисленних степах кочівники пасли худобу, а контроль над центрами металургійного виробництва, побудованого практично на індустріальній основі, істотно зміцнював їх економічну міць.

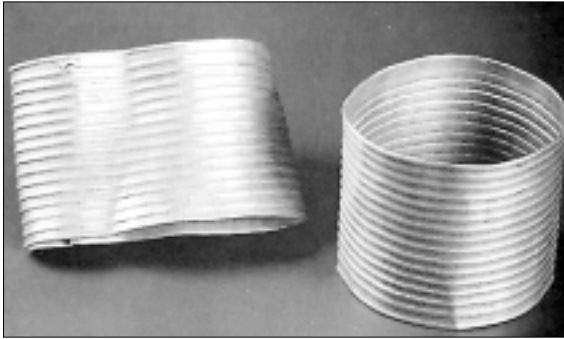
Численні контакти з рештою цивілізованого світу приносили не тільки матеріальну вигоду. Здійснювався інтенсивний інформаційний, ідеологічний і культурний обмін. Зараз уже виявлено достатню кількість свідчень, що дають змогу казати про існування подоби писемності в сабатинівців, «зрубників» і їхніх сусідів. Знайдено майже двісті коротких

«написів» на посуді, найімовірніше, присвятного характеру. Були вже і спроби їхньої розшифровки. Але матеріалу для розв'язання цієї загадки поки що недостатньо. Можливо, коли-небудь ми зможемо дізнатися й імена древніх народів, їхніх богів, подробиці їхнього життя і навіть, чого на світі не буває, альтернативну версію подій, описаних в «Іліаді» та «Одіссей».

Тісна залежність агротехніки від природних умов на рубежі II—I тисячоліть до н. е. призвела до чергового економічного краху. Клімат став набагато сухіший. Досить сказати, що рівень Дніпра в X столітті до н. е. був найнижчим за всю історію існування річки. У цих умовах землеробство в степовій зоні втратило свою ефективність (такую рівня і розмаху сільськогосподарського виробництва в північному Причорномор'ї спромогнуться досягнути тільки в другій половині XX століття — і то лише завдяки величезним витратам на меліорацію). Занепала Сабатинівська культура зникла. Її замінили нечисленні поселення Білозерської культури, жителі яких виживали вочевидь не за рахунок землеробства. Але головна подія — знову з'явилися на карті українські степи. А їх нечисленні спочатку мешканці повернулися до кочового способу життя. Так в історію прийшли киммерійці, народ кінних воїнів.

Епоха, що почалася під гуркіт бойових колісниць, закінчилася тупотом копит кінних орд. Цей народ був відомий древнім грекам. Завдяки описам еллінів за нашим краєм на довгі століття закріпилася репутація землі войовничих кінних варварів. Наскільки цей стереотип відповідав дійсності, ми спробуємо розібратися в наступній публікації.

Олег ДЕНИСОВ.
Михайло ВЕДЕЙКО,
кандидат історичних наук.

Знатні дами «вінницького клану». Золоті браслети, XIII століття до н. е. Браслет зі спіралеподібними закінченнями. Бронза, литво, гравірування. XIII століття до н. е. Скарб стародавніх прикрас. Із курганів поблизу села Гордіївка, що у Вінницькій області. Розкопки експедиції Інституту археології НАН України та Вінницького обласного краєзнавчого музею.

Написи на горщику, знайденому поблизу Артемівська.

Мільйон гривень — щодня

РЕГІОН: ВІННИЧЧИНА

Новий завод — нова продукція

Компанія «Nemiroff» тим самим має намір частково змінити профіль виробництва. Про це ми дізналися від головного технолога підприємства Олександра Цвєня, який показував новий завод. На кожному з чотирьох поверхів майже десять бригад різного профілю завершують будівельно-монтажні роботи, а спеціалісти встановлюють обладнання...

Першою монтують лінію з випуску слабоалкогольних напоїв: 24 тисячі пляшок сходитимуть з конвеєра протягом однієї години. Раніше, уточнимо, таку продукцію не «розливали». Ідею щодо її виробництва підказали споживачі.

Ще три лінії, загальною потужністю 50 тисяч декалітрів на добу, буде задіяно на виробництві традиційних міцних напоїв.

Успіх підприємства залежить від багатьох чинників. Помиляється той, хто вважає, що головну роль у цьому відіграли інвестори. «Розкрутити» торговельну марку допомогла висока якість продукції. Досягли її завдяки якісній сировині. Поруч з лікеро-горілчанам розташовано спиртзавод. Збудований 130 років тому, він нещодавно пережив період оновлення: тут встановлено сучасне обладнання, впроваджено низку технологічних новинок. Все це працює на загальний успіх.

Про перспективи розвитку Немирівського району заступнику головного редактора «ГУ» Сергію Демському розповідали голова райдержадміністрації Михайло Матієнко (в центрі) і голова райради Олександр Гнатенко (ліворуч)

До всього, тут ще вміють берегти старі традиції. Про одну з них повідав ветеран виробництва, колишній директор підприємства Микола Шаповалюк. У всі часи тут вважали за обов'язок високо

Основу економіки Вінниччини становлять підприємства харчової та переробної промисловості. Під час проведення в області днів газети «Голос України» журналістам приємно було дізнатися, що загалом обсяги виробництва промислової продукції у регіоні зросли з початку року втричі. Сталося це, як нам пояснили фахівці, насамперед завдяки харчовикам і переробникам: їхня частка у загальній кількості промислових виробів сягнула 59,3 відсотка. Це вже не ті підприємства, що були вчора — із застарілою технологією виробництва й фасування продукції. Переважна більшість колишніх молочарень чи консервних заводів кардинально оновила виробництво. А там, де налагодили співпрацю з інвесторами, створили заводи європейського зразка.

Одне з таких виробництв — компанія «Nemiroff». «Бути у Немирові і не відвідати компанію «Nemiroff» — все одно, що бути в Римі...» — пожартував заступник голови Немирівської райдержадміністрації Олександр Лесько (на знімку вгорі ліворуч), запропонувавши оглянути виробництво. Прикметно, що названі підприємства, досягнувши вражаючих показників, не припиняють розвиватися: на одному й на другому нині триває масштабне будівництво. Так, лікеро-горілчаня компанія «Nemiroff», продукцію якої знають у 30 країнах близького й далекого зарубіжжя, завершує будівництво нового заводу. Вже в грудні цього року розпочнуть пусконаладжувальні роботи першої виробничої лінії. Ще три технологічні конвеєри стануть до ладу в першій половині наступного року.

тримати заводську марку. Пам'ятають про це й нині. Директор підприємства Степан Глусь уточнив, що якість — головний критерій в оцінці роботи кожного: від рядового робітника до керівника.

Хоч як дивно, навіть вода, яку використовують для виробництва горілчанних виробів, також впливає на їхню якість. Джерела у Немирові чисті, як сльоза. Заводчани кажуть, сам Бог послав їх. Незважаючи на це, воду, яку беруть з глибоких артезіанських колодязів, все одно доочишають.

Голова Немирівської райдержадміністрації Михайло Матієнко називає горілчану компанію «Nemiroff» рятівним кругом для бюджету. Досить сказати, що лише акцизний збір вона сплачує у величезному розмірі — приблизно мільйон гривень щоденно(!). Жодних боргів не має перед бюджетом. Тут висока зарплатня. Із введенням в дію нового заводу збільшиться кількість робочих місць. Відрахування до бюджету, зрозуміло, також зростуть.

Дорогу за власні кошти

Ольга Гордієнко очолює сільраду в селі Мухівці Немирівського району вже два десятки років. Лю-

тих, хто користується ними.

Цей населений пункт має свою специфіку: приблизно половина його працездатних мешканців трудяться в райцентрі — на згаданому лікеро-горілчаному заводі, інших підприємствах. До міста, як

Під час нагородження призом за I місце в турнірі з міні-футболу, присвяченому Дням «Голосу України» на Вінниччині

кажуть, рукою подати, ось і користуються цим селяни. У місті, як відомо, платня стабільніша. Та й заробітки вищі порівняно з тими, що у місцевому сільгосппідприємстві, хоча воно одне з кращих в ра-

ласті в селі дороги з твердим покриттям. Але люди пішли на таке. Чому? «Бо хочуть жити по-людськи, — коротко відповіла Ольга Миколаївна. — Що користі тримати гроші в панчосі...»

Розмір плати встановили диференційований. Для

тих, хто має власне авто, він становить сто гривень, у кого його нема — п'ятдесят, а для соціально незахищених ще менше — двадцять п'ять гривень. Всі дороги, звичайно, у такій спосіб не збудувати. Але сільського голову радує інше: люди починають мислити іншими категоріями: «моє» — не тільки те, що на власному подвір'ї...

Так само за власні кошти прокладали газопровід вулицями села. У Мухівцях він проліг на відстані 4,5 кілометра, а в селі Шолудьки цієї самої сільради — на 5 кілометрів. Підведення газової мережі до будинку коштує не менш як дві тисячі гривень. Ще півтори тисячі треба витратити, щоб можна було користуватися блакитним вогником в самій оселі. Далі їх треба обов'язково передати на баланс ВАТ «Вінницягаз». Так передбачено чинним законодавством, адже спецмережі потребують відповідного обслуговування.

Ось тут і виникає непорозуміння. Сільський голова не розуміє, чому газавики отримують те, що є насправді власністю селян: вони розраховувалися за матеріали й роботу власними грошми, а тепер все це переходить в інші руки, та ще й задарма. Надто доро-

Голова Муховецької сільради Ольга Гордієнко розповідає про життя селян

гий подарунок, кажуть селяни. Вони вважають, що обласна влада мала б вивчити це питання і заступитися за них. Можна, скажімо, передавати мережі в оренду, чи викуповувати

тися головний корпус санаторію.

Рівно десять років тому до Немирова приїхала на відпочинок група столичних художників, очолювана нинішнім президентом Академії мистецтв України народним художником Андрієм Чебикіним. До слова, митець родом з Вінниччини, із Гайсинського району. Вражені красою палацу і дендропарку, на території якого він розташований, митці забули про відпочинок. Щодня ставали за мольберти. Від побачених полотен у голівлікаря, як він сам зізнається, засвітилися очі. Тоді він вперше загорівся бажанням залишити їх у стінах палацу. Картинами митці розраховувалися за проживання та процедури. Взаємовигідна співпраця триває дотепер: уже відбулося десять мистецьких пленерів.

До речі, кожна із 300 робіт за тематикою тісно пов'язана з минулим і сьогоденням краю. Пропозиція про тематичний напрям пленерів належить Ладубі.

Повернулися з перемогою

Родзинкою газетної акції став турнір з міні-футболу. Він відбувся з ініціативи редакції у Вінницькому спорткомплексі «Колос». Крім команди «Голосу України», в ньому взяли участь команди «Влада» (облдержадміністрація), «Податківець» (обласна податкова адміністрація) і «Поштовик» (обласна дирекція «Укрпошти»).

Після двох перемог над «Податківцем» і «Поштовиком» «голосоукраїнці» вибороли перше місце. Другими стали поштовики, а третіми — податківці. «ГУ» висловлює щиро вдячність заступнику голови облдержадміністрації Сергію Татусяку, голові обласного спорткомітету Федору Новіку та директору спорткомплексу «Колос» Олександру Мендусю за допомогу в організації і проведенні турніру. Бажаючих зіграти матч-реванш, а такі думки висловлювалися після змагань, щиро запрошуємо до редакційного спортзалу.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Народний депутат як пожежник місцевого масштабу

ТОЧКА ЗОРУ

Ось уже не один рік поспіль головним аргументом у міркуваннях про благо народне чиновників від влади всіх рівнів виступає... сполучник «якби». Мовляв, ми б з дорогою душею розв'язали наболілі проблеми і вирішили питання своїх співгромадян, якби... були гроші, гарні закони, збільшилися місцеві бюджети... Список умов можна продовжувати нескінченно. Але не намагайтеся знайти в ньому визнання чиновників у власній байдужості та небажанні працювати. Зате докорів, що, мовляв, стало модним їх лаяти — цілком достатньо.

Не кривитиму душею, таке явище справді спостерігається. І розумію, що за сьогоденної ситуації в країні, коли криза охопила економіку, політику, соціальну і духовну сфери, коли державний бюджет не покриває і половини потреб, місцевій владі працювати складно. Але погано те, що часто-густо вона не робить навіть того, що їй під силу.

Пам'ятаю, який шок я отримав після першого прийому виборців. Незважаючи на відсутність досвіду, я, звичайно, здогадувався, що навряд чи всі мої виборці почнуть вести мову про перебудову держави і потребу прийняття нових законів. Але того, що я у своєму окрузі стану своєрідною філією місцевої влади одразу всіх рівнів — райдержадміністрації, міськради і всіх підпорядкованих їм структур, своєрідним «пожежником» місцевого масштабу — не очікував.

На кожному прийомі я терпляче вислуховував скарги людей на бездіяльність, лінощі, байдужість місцевих чиновників, їхнє небажання не лише розв'язувати певні проблеми, а навіть як належить вислухати. Одразу кудись починав телефонувати, розсилав листи, наносити представникам місцевої влади особисті візити... Питання вирішувалися в пожежному порядку, до того ж ті, до кого звертався, знизували плечима: «Ну навіщо, мовляв, одразу пішли до народного депутата?»

— Але людина була у вас багато разів, — казав їм, — читав я ваші відписки — на цілий роман назбирався!

Не пам'ятають! Дивуються, дратуються, просто не виявляють жодних емоцій чи погоджуються, але... найжахливіше! — не пам'ятають, не соромляться своєї бездіяльності. Створюється враження, що люди їм просто заважають працювати. Тільки ось над чим? Якщо основне їхнє призначення саме цим людям і служити?

У нескінчених пікірках з місцевим чиновництвом я поцікавився статис-

тикою — може, даремно грішу на них? Тільки цього року провів дев'ять особистих прийомів і десять зустрічей з виборцями, на яких побувало і звернулося до мене з різними питаннями і проблемами більш як 1300 осіб. Ще 500 прийняли мої помічники в шести громадських приймальнях народного депутата і майже 300 звернулися до мене письмово. Загалом 2100 осіб. Майже 80 відсотків (ви тільки вдумайтесь в цю цифру!) від цієї кількості становлять скарги і проблеми, що у змозі й зобов'язана вирішувати місцева влада! До того ж (а це ще сумніш!) майже 900 осіб прийшли до мене вже після того, як по кілька разів відстояли в коридорах влади під різного роду кабінетами. Народний депутат — як остання інстанція. Але цікаво, що коли я починаю вирішувати питання, ті самі чиновники, котрі від людей не раз відмахувалися, ці проблеми і розв'язують.

Не писав би так докладно про це, коли це було б проблемою лише мого округу. З розмов з колегами-мажоритарниками знаю: співвідношення проблем, які не розв'язала місцева влада, до загальної кількості звернень до народного депутата, — всюди аналогічне. Так хто ж тоді народний депутат? Пожежник, дублер місцевої влади чи все-таки законодавець, державна людина? І для чого ж тоді місцева влада?

Питання це аж ніяк не означає, що я не переймаюся проблемами своїх виборців, хоч якими б немасштабними вони здавалися деяким чиновникам. Буду обов'язково, як і робив і роблю постійно, тому що найбільше цінну довіру людей, тому що відповідаю перед ними своїм сумлінням, своїм словом, своєю високою посадою.

Идеться про рівень відповідальності місцевої влади перед своїми виборцями, про професійне виконання своїх посадових обов'язків тих чиновників, котрі злочинно байдуже ставляться до нестатків і турбот людей.

Водночас з телеекранів, зі сторінок газет керівники місцевої влади не стомлюються по-батьківськи посміхатися виборцям, повідомляючи про чергові «подарунки» запоріжцям і зворушливу турботу про розв'язання їхніх проблем. Ось уже кілька років у моєму регіоні все, що робить місцева влада з благоустрою міста (за що вона, власне, і одержує зарплату, для чого й обрана!), підноситься не інакше, як «подарунки» запоріжцям. Заасфальтували кілька кварталів проспекту і вистелили плиткою тротуари — влаштовують урочистості з перерізанням стрічки, з мітингом і промовами, відремонтували міст — знову стрічку, мітинг...

Це нічого, що останні метри асфальту укладали під дощем прямо в калюжі, а квіти саджали на клумбах за п'ятнадцять хвилин до початку урочистостей, коли на об'єкті уже стояли юрби школярів із сусідньої школи. Даремно, що тротуарна плитка через кілька днів провалювалася, і ремонт починався знову, що урочисто відкрити до визначеної дати вулицю наступного дня знову закривали на ремонт. — Даєш свято, даєш показуху!

Де ж знайти час за такого підходу для розв'язання рутинних, непомітних проблем городян. Цього по телевізору не покажеш! І нікого не хвилює, що «ощасливлений» черговим святом городяннин завтра вистоюватиме для вирішення своєї «маленької» проблеми під чиновницьким кабінетом і піде, так і не одержавши допомоги?

Ні, я не проти свят. Я проти показухи, проти «подарунків», які насправді є нічим іншим, як звичайним виконанням своєї роботи. На жаль, почасти неякісної. Я проти того, щоб люди ходили по інстанціях, не одержуючи не те що допомоги, а часом навіть виразної відпо-

віді. Проти того, що їх змушують відчувати себе постійними боржниками і прохачами, тоді як вони в цьому місті — господарі. І хоч як банально і неприємно для величезної армії чиновників від влади — це вони існують для людей, а не люди для них!

Кожний має робити те, за що він одержує зарплату. А якщо не справляється з цією роботою, якщо прості люди, їхні проблеми дратують тебе, не хвилюють твоє холодне серце — звільнись! Розпочни що-небудь інше, менше шкоди завдаси тій країні, тому народу, про любов до яких ти не стомлюєшся повторювати з трибун. Але любити народ узагалі куди легше, ніж любити одну конкретну людину, якій потрібна твоя допомога...

І ще про один аспект відносин з місцевою владою не можу не сказати. До народних депутатів вона (у всіх, без винятку, регіонах, про що не раз розповідали мої колеги) ставиться по-різному. До тих, хто представляє в парламенті так звану більшість, — ставлення трепетне і любовне. До представників опозиції — до прихованого зубного скреготу. І не звертав би я на це уваги (як казав поет: «Минуй нас пуше всех печалей і барський гнів, и барская любовь...»), якби це ставлення не позначалося на розв'язанні проблем моїх виборців. Як важко «пробиваються» деякі питання, як часто чую вслід: «Ви там у себе, у Верховній Раді, а ми тут...». Гадаю, саме в цьому: «Ви — там, а ми — тут», — корінь багатьох наших бід. Саме від такого розуміння розташування гілок влади страждають люди, не розв'язано багато проблем.

Не треба нас любити. Народні депутати не цукерки, щоб усім подобатися, любіть чи хоча б з повагою ставтеся до наших і своїх (про це шкідливо забувати!) виборців! Поважайте свій народ, але не загалом, а кожну конкретну людину зокрема з його бідами і проблемами, що так вас дратують, допомагайте йому, служіть йому. А ми допомагатимемо вам і робитимемо все, що належить державній людині і законодавцю, щоб життя у країні було справедливіше і заможніше, щоб усі ми — на всіх рівнях влади — могли сказати, не кривлячи душею: «Я служу своєму народу!».

Юрій АРТЕМЕНКО,
народний депутат України.

Акцент — на інтересах працівників

У КОМІТЕТАХ ВР

У Комітеті Верховної Ради з питань соціальної політики та праці відбувся «круглий стіл» з обговорення проектів Трудового кодексу України.

Чинний Кодекс законів про працю України було прийнято ще в 1971 році. Тож, незважаючи на численні зміни, які вносилися до нього впродовж останнього десятиліття, цей документ цілком застарів і не відповідає сучасним економічним умовам. Як наголосив голова Комітету ВР з питань соціальної політики та праці Василь Хара, сучасне трудове законодавство має відображати нові соціально-економічні реалії в державі, адаптуватися до норм і стандартів

Міжнародної організації праці (МОП) та законодавства Європейського союзу, що, в свою чергу, прискорить вступ України до європейської спільноти.

Нині на розгляді у парламенті перебуває два проекти Трудового кодексу — урядовий, розроблений за дорученням Президента України міжвідомчою тристоронньою робочою групою при Міністерстві праці та соціальної політики за сприяння МОП. Другий — в авторстві народного депутата України, члена

фракції «Регіони України» Валерія Коновалюка, в якому запроваджено декілька принципових новацій. Зокрема, передбачено контрактну форму трудового договору, норми щодо заборони вторгнення в особисте життя працівників, обмежено роботу в режимі ненормованого робочого дня, вдосконалення норм оплати праці, відшкодування моральної шкоди, заподіяної працівникові роботодавцем, запроваджено жорсткіші заходи щодо роботодавців, які порушують законодавство про терміни виплати заробітної плати тощо. В свою чергу, урядовий законопроект втілює вимоги соціальних партнерів — профспілок, об'єднань роботодавців тощо — щодо роз-

робки нового кодифікованого законодавчого акта в сфері трудових відносин.

Учасники зібрання звернулися до парламентських комітетів та депутатських фракцій і груп із пропозицією прийняти за основу урядовий законопроект Трудового кодексу і врахувати у ньому вдалі законодавчі пропозиції з депутатського законопроекту. Водночас у рекомендаціях «круглого столу» звертається увага на необхідність узгодити норми проекту Трудового кодексу з принципами паритетності прав та інтересів найманих працівників та роботодавців, акцентуючи увагу на інтересах найманих працівників.

Юліана ШЕВЧУК.

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Відродження краю неможливе без поваги до пам'яті предків

Архітектурною перлиною Бессарабії називають православний храм — Спасо-Преображенський собор, побудований коштом перших болгарських переселенців 170 років тому. Рятувалися вони від багатовікового ярма Османської імперії і знайшли другу свою батьківщину на родючих землях Буджацького степу. А місто, розташоване на півдні Одеської області, було названо ними колись Болградом.

Споруджено Спасо-Преображенський собор за проектом знаменитого архітектора М. Мельникова, ректора Російської академії мистецтв і одного з авторів проекту Ісааківського собору. Спасо-Преображенському собору довелося пережити й епоху вандалізму, коли по всій країні руйнували храми, і фашистську окупацію. Тільки час його не вберіг. Та й старожили не можуть пригадати, коли востаннє ремонтували величній будинок. Церкву, як відомо, від держави відокремлено. А меценатів щось не знаходилося. Крім одного.

Початок парламентської діяльності народного депутата України від Арцизького виборчого округу Ігоря Плохого збігся в часі з реалізацією його планів з реставрації собору. До того ж і настоятель, протоієрей Павло Полішук, тут новий, подібний до народного обранця: такий само молодий і небайдужий. Тож невдовзі зміни, що відбулися у храмі, уже тишили око й душу не тільки віруючих. Насамперед замість дерев'яного, струхлявілого хреста встановили на великому куполі красивий золочений. Сам купол тепер сонячно виблискує новим покриттям з високоякісного сплаву. Розпочато і реставраційні роботи на фасаді. Крім того, розв'язано проблеми з опаленням й охороною будинку. А попереду — трудомістка й копітка робота з відновлення оригінальних фресок.

«Певен, що відродження краю, який славився колись своїм багатством і родючістю, неможливе без відродження духовності, без поваги до пам'яті предків, котрі залишили нам у спадок це рукотворне диво», — так пояснює своє прагнення врятувати пам'ятник архітектури Ігор Плохой. До речі, за його діяльність з відродження духовності краю, що почалася задовго до обрання І. Плохого народним депутатом України, він нагороджений орденом Святого Володимира.

Леся БРУСИЛОВСЬКА.

На знімку: митрополит Одеський і Ізмайльський Агафангел вручає орден Святого Володимира народному депутатові України Ігорю Плохому.

Пенсія: час накопичувати і витрачати

З 1 січня наступного року набирає чинності новий Закон України «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування», який визначає принципово нові засади і механізми пенсійного забезпечення громадян

Головною його відмінністю є запровадження трирівневої пенсійної системи, за якою громадяни зможуть отримувати пенсію з усіх трьох джерел фінансування. Яких саме?

Перший рівень — солідарна система пенсійних виплат, внески до якої сплачуватимуть усі працюючі громадяни країни та їх роботодавці. За рахунок цих коштів виплачуватимуться пенсії та встановлюватиметься мінімальний рівень пенсійних виплат пенсіонерам. Особам, які матимуть малий страховий стаж (період, протягом якого особа підлягає загальнообов’язковому державному пенсійному страхуванню та за який щомісяця сплачено страхові внески) чи розмір заробітку, з якого сплачувалися пенсійні страхові внески, а відповідно, і низькі розміри пенсій, передбачається надання цільової соціальної допомоги. Загальнообов’язкове державне пенсійне страхування поширюється на всіх працюючих громадян (у тому числі тих, що забезпечують себе роботою самостійно), а також найманих працівників.

Другий рівень пенсійного забезпечення становлять обов’язкові заощадження на накопичувальних пенсійних рахунках. Працівники або роботодавці сплачують внески до накопичувального пенсійного фонду, які обліковують на індивідуальних пенсійних рахунках кожного учасника. Накопичені внески інвестують в економіку, і після виходу на пенсію учасник отримує право на одержання пенсії, яку обчислюють з накопиченої суми внесків та інвестиційного доходу, облікованих на його рахунку. Обов’язкову накопичувальну складову частину пенсійного забезпечення створюють для заохочення працівників до заощадження коштів упродовж трудової діяльності, оскільки завдяки цьому в похилому віці вони не потребуватимуть соціальної допомоги. Виплати з накопичувального фонду здійснюватимуться додатково до виплат із солідарної системи. Запровадження другого рівня пенсійного страхування дасть змогу збільшити загальний розмір пенсійних виплат, посилити залежність розміру пенсії від трудового внеску особи, а отже, і зацікавленість громадян та їх роботодавців у сплаті пенсійних внесків, надасть можливість успадковувати кошти, обліковані на персональному пенсійному накопичувальному рахунку, родичам застрахованої особи.

Третій рівень пенсійного забезпечення передбачено створювати у вигляді системи добровільного недержавного пенсійного забезпечення, тобто основу такої системи становитимуть недержавні пенсійні фонди. Однією з форм заощаджень у межах третього рівня є відкриті індивідуальних рахунків у кредитно-фінансових установах або участь в інвестиційних фондах за ініціативою окремої особи. Громадянин може відкрити ощадний рахунок у банку, вступити до створеного інвестиційного фонду або укласти зі страховою організацією угоду про індивідуальне пенсійне страхування або відкрити пенсійний депозитний рахунок у банківських установах чи страхових організаціях за ініціативою особи. У рамках цієї системи працівники матимуть можливість, за бажання і досить високого заробітку, додатково до заощаджень у накопичувальному фонді, перераховувати внески до обраного ними недержавного пенсійного фонду.

Більш предметно про зміни умов нарахування пенсій з 2004 року можна дізнатися з наведеної нижче таблиці.

Основні відмінності	Чинна пенсійна система	Нова пенсійна система
Види пенсій	а) трудові пенсії: — за віком; — у зв’язку з інвалідністю; — у разі втрати годувальника; — за вислугу років; б) соціальні пенсії	Із солідарної системи пенсійного страхування призначатимуть: — пенсії за віком, — у зв’язку з інвалідністю, — у разі втрати годувальника. За рахунок коштів, які акумулюватимуть у накопичувальному фонді, призначатимуть довічну пенсію трьох видів: — довічну пенсію з установленим періодом, — довічну обумовлену пенсію, — довічну пенсію подружжя; — одноразові виплати; Також передбачено соціальні послуги, до яких належить і допомога на поховання пенсіонера
Умови призначення пенсії за віком	За загальним правилом: Чоловіки — після досягнення 60 років і при стажі роботи не менше 25 років; Жінки — після досягнення 55 років і при стажі роботи не менше 20 років	Чоловіки — 60 років, жінки — 55 років за наявності страхового стажу не менше 5 років
Мінімальний розмір пенсій за віком	За загальним правилом — 50 гривень	20 відсотків середньої заробітної плати працівників, зайнятих у галузях економіки України за попередній рік, за наявності у чоловіків 25, а у жінок — 20 років страхового стажу. За наявності страхового стажу меншої тривалості — у розмірі, пропорційному наявному страховому стажу, виходячи з мінімального розміру пенсії за віком
Обмеження розміру трудових пенсій	Максимальний розмір пенсії не може перевищувати трьох, а для працівників, зайнятих на роботах за Списком №1 та зайнятих на підземних і відкритих гірничих роботах та в металургії, — чотирьох мінімальних пенсій за віком	Обмежень немає
Співвідношення середньої трудової пенсії і середньої заробітної плати	Не більше 30—35 %	50—60 %
Право власності громадян на пенсійні внески	Відсутнє	Кошти на пенсійних накопичувальних рахунках є власністю особи
Можливість успадкування пенсійних внесків	Немає	Успадковуються спадкоємцями пенсіонера
Розмір пенсії у разі втрати годувальника	На кожного непрацездатного члена сім’ї в розмірі 30 відсотків заробітку годувальника, але не менше від соціальної пенсії. На дітей, які втратили обох батьків (круглих сиріт), а також на дітей померлої одинокої матері пенсія на кожную дитину не може бути меншою від двократного розміру соціальної пенсії. Сім’ям, до складу яких входять діти, які втратили обох батьків (круглі сироти), пенсія обчислюється із загальної суми заробітку обох батьків	На одну особу — 50 відсотків пенсії за віком померлого годувальника; На двох і більше осіб — 100 відсотків пенсії за віком померлого годувальника. Круглим сиротам пенсія призначається виходячи з розмірів пенсій за віком кожного з батьків

Мінімальний стаж, необхідний для призначення пенсії у разі втрати годувальника	Сім’ї годувальника, який помер внаслідок трудового каліцтва чи професійного захворювання, а також сім’ї померлого пенсіонера пенсія призначається незалежно від стажу роботи годувальника. Пенсія в разі втрати годувальника, який помер внаслідок загального захворювання чи каліцтва, не пов’язаного з роботою, призначається, якщо годувальник на день смерті мав стаж, який був би необхідний йому для призначення пенсії у зв’язку з інвалідністю	До досягнення 23 років включно — 2 роки; Від 24 років до досягнення особою 26 років включно — 3 роки; Від 27 років до досягнення особою 31 року включно — 4 роки; Для осіб 32 років і старших — 5 років
Мінімальний стаж, необхідний для призначення пенсії у зв’язку з інвалідністю	До 23 років — 1 рік; Від 23 до 26 років — 2 роки; Від 26 до 31 року — 3 роки; Від 31 до 36 років — 5 років; Від 36 до 41 року — 7 років; Від 41 до 46 років — 9 років; Від 46 до 51 року — 11 років; Від 51 до 56 років — 13 років; Від 56 до 61 року — 14 років; Від 61 року і старші — 15 років.	До досягнення 23 років включно — 2 роки; Від 24 років до досягнення 26 років включно — 3 роки; Від 27 років до досягнення 31 року включно — 4 роки; Для осіб 32 років і старших — 5 років
Розмір пенсії у зв’язку з інвалідністю	Інвалідам I групи — 70 відсотків; Інвалідам II групи — 60 відсотків; Інвалідам III групи — 40 відсотків заробітку	Інвалідам I групи — 100 відсотків пенсії за віком; Інвалідам II групи — 90 відсотків пенсії за віком; Інвалідам III групи — 50 відсотків пенсії за віком
Підвищення розміру пенсії залежно від терміну відстрочення виходу на пенсію	Пенсіонерам за умови відстрочки виходу на пенсію виплачується надбавка у розмірі 10 відсотків основної пенсії, яку особа одержує за кожний повний рік роботи після досягнення пенсійного віку. Загальний розмір надбавки не може перевищувати 40 відсотків	Особі, яка набула права на пенсію за віком, але після досягнення пенсійного віку виявила бажання працювати й одержувати пенсію з більш пізнього строку, пенсія за віком призначається з урахуванням страхового стажу на день звернення за призначенням пенсії з підвищенням розміру пенсії за віком за кожний повний рік страхового стажу після досягнення пенсійного віку в такому порядку: за один повний рік (п. р.) — пенсія збільшується на 3%; За 2 п. р. — 6,71% За 3 п. р. — 11,83% За 4 п. р. — 18,54% За 5 п. р. — 27,07% За 6 п. р. — 36,46% За 7 п. р. — 46,85% За 8 п. р. — 58,43% За 9 п. р. — 71,19% За 10 п. р. — 85,32%

Фото Михайла СВІТЛИЧНОГО.

Залежність пенсії від трудового стажу та сплачених пенсійних внесків	Не залежить	Залежить, оскільки чим більше внесків зробив працівник за час трудової діяльності, тим більшу пенсію він отримуватиме
Переваги для окремих вікових груп	Таких переваг практично немає	Існують, зокрема: — для осіб, що вже є пенсіонерами: 1. здійснення коригування заробітку до 1992 року, з якого обчислена пенсія; 2. поступове відновлення розміру пенсії з урахуванням трудового внеску; 3. збільшення розміру отримуваної пенсії; — для працюючих громадян середнього віку: 1. можливість одержувати пенсію з урахуванням трудового внеску з двох джерел: із солідарної системи та частково з персонального накопичувального рахунку; 2. можливість мати додаткові пенсійні заощадження; 3. вищий рівень пенсійного забезпечення. — для молоді: 1. отримання пенсії, розмір якої залежатиме від величини заробітку, з якого сплачено страхові внески, та страхового стажу; 2. можливість забезпечити належний рівень накопичень у системі недержавного пенсійного забезпечення; 3. можливість отримувати пенсії з персональних накопичувальних рахунків.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Наталія ХОМЕНКО.

Річниця з туманними перспективами

БАЛАНС МІСЯЦЯ

(Початок на 3-й стор.).

Об’єктивності заради зазначимо, що наприкінці минулого місяця Кабмін виступив з ініціативою підняти планку прожиткового мінімуму в наступному році аж на 20 гривень! Краса, заживемо, братці! Як казав великий вождь і учитель усіх народів Йосип Сталін, жити стане краще, жити стане веселіше.

Ми уже відзначали в нашій газеті, що всі схожі на ці парадокси нашого життя наводять на думку про інфляційний характер зростання макропоказників. І хоча тенденцію падіння курсу гривні стосовно долара США, що намітилася в середині минулого місяця, було зупинено різким окриком Нацбанку (він пообіцяв увести 5-відсоткову межу маржі стосовно офіційного курсу, якщо мініяли не зупиняться), та ціна гривні на міжбанківській валютній біржі сьогодні, на мою думку, аж ніяк не відображає реального становища в українській економіці. Це — раз. По-друге, монетарні інструменти утримання макропоказників вочевидь себе вичерпали. А перспективи технічного і технологічного розвитку і вітчизняної індустрії, і сільського господарства, як і раніше, залишаються вельми туманними.

За дуже малим винятком. Але оптимізму в наших міністрів стає дедалі більше. Часом вони випромінюють його такими порціями, що стирається межа між фантастикою і відвертою брехнею.

У листопаді особливо відзначився на цьому поприщі Міністр палива та енергетики Сергій Єрмілов. Він, ні багато ні мало, заявив, що українська енергосистема має найвищу в країнах СНД го-

товність включитися в синхронну роботу з єдиною енергосистемою Європи!

Чорт його знає, на кого більш розрахована ця заява. На цілковитих дурнів, чи на зовсім недосвідчених. Уже не знаю, чи дійшла єрмілівська сентенція до тих із наших співгромадян, хто з настанням зими мерзне, а протягом року відчуває на собі багато-годинні відключення електроенергії? Лише в останні місяці мені за домашнім комп’ютером стає працювати усе складніше і складніше. У самому центрі Києва, в Печерському районі, по кілька разів на день, усе частіше і частіше відбуваються короткочасні — на одну-дві секунди — відключення електроенергії. Як така якість електроенергії відбивається навіть на менш чутливих, ніж персональний комп’ютер, побутових електроприладах, відомо всім нам зі шкільного курсу фізики: вони просто згорають. І з такою якістю електроенергії в Європі?

Розбалансованість вітчизняної енергосистеми планові Єрмілову відома, треба думати, набагато краще, ніж мені. Більш як 60 відсотків теплових енергоблоків простояють через старість і фактично не підлягають відновленню. Їх треба будувати знову. Рятують атомні станції. Але і це ще не усе. У вітчизняній енергосистемі практично відсутні маневрені енергоблоки. А, значить, наші диспетчери позбавлені можливості регулювати пікові навантаження. Звідси багатогодинні і короточасні збої в подачі енергії, і недосяжна для української енергосистеми частота в 50 герц.

Так званий Бурштинський енергоострів, на постійну паралельну роботу з яким Європа таки так, погодилася (чим і пояснюється

такий оптимізм пана Єрмілова) — скоріше політичне, ніж економічне розв’язання проблеми. Адже ні для кого не таємниця, що синхронно з Європою він працює собі у збиток. Півтора мільярда кіловат-годин з початку року, перекинутих у Європу, ми змушені приймати назад, та ще і з надлишком і в не найзручніший для країни час, що і призводить до прямих фінансових втрат.

За оцінками експертів Україні необхідно щонайменше 10 мільярдів доларів США, щоб вивести енергосистему на прийнятні для цивілізованого світу показники. Ну і де вони, ці мільярди? З нашими темпами відновлення генеруючих потужностей час задуматися, у кого енергію купувати будемо. Не сьогодні, так завтра. Якщо за старих часів в Україні щорічно вводили по одному-два енергоблоки, то нині реставрація одного єдиного на Старобешівській ТЕС розтягнулася майже на п’ять років. Трохи швидше модернізується, знову ж єдиний із 12, енергоблоків на Зуєвській ТЕС. Винятково завдяки німецькому інвестору. Але на пропозицію взятися ще за один — закордонний інвестор не пристав. І з чого б це?

А поки що один за одним українські обласні центри залишаються з відключеними тролейбусами і трамваями. Як сталося це, — в котре! — наприкінці минулого місяця в Николаєві та Дніпропетровську. Такі сюрпризи нашим співгромадянам пояснюють боргами комунгосподств енергорозподільчим компаніям. Можливо. Але я не здивуюся, якщо міський електротранспорт завтра зупиниться через дефіцит вироблення електрики.

Оригінальний сюрприз

підніс Кабмін і нашим людям похилого віку, котрі очікували підвищення пенсій згідно з новим, який має набутти чинності з 01.01.2004 р., законом про пенсійне забезпечення. Якщо спрощено, то перерахунок буде робитися за співвідношенням, у сільському якого — середня зарплата (СЗП) по Україні за 2002 рік, а в знаменнику — СЗП у рік виходу ветерана на пенсію і його власний заробіток. Іжаку зрозуміло: що менше чисельник, і більше знаменник — то менше виведений для перерахунку коефіцієнт, а, отже, менший і остаточний результат. Отож, 20 листопада Кабмін наказав при перерахунку в знаменнику враховувати і СЗП, і заробіток наших пенсіонерів до оподатковування, а в чисельнику — після оподатковування. У чому тут хімія? А в тім, що за статистикою СЗП без обліку податків у 2002 році була 376 гривень. При перерахунку ж до чисельника вносимуть чисту СЗП, тобто — 306 гривень. Отже, чим більше був заробіток наших ветеранів у дні їхньої трудової діяльності, тим більше їм буде недоплачено.

І взагалі. Бажання наші і можливості усе далі й далі розходяться, як кутові промені. Буквально в останні дні листопада Верховна Рада прийняла закон про пільги сільським вчителям і медпрацівникам. Гарний закон. Давно час про них подбати. Зокрема, новим законом передбачено 25-відсоткову надбавку до зарплати. Безкоштовні житло, тепло і світло для медпрацівників. Тільки от чи підпише Президент закон, і якщо так, то звідки для його виконання візьмуться гроші? Якщо ухвалений у другому читанні бюджет на наступний рік має 5,3 відсотка дефіциту?

Igor НАУМЕНКО.

ОФІЦІЙНО

Прогресивні сили в Україні переможуть!

ЗАЯВА
фракції Соціалістичної партії
України у зв’язку

з перемогою демократичних сил Грузії

У неділю в братній для України Республіці Грузія відбулася історична подія. У протистоянні опозиції і авторитарної влади, котра, як і український правлячий режим, фальсифікувала результати парламентських виборів, перемогла безкровна демократична революція.

Соціалісти України шлють щирі вітання грузинському народу і бажають йому успіхів у непростій справі демократизації, у забезпеченні єдності своєї держави; соціалісти України вірять, що демократія в Грузії зможе подолати нелегкі випробування, створить умови для виведення країни з кризи, а народу — із злиднів.

Фракція Соціалістичної партії України наголошує на неперехідному значенні демократичної революції в Грузії для України. Грузинські події дають надихаючий приклад для української опозиції і всього українського народу, вони ще раз підтверджують, що сам народ є активною і найефективнішою політичною силою. Що тільки об’єднавши зусилля всіх опозиційних сил, незважаючи на різні ідеологічні та електоральні орієнтації, можна очолити та повести боротьбу за перемогу демократії.

Водночас грузинські події — урок і для влади в Україні. Зміст уроку простий: режим, що незаконними методами утримує владу, мусить очікувати адекватних і невідворотних щодо себе дій суспільства.

Революція в Тбілісі показала, що всупереч владній пропаганді вулиця не є синонімом хаосу і безпорядків, що вона є дійовим чинником, який об’єднує людей різних переконань у прагненні свободи, правди і справедливості, соціальних перетворень в інтересах народних мас.

Президент України Леонід Кучма своєю заявою з приводу подій у Грузії, по суті, взявши під захист авторитаризм у цій державі, поклав незаслужене тавро на нашу країну. Не можна послуговуватися подвійними стандартами. Конституції має дотримуватись і опозиція, і, насамперед, влада, не допускаючи шахрайства під час виборів. Президент ще раз засвідчив, яка, з дозволу сказати, демократія влаштовує українську олігархію. Ми засуджуємо таку офіційну позицію Києва.

Не витримують критики і спроби офіційної пропаганди подати грузинські події як такі, що підтверджують державність та конституційний лад, вони явно спроектовані на ситуацію в Україні та вводять наших людей в оману. Режим Кучми має зробити з ситуації в Грузії серйозні висновки. Опозиційні сили в Україні послідовно виступають за правовий шлях розв’язання політичних конфліктів, викликаних системною кризою. Однак режим Л. Кучми цинічно ігнорує демократично-правове врегулювання. Його незмінними інструментами «діалогу» з опозицією є політичний терор, інтриги, фальсифікації виборів, інформаційна блокада, обстрілювання опонентів, тиск на суд. В цьому ряду, зокрема, спроби сформувати ЦВК із залежних від режиму людей, що свідчить про підготовку чергових фальсифікацій, про бажання провести політичну реформу так, щоб влада залишилася у кланів.

За таких умов соціалісти змушені ще раз зауважити: ми виступаємо за прозору конституційну процедуру зміни системи влади в Україні, забезпечення демократичного порядку відстоювання збанкрутілої влади. Водночас, якщо режим і надалі блокуватиме правові демократичні процедури, ми залишаємо за собою право разом з усіма опозиційними силами звернутися до народу із закликом до громадянської непокори як крайнього заходу для забезпечення права народу на гідне життя, права народу обирати собі владу.

У цьому зв’язку фракція соціалістів наполягає на безумовному виконанні закону про мінімальну заробітну плату, на підвищенні пенсій, припиненні спроб використати держбюджет для брудних виборчих схем, оголошенні мораторію на зростання цін на хліб; засудженні намагання роз’єднати опозиційні сили з допомогою провокацій. Переконані, народ, настрої якого виражають опозиційні сили, не допустить силового розвитку подій, до якого його штовхає правлячий режим.

Соціалістична партія України як послідовно конструктивна державницька політична сила закликає українське суспільство до консолідації і єдності в боротьбі за свої права.

Разом — до кращої долі!

Олександр МОРОЗ,
голова фракції СПУ. ▼

Там, де усамітнюються зірки

В ГОСТЯХ, ЯК УДОМА

— Пострибунчику, ти справді тут зупинявся чи це якась «фуфлікація»? — запитала Пугачова Газманова по мобільному, розглядаючи галерею відомих облич на стінах холу. Співак підтвердив, що готель «Буковина» — його улюблений. Примадонна зробила кілька дзвінків зоряним колегам, і, врешті-решт, вони з Максимом Галкіним також записалися в постояльці «Буковини».

Це було позаминулого тижня. А раніше... Зикина, Апіна, Булдаков, Толкунова, Білозір, Злотник, Пономарьов, Ротару, Пресняков, Алегрова, П’єха, «Віа-Гра», Леонтьєв... Це — лише частка довжезлого реєстру знаменитостей, котрі серед чернівецьких готелів вважають своїм саме цей.

До речі, готельний комплекс «Буковина» котирувався ще за радянських часів. Він вважався «інтуристом» досить високого рівня, поки в середині 80-х не було збудовано сучасніший, як на той час, «Черемош». Проте за кілька останніх років «Буковина» перетворилася на гарний, оздоблений арсеналом новітніх послуг, осере-

док фешенебельності та висококласного сервісу.

Фасадом споруда дивиться на центральні парк та стадіон. Коли тепло, на всіх балконах — клумбочки барвистих квітів. А ввечері комплексу додає таємничої краси приготельний літній ресторанчик з альпійськими гірками, фонтанами з живими рибками та фантастичним освітленням. Сюди приїжджають з дітьми — і поїсти, і просто відпочити. До слова, стосовно їжі. У готелі чимало стильних точок, де годують національними стравами: від великого ресторану «Чернівці» — до компактних симпатичних кафеєтеріїв та коктейль-барчиків на поверхах. Гостям

готелю не треба витратити час на пошук сніданку: він включений у вартість проживання відповідно до світових норм. «Фішкою» вважається колоритна «Буковинська корчма»: саме в ній Алла Пугачова нещодавно ласувала варениками, бужениною та млинчиками.

Директор готельного комплексу Валерій Чинуш здивував нас тим, що ціна за номер для всіх однакова: і для співвітчизників, і для іноземців(!).

— У «Буковині» завжди було 8 «люксів» на 150 номерів, — розповідає Валерій Миколайович. — Та останнім часом потреба в «люксах» і «напівлюксах» зросла. До нас приїжджає багато бізнесменів. Вони не бажають жити в дешевих номерах. Хоча ціни в нас аж ніяк не зашкалюють. Нещодавно я зупинявся у столичному п’ятизірковому «Прем’єр-палаці». Звичайний двомісний номер там коштував 1850 гривень за добу, а тим часом ми за такий само беремо 290 грн. І я зрозумів, чому так хвалять

«Буковину». Готель не вміщає всіх бажаючих, а просять до нас дуже багато людей.

Попереду в директора — маса планів стосовно наступних перетворень: дизайнерська модернізація холу і коридорів, оснащення номерів Інтернет-зв’язком, удосконалення сучасних послуг, які користуються популярністю. А перукарня, хімістка, турбіюро, автостоянка, конференц-зал — це давно вже не щось надзвичайне, це — елементарні складові цивілізованого комфорту.

Усі новації останнього часу здійснено за підказуваннями гостей, каже директор. Валерій Чинуш не сперечається, коли критикують, а дослухається до порад. Це і є секрет розквіту — чого господар готелю ні від кого не приховує.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

Чернівці — Київ.

На знімках: «Буковина» ввечірня; Валерій Чинуш та Алла Пугачова.

Фото з архіву «ГУ».

І оптом, і вроздріб

ФАСАДИ І ЗАДВІРКИ

Будь-яка газетна кампанія ставить перед собою конкретну мету. Не був винятком і схвалений міським головою Києва Олександром Омельченком проект нашої редакції з аналізу і висвітлення проблем столичного містобудування під рубрикою «Фасади і задвірки». Проект мав завершитися розбором ситуації на спеціальному засіданні сесії Київради. З цієї точки зору газети «Голос України» було відведено роль ефективного, а головне публічного інструмента у виробленні необхідних рішень для наведення елементарного порядку в цій сфері столичного життя. Пересічні кияни взяли найактивнішу участь у реалізації задуму. Своїми численними листами і відгуками на виступи газети, конкретними пропозиціями — більшість яких було опубліковано в ході газетної кампанії, що стартувала в січні, — вони зайвий раз засвідчили актуальність теми. Однак міські чиновники цим інструментом не скористалися...

Кабінетні барикади

Тон задав депутат міськради, голова комісії Київради з питань містобудування і землекористування Микола Легеза. Людина, якій, по суті, жителі столиці довірили представляти і захищати їхні інтереси в органах місцевого самоврядування. Він знехтував персональне запрошення узяти участь у засіданні «круглого столу» «Фасади і задвірки столиці: права, цілі, дійсність», організованого редакцією (див. «ГУ» №№ 136, 137 за 24 і 25 липня ц. р.).

За сім місяців інтенсивної роботи — матеріали під рубрикою «Фасади і задвірки» регулярно друкувалися в нашій газеті кожного тижня, щосереди — виникла необхідність проаналізувати й узагальнити факти, висновки і думки, обнародовані в публікаціях. Саме тому в роботі «круглого столу» взяли участь архітектори і будівельники, юристи і мистецтвознавці, рядові кияни, співвласники багатоквартирних будинків. Саме вони чітко сформулювали найгостріші проблеми столичного містобудування.

Перше: столичні чиновники геть нехтують думку територіальних громад, відводячи землі під новобудови;

Друге: нехтують право власності киян на допоміжні приміщення в багатоквартирних будинках;

Третє: дуже часто відмовляють об'єднанням власників квартир (юридичним особам) у передачі на баланс багатоквартирних будинків і прибудинкових територій;

Четверте: самоусунулися від боротьби із самовільною забудовою, що спотворює фасади й архітектурний вигляд житлових будинків і громадських будинків у самому центрі Києва, в історико-охоронній зоні.

Зазначимо, що такі дії відбуваються всупереч чинному законодавству.

Як водиться, учасники «круглого столу» розробили, з їхньої точки зору, ефективні рекомендації. У першу чергу, для міської влади. В надії якщо не викорінити чиновницьке свавілля у містобудуванні, що неможливо за визначенням, то хоча б приборкати надмірні апетити тих, хто, за словами киян,

розпродає місто й оптом, і вроздріб. Звісно, безкорисливо. Спонукуваний єдино благородною метою — «поліпшити середовище мешкання, а сам Київ перетворити на столицю європейського рівня».

Почекавши майже півтора місяця, ми поцікавилися, як зреагував чиновний люд, як то кажуть, слуги народу, на його глас, що пролунав зі сторінок нашої газети? 17 вересня ц. р. редакція офіційно звернулася до заступника голови Київради, фактичного куратора всіх служб і механізмів, що визначають містобудівний процес у столиці, в тому числі і відносини власності в комунальному господарстві, І. Фоменка з проханням дати інтерв'ю з вищезгаданих проблем. Планувалося під час бесіди з'ясувати ставлення міської влади до розроблених учасниками «круглого столу» рекомендацій, а також, що ще треба зробити журналістам «Голосу України», щоб було досягнуто мети спільного з Київрадою проекту.

Але Іван Андрійович продублював дії Миколи Андрійовича Легези. З тією лише відмінністю, що особисто в телефонній розмові обіцяв зустрітися зі співробітником газети. Однак за два минулі місяці так і не знайшов для цього часу. Кабінетні барикади цього чиновника виявилися нездоланими.

Що ж! Залишається тільки спробувати дати журналістське бачення й оцінку проблем столичного містобудування.

Теорія ущільнення

Найтуманнішим і водночас найефективнішим інструментом забезпечення чиновницького благополуччя є відведення землі в центральній частині Києва. Особливо в його охоронній, культурно-історичній зоні. За експертними оцінками, квадратний метр — навіть не сотка! — землі тут коштує до 50 тисяч зелених.

Звісно, цих цифр у жодній відомості на купівлю чи довготривалу (до 49 років) оренду таких земельних ділянок жодна ревізія не знайде. Занадто круто замішані особисті інтереси інвесторів, архітекторів, будівельників, а головне — усього численного чиновницького люду, що

Мешканці кварталу вул. Пушкінська — пл. Толстого — вул. Велика Васильківська — бульвар Шевченка пікетують Держуправління екології і природних ресурсів Києва з вимогою заборонити зведення в їхній зоні відпочинку багатопверхового розважального готельного комплексу з підземним паркінгом

ставить дозвільні підписи під відповідними документами. Але якщо вони недалеко від істини, цілком логічною стає теорія ущільнення і висотної забудови центру давнього міста, що нав'язується столичній громаді тепер уже, слава Богу, колишнім головним архітектором столиці паном Бабушкіним. Адже гонорари авторів проектів становлять 10—12 відсотків кошторисної вартості. А вона із зростанням поверховості збільшується в геометричній прогресії. Так само, як і прибуток.

Пояснюваними стають і шарахання численних дозвільних інстанцій. Класичний приклад — думка управління екологічної безпеки про проект зі зведення висотного готельного комплексу з величезним підземним паркінгом усередині кварталу Пушкінська — Велика Васильківська — площа Толстого — бульвар Шевченка. Його висновки тричі, якщо не чотири рази, змінювалися на прямо протилежні: дозволяти — не дозволяти.

Від категоричних заборон до «дозволити» за дотримання деяких розпоряджень, які забудовниками зазвичай не виконуються, стрибають висновки санепіднагляду, головного управління охорони культурної спадщини і реставраційних робіт, «Київдержекспертизи», «Головкивархітектури» та інших численних інстанцій. Трапляється, що проекти позитивних рішень з надання ділянок землі під новобудову виносять на сесії «Київради», взагалі мінаючи всілякі експертизи.

Але головне — в більшості випадків ігнорують норми ст.5 Закону України «Про основи містобудування», ст. 25 Закону України «Про архітектурну діяльність» і ст. 8 Закону України «Про планування і забудову територій», якими пропоновано обов'язкове узгодження проектів нового будівництва з жителями сусідніх будинків у вже освоєних міських кварталах.

Проклята стаття

Столичні суди щодня розглядають позови власників приватизованих квартир — співвлас-

ників багатоквартирних будинків до місцевої влади й інвесторів про визнання недійсними так званих інвестиційних контрактів.

Ідеться здебільшого про переустаткування горищ у мансарди, а підвалів — у різні комерційні заклади, від казино до офісних приміщень. **Практично всі сто відсотків горищ і підвалів у багатоквартирних будинках міські чиновники передають приватним власникам без висновку відповідних угод з їхніми мешканцями, прямо порушуючи п. 2 ст. 10 Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду».** А найпросунутіші з них примудряються торгувати не тільки горищами, колясочними і підвалами, а й сходовими майданчиками і коридорами.

Закон визначає чітко: після приватизації хоча б однієї квартири в багатоквартирному будинку її власник одержує право спільної власності на весь будинок, у тому числі на всі його допоміжні приміщення і прибудинкову територію пропорційно займаній житлоплощі. Таким чином, у Києві стало нормою пряме порушення Конституції України у всіх її частинах, що гарантують право власності.

Абсурдність ситуації, що склалася у столиці, доходить до маразму. Так, проти чиновника, що незаконно продав підвал будинку № 4 по вулиці Городечкого прокуратура порушила кримінальну справу відразу за двома статтями, в тому числі і за службовий підлог. Тому що фігурант примудрився завірити угоду і всі інші супутні документи печаткою давно ліквідованої Старокиївської райради. Однак суд визнає угоду купівлі-продажу дійсною, а мешканців будинку такими, хто не має права власності на підвал!

Утім, про недотримання п.2 ст.10 зазначеного закону — наголосимо, закону прямої дії — наша газета писала на раз. Так само як і про те, що матеріальна база цього явища — той самий золотий телець: сумарний прибуток усіх «інвесторів» від захоплення

чужої власності у вигляді допоміжних приміщень коливається від 500 до 600 відсотків.

Відомо, що темпи цінового росту комунальних платежів значно випереджають темпи зростання доходів населення. Саме допоміжні приміщення — горища і підвали — за раціонального їх використання могли б стати джерелом утримання будинків і прибудинкових територій. Особливо витрат на капітальні ремонти. Не стануть. У всякому разі, у центральній частині Києва. Завдяки «мудрій» політиці міських чиновників вони приносять доходи не всім мешканцям багатоквартирних будинків, а вузькому колу строго обмежених осіб. А значить, не за горами початок масового переселення пересічних городян із власних квартир у центрі столиці в менш престижні спальні райони. Їх займуть нові хазяї життя з тугими гаманцями.

Перед законом усі рівні, але дехто рівніший

Не можна сказати, що кияни зовсім пасивні. Що вони не усвідомлюють найближчих і віддалених наслідків правового нігілізму, що панує в столичному містобудуванні.

Щоб обстояти свої права, вони досить інтенсивно об'єднуються в кондомініуми — товариства співвласників багатоквартирних будинків з усіма правами юридичних осіб — і прагнуть узяти власне житло на баланс. Тобто здійснити своє конституційне право власності не тільки де-юре, а й де-факто. Так от, **міські чиновники всіляко перешкоджають передачі багатоквартирних будинків на баланс кондомініумів, нехтуючи Закон України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку».**

Показовий приклад — більш ніж дворічний позов кондомініуму «Десятинка» (Десятинний провулок,7) з чиновниками Шевченківської райради і райдержадміністрації. Спочатку відмову про передачу будинку на баланс мотивували відсутністю відповідного механізму. Після того, як Кабмін і всі інші виконавчі органи його розробили і затвердили, мотивація скоротилася до сакраментального «вважаємо недоцільним». І крапка. Хоча 13 будинків у цьому районі давно вже передано окремим кондомініумам. Хто в них проживає —

«комерційна таємниця». У тому сенсі, що будинкові книги особисто мені не показали. Але іно-марки, що привозять мешканців на обідню перерву, пістрівляють держномерами з літерами «АП», «КМ»...

Якщо врахувати, що комунальні витрати небагатьох рядових киян — членів кондомініумів, що домоглися передачі належних їм будинків у фактичну власність, скоротилися в середньому на 30 відсотків, висновок, напрошується цілком очевидний.

Бумеранг

Спотворені «шпаківнями» фасади київських будинків уже не викликають подиву навіть в іноземців. Каріатиди дев'ятнадцятого століття, увінчані дерев'яними самозабудовами, давно стали для європейців візитною карток українського менталітету.

Щоправда, щорічно регулярно з'являються відповідні розпорядження міської адміністрації «Про ухвалення загальноміських заходів щодо приведення в належний технічний стан фасадів житлових будинків у м. Києві» і «Про заходи з недопущення власниками житлового фонду порушень Правил користування житловими будинками і прибудинковими територіями».

У їх «ефективності» кожен житель і гості столиці щодня переконаються, можна сказати, навч. А тепер угадайте з трьох разів, на кого покладено відповідальність за виконання найсуворіших, цілком обґрунтованих і конкретних розпоряджень? Правильно. На Івана Андрійовича Фоменка.

До слова, правила, про які йдеться, затверджені постановою Кабінету Міністрів України № 572 ще 8 жовтня 1992 року і, повірте на слово, не застаріли анітрошки. Ними, зокрема, передбачено обов'язковий демонтаж усіх перлин «самозабудови» за кошти порушника. Тих само самовільно заскленних балконів, що спотворюють фасади, перегорожок під час перепланування квартир, коридорів, під'їздів і такого іншого. Запитання — чому чиновники цього не домагаються, а депутати міськради не ухвалюють конкретного рішення, скажімо, у двомісячний термін ліквідувати так звані «шпаківні»? Вочевидь, що правовий нігілізм наших чиновників б'є бумерангом по столичному середовищу проживання.

Ігор НАУМЕНКО.

PS. За межами цих міркувань залишилися не менш цікаві факти, що їх має редакція. Наприклад, те, що хоч мансардні інвестори (фірми) мають найрізноманітніші назви, серед їхніх засновників частенько можна зустріти одні й ті самі імена і прізвища. Схеми висновку — просто за безцінь або зовсім безплатно — з комунальної власності будинків і споруджень, що належать, за великим рахунком, міській громаді, дохід від яких має потрапляти до столичної скарбниці. Але це, погодьтеся, тема окремого журналістського розслідування.

Гроші — тю—тю

Уявіть собі таке: сільський мешканець приїхав у місто по медичну допомогу, а йому вказали на двері, мотивуючи це тим, що районна влада не профінансувала медичні заклади. Де шукати ради тому ж селянинові, якщо у ФАПх, лікарських амбулаторіях, дільничних лікарнях йому мають надати лише першу медичну допомогу?

У такій ситуації могли б опинитися сільські жителі Дубнівського району. Але, як сказав міський голова Дубна Віталій Никитюк, міські лікарі ніколи хворим у допомозі не відмовлять. Схоже, саме на це розраховує влада Дубнівського району, яка кілька років недофінансовує заклади охорони здоров'я міста Дубно, де лікуються і сільські мешканці. Поясню: район не має своїх лікарень, а ті, що в райцентрі, перебувають у комунальній власності міста. Було б справедливо і районній, і міській владі разом фінансувати медичні заклади, які обслуговують і городян, і селян. Але ось тут собаку і зарито.

— Проблема ця бере початок з 2002 року — відколи ухвалили Бюджетний кодекс, — розповідає міський голова Дубна Віталій Никитюк. — Фінансування медицини відбувається з місцевих бюджетів. У зв'язку з тим, що район не має своєї території районної лікарні, він у порядку, визначеному статтею 93 Бюджетного кодексу України, повинен делегувати місту кошти на обслуговування жителів району в міських лікарнях. Із передбачених на охорону здоров'я району 2,9 мільйона гривень сесія райради проголосувала за виділення для обслуговування хворих, які мешкають у населених пунктах району, у міських медичних закладах лише 300 тисяч гривень. Але у жовтні передумали і не дали місту обіцяних коштів, а пустили їх на будівництво котельні у школах району. Тобто бюд-

жетні гроші, призначені державою на утримання медицини, витратили на інші цілі. Відтак весь тягар з утримання лікарень та інших медичних закладів, де лікувались і городяни, і селяни, було покладено на міський бюджет. На медицину міська влада замість передбачених 2,7 мільйона гривень надала 4,4 мільйона гривень, зменшивши витрати на комунальну сферу, будівництво, ремонт доріг. Коли ми проаналізували, скільки все-таки район виділив на лікарні у 2002 році, з'ясувалось, що аж...2 тисячі 93 гривні!

— В Острозі, навпаки — заклади охорони здоров'я перебувають у комунальній власності району. Але міська влада Острога (а він, як і Дубно, — обласного підпорядкування) постійно, копійка в копійку, делегує району кошти на їх утримання, — зазначила я.

— Радий за сусідів, — каже міський голова Дубна. — На жаль, у нас не все так беззмарно. Через ось таке незадовільне фінансування районом медичних закладів, якими користуються і городяни, і селяни, і щоб мати кошти на покриття витрат до кінця минулого року, наша міськрада змушена була звернутись до Кузнецовської міської ради з проханням допомоги — виділити з бюджету Кузнецовська додаткову субвенцію. І нам допомогли, надавши 350 тисяч. Виходить, чужі люди підтримали, а свої — ні...

— А як у цьому році з фінансуванням районом «спільних» медзакладів? — цікавлюсь у міського голови.

Фото Миколи ФОМЕНКА

— Проблема так само актуальна. Дубнівська районна рада проголосувала за те, щоб передати на їх утримання 35 відсотків коштів, від виділених державою району на охорону здоров'я (а це 1,3 мільйона гривень). Цього, звичайно, недостатньо — ми пропонували хоча б порівну поділити витрати, що становило б 1,9 мільйона гривень. А тепер не знаємо, як доживемо рік — на утримання медичних закладів міста бракує близько 700 тисяч гривень. Переважно на заробітну плату медикам та оплату за спожиті енергоносії. З цієї ж причини на один ліжко-день заплановано на лікування і харчування хворих лише 50 копійок. Як же треба коментарі? — продовжує Віталій Никитюк. — Ми, звичайно, звернулися до суду, бо те саме повториться й у 2004 році.

Поцікавилася, скільки лікується жителів міста і сіл району у міській лікарні. За дев'ять місяців тут переважали селяни — 51,3 відсотка. Але, за словами медиків, до кінця року ця цифра зросте. Бо, закінчивши хліборобський рік, мешканці села знаходять час, аби підлікуватись. У гарячі хліборобські часи до лікарні, зазвичай, лягають ті, кому вже не можна відкладати лікування.

А ось погляд на проблему начальника управління охорони здоров'я Рівненської облдержадміністрації, депутата Рівненської обласної ради від Дубнівського району Ярослава Масляя:

— Вивчивши це питання, необхідні статистичні дані, ми разом з головним фінансовим управлінням рекомендували Дубнівському району виділити не менш як 40 відсотків коштів, передбачених на медицину, для фінансування медзакладів міста Дубна, де сільське населення району отримує кваліфіковану медичну допомогу. Дивує те, що навіть за мінімального фінансування медицини, у районі, керуючись законом України про місцеве самоврядування, перерозподіляють кошти на інші потреби. І це тоді, коли в Дубнівському районі низька народжуваність, високий захворюваність і смертність населення. А чимало районів області збільшили фінансування на медицину.

Передбачу запитання: а може, влада Дубнівського району визначила пріоритетом розвиток медицини на селі, на що націлює указ Президента про організацію медичної допомоги сільському населенню та відповідне розпорядження голови Рівненської облдержадміністрації Миколи Сороки? Навпаки, за той недовгий час, протягом якого головою Дубнівської райдержадміністрації є Валерій Богущкий, закрито лікарські амбулаторії у селах Тараканів і Тростянець, відділення швидкої медичної допомоги у селі Берег, що за сорок кілометрів від Дубна...

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

На знімку: міський голова Дубна Віталій Никитюк.

Замість пікетів — партнерство

САМОВРЯДУВАННЯ

На розгляд чергової сесії Львівської обласної ради внесено низку питань, серед яких — стратегічно важливі для регіону: про хід виконання Програми соціально-економічного та культурного розвитку Львівської області, про внесення змін до обласного бюджету на 2003 рік, про стан боротьби із злочинністю та охорону громадського порядку. Передбачалося, що сесію супроводжуватиме «традиційний» пікет.

А напередодні народні депутати Петро Олійник, Олег Тягнибок, керівники обласних осередків «Батьківщини», Соціалістичної партії, УРП «Собор» провели спільну пресконференцію, під час якої заявили про неприйнятність проекту держбюджету на 2004 рік, бо він не враховує потреб стратегічних об'єктів Львівщини. На цій само пресконференції було оприлюднено інформацію про те, що у день сесії обласної ради заплановано провокацію, а саме: до Львова має прибути із

Закарпаття група молодиків, щоб спровокувати в натовпі бійку. Уже під час сесії голова обласної ради Михайло Сендак підтвердив, що цю інформацію він отримав від правоохоронних органів.

Тому пікетів завдяки превентивним заходам не було. Оскільки поза стінами не вирували мітингові пристрасі, то і в сесійній залі атмосфера була доволі миротворча. Депутатський корпус прихильно сприйняв виступ голови облдержадміністрації Олександра Сендеги, його пропозиції з

конструктивної співпраці гілок влади і консолідації в ім'я спільної мети. Конструктивно і по-діловому пройшло обговорення інформації заступника голови облдержадміністрації Степана Лукашика про позитивні тенденції соціально-економічного розвитку Львівщини.

Однак доволі бурхливо депутати обговорювали проблему гласності своєї роботи. Річ у тім, що обласна телерадіокомпанія відмовилася транслювати уповні сесійні засідання і має намір подавати в ефір лише їх журналістський виклад. Як пояснив директор ТРК Ярослав Климович, на телебаченні збільшено обсяг державних замовлень, які не можна не виконувати, адже від цього залежить оплата праці. У депутатів — своя точка зору. Ми-

хайло Сендак, зокрема, заявив: на Климовича «тисне» Київ, що він — людина залежна, бо ризикує втратити посаду...

Депутатський корпус був збурений тим, що на сесійне засідання не з'явився начальник УМВСУ в Львівській області Ігор Адамчук. Від нього депутати хотіли почути інформацію про хід розслідування резонансних злочинів, про «кухню» нападів на редакцію газети «Молода Галичина», на офіс СДПУ(о), на кафе «Відкрита книга» тощо. Однак лише напередодні сесії стало відомо, що Ігор Адамчук та 36 його підлеглих поїхали до Бельгії на запрошення тамтешніх правоохоронців. Депутати вирішили почекати на повернення керівника управління міліції.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

У НОМЕР

Третій відкритий лист Президентові України Л. Кучмі

Пане Президенте, ваша можливість нарешті особисто відповіли на мої відкриті листи в інтерв'ю придворній газеті «2000». То маємо діалог.

Гостина Єльцина в Гуті відбилася на вашому і без того специфічному способі мислення. Ви наділили своєю увагою Балкани, Грузію, нашу Україну, уряд, парламент і, очам не вірую, Яворівського. Цілий розділ мені від душі з царського плеча, з президентською щедрістю.

Містифікація загальних письменницьких зборів, проплачених з народної кишені вашою адміністрацією, провалилася. Кілька депутатів «наших українців» та відважних письменників не дали захопити будинок Спілки письменників. Пленум, куди входять найвідоміші письменники, одностайно засудив письменницьке ГКЧП, організоване за вашою вказівкою, а ви лукавите: «Із средств массовой информации я узнал, что прошел съезд писателей и изменилось руководство».

Ви думали, що ваші челядники вже перетворили українських письменників на стадо жебраків, бо новий ліберальний закон про книговидавництво ви умертвили своїм вето, бо блокуєте через уряд підвищення жалюгідних пенсій для письменників. Ні, пане Президенте, ви помилилися. Із майже двох тисяч членів Спілки вам вдалося залякати, купити, задурити лише півсотні. Отож з'їзду не було, керівництво не змінилося.

У розділі «О Яворивском» ви чомусь апелюєте до Президента Сербії і Чорногорії: «Не буду пересказывать, что я ему говорил». І не треба, Леоніде Даниловичу. Мільйони українців знають вашу мову, навіть після вирізання вставних слів. «Но вот, что он сказал. Я за то, чтобы в парламент шли политики. У нас как-то началась эпидемия: в парламент врачи пошли. А через четыре года ни политика нет, ни врача. Это к слову о Яворивском, который тоже в политику кинулся».

Відповідаю. Політика сама наздогнала мене наприкінці 80-х, коли ви, секретар парткому, а згодом директор екстериторіального військового заводу, і в страшному сні не могли уявити Україну незалежною. А я з тією, тоді небезпечною ідеєю, виграю у Києві важкі вибори до Всесоюзного парламенту, а через рік — до парламенту України в зросійшеному Світловодську. Це тоді, коли у вас, комуніста, прилі долоні від самої думки про таке. Ви ніколи власноручно не робили ракет. А я написав десятки романів, повістей і новел, книг публіцистики. У травні 1986 року письменник Яворівський був у чорнобильській зоні, стояв поруч із Сахаровим проти самовпевненості Горбачова, згодом вів велелюдні мітинги, був готовий до арешту в дні ГКЧП, виголошував Акт про незалежність.

У ризиковані дні боротьби за українську державу ви глухоніми сиділи в групі 239. Ні голосу, ні дихання вашого ніхто не чув. І ви набираєтеся зухвальства говорити, що Яворівський «тоже в политику кинулся». Так, кинувся. Бо усім істом завжди любив, люблю і любитиму Україну більше за себе. А ви по кілька разів на день зраджуєте її задля свого самозбереження та збереження вашого антиукраїнського оточення.

В 1998-му ви кинули проти мене всю свою кучмівську армаду, яка сфальшувала вибори: будь-хто, тільки не Яворівський. І мене відсунули на друге місце. Вам доповіли: «З Яворівським покінчено назавжди». А я засукав рукави і написав роман «Криза», чотири повісті, десятки оповідань, дві книги «Що ж ми за народ такий?», вів програму на радіо, яку ви закрили. Письменники на з'їзді обрали мене головою Спілки. На мажоритарному окрузі у мене з мізерними фінансовими ресурсами обирають депутатом, котрий обійшов вашого заєдуна на 58 тисяч голосів! То ви «это» про Яворівського чи про партгоря, директора, якого антикравчуківська хвиля зробила президентом? «И еще говорили о выборах президента. Вот, допустим, изберут не политика, писателя там или еще кого-то?». Он отвечает: «Во главе страны должен быть политик, а не работник культуры, медицины, техники и так дальше. Потому что глава державы — это вопросы внешней политики. Национальная безопасность. Надо чтобы человек прошел школу, а не начинал учиться, придя на должность президента».

Ви присвятили мені, пане Президенте, лише три абзаци, а скільки нісенітниць...

Та ж письменник Гавел став національним героєм Чехії! Привів свою націю в європейське співтовариство, патріот, який не подбав навіть про свою президентську пенсію. А ваша сім'я та оточення приватизували пів-України! Актор Рейган зробив Америку супердержавою і перетворив ваші ракети на брукхт! Дізраелі — письменник і славетний прем'єр Британії. На відміну від вас, багато самі писали, читали та потужно мислили Лінкольн, Черчілль, де Голь, Чорновіл, Валенса, Ілієску, Бразаускас.

То ви набираєтеся зухвальства вважати себе професійним політиком, який сім років вчиться, «придя на должность Президента», експериментуючи над терпачою і стожилюною нацією другий термін, і замахетесь на третій? «Прошедший школу» Президент, вже знаючи, що російська коса замахнулася на українську Тузлу, летить до Бразилії на карнавал. А «неподготовленный» письменник-депутат на сесії робить перший публічний запит про зазіхання на цілісність України. Чи міг би так зрадити свій народ Гавел, Квасневський, Бразаускас чи той же Путін?

Отже, пане Президенте, ваша недолуга відповідь мені підкріплена зливою печерних вигадок про «Нашу Україну», Юшенка, зрештою, про мене у ваших телевизорах та підніжних газетках, злодійське трощення Спілки письменників, донецька вакханалія, повна деморалізація правоохоронців. Агонічна поведінка ваших дворових? Зрада національних інтересів, мародерська жорстокість та аморальність вашої команди — ось як фінішує кучмізм. У вашому інтерв'ю є фразя, яка видає вас.

«Представьте себе, сегодня Шеварднадзе махнет рукой и уйдет. От Грузии не останется ничего».

Українці переконані в іншому. Пане Президенте, махніть рукою і підіть. І після вас народиться нова, наша справжня Україна. Тільки махніть рукою і підіть.

Володимир ЯВОРІВСЬКИЙ,
народний депутат України, письменник.

Сербська митниця вибачилася. А журналісти?

ТОЧКА ЗОРУ

Ці дві події збіглися в часі. Перша з них — присвоєння президентові ВАТ «Українське Дунайське пароплавство» Петру Суворову звання «Почесний громадянин Ізмаїла» — залишилася, по суті, поза увагою вітчизняних ЗМІ. Факт місцевого значення, що не заслуговує широкого оприлюднення? Не скажіть! Йдеться ж не просто про людину, яка робить щось там добре для провінційного, хай і портового, міста. Мова про керівника величезного транспортного підприємства, що першим у вітчизняній галузі удостоєне статусу національного перевізника і, попри всі перешкоди, які виникають на Дунаї (воєнні, політичні, економічні, природно-кліматичні), наполегливо і мужньо обстоює не тільки власні інтереси, а й позиції України загалом. Факт присвоєння П. Суворову почесного звання міг би стати гарним інформаційним приводом не тільки для розповіді про набутки Українського Дунайського пароплавства, а й про проблеми, котрі доводиться долати трудовому колективу пароплавства. Про це, до речі, не раз писала наша газета.

А ось друга подія була роздмухана у вітчизняних ЗМІ настільки широко, що її мусили спростовувати офіційні особи пароплавства. Утім, журналісти не стали першовідкривачами «сенсації» — вони просто дружно клюнули на, м'яко кажучи, вигадку сербських журналістів, надавши їй неабиякої «розкрутки» через інформагентства, телеканали і газети. Йшлося про те (суцільний міжнародний кримінал!), що екіпаж теплохода «Оренбург», який належить пароплавству, поперше, зухвало «порушив правила проходу державного кордону» Сербії, по-друге, «здійснив контрабанду нафти» до тієї ж країни. А за такі речі, само собою, по голівці не гладять — саджають до в'язниці. Однак і саме судно, і його екіпаж з миром відпустили з порту Белград,

воно й далі спокійнісінько курсує Дунаєм, доставляючи за адресами вантажі. Пароплавство навіть ніякого офіційного документа щодо неправомірних дій капітана теплохода не отримало, бо насправді таких дій... не було.

А що ж було? Звідки витоки «сенсації»? З необробленої підозри, за яку, до речі, представник сербської митниці офіційно вибачився перед капітаном «Оренбурга». А розвивалися події так: теплохідштовхач з караваном барж прямував Дунаєм униз з вантажем до Німеччини. Він мав зайти до Белградського порту, щоб залишити там одну з секцій. Кордон Сербії пролягає, як відомо, не через Белград, а дещо раніше, де й були виконані всі необхідні процедури його перетину. Утім числі й задекларовано наявне на борту па-

ливо. Тобто ще до заходу в згаданий порт теплохід уже мав, як кажуть моряки, відкритий кордон. «Оренбург» в день прибуття до Белграда, правда, зайти безпосередньо до порту не вдалося — капітанія порту, зважаючи на вечірній час, уже не працювала, й отримати від неї на те дозвіл не було змоги. Тому теплохід став на так звану позаякірну стоянку для іноземних суден. Невдовзі туди прибули представники митниці та водної поліції, щоб провести додатковий огляд судна. Особливо прискіпливу увагу звернули на ємність обсягом близько чотирьох кубометрів, куди, в разі потреби, зливали відходи пально-мастильних матеріалів. Оскільки вона була порожньою, то хтось там припустив: а чи не злили десь із неї нафтопродукти таємно? Подальші

обстеження й аналізи засвідчили: підозра не має жодних підстав. А за цим і послідувало згадане вибачення. Не тільки за невиправдану підозру, а й за триденну, у зв'язку з нею, затримку.

Навряд чи тепер з'ясується, хто дав сербським журналістам неправдиву інформацію. Вона, припускають в УДП, могла бути не просто помилковою, а й продумано упередженою. Аби, може бути, підірвати імідж української судноплавної компанії, яку не лякають ні уламки мостів у річці, ні літньо-осіннє обміління Дунаю, що усіх зупинило, та тільки не УДП; а заодно й помститися його керівникам за послідовне й наполегливе обстоювання організації судноплавства по водній артерії на принципах міжнародних угод, що нині нерідко ігнорують. Та спочатку в сербських ЗМІ, а потім і в українських пішло гуляти: і протиправний перетин кордону, і контрабанда. Вказувалися навіть обсяги останньої — 35 тонн пального. Такої кількості навіть за великого бажання екіпаж судна-штовхача ні за що не зумів би у себе розмістити. Згадувалося в отих повідомленнях і якесь таємне, замасковане в малодоступних місцях судно, куди з

«Оренбурга», мовляв, злили нафтопродукти. Хоча його так і не вдалося виявити.

Ну, хай би там всі оті «сенсаційні повідомлення» залишалися на совісті сербських журналістів: хтось їм таке замовив, хтось підкинув «факти». Але ж працівникам українських ЗМІ було простіш простого все оте перевірити: зніми лиш телефонну трубку, набери якийсь із номерів незасекреченого Українського Дунайського пароплавства. Чи зроби відповідний запит факсом, електронною поштою. Ніхто з тих, для кого «смажені факти», очевидно, — над усе, цього не зробив. Натомість поширив, смакуючи, брехню на співвітчизників. А потім, будучи викритим, і не подумав усе спростувати, вибачитися перед незадоволено скривдженими. Не раз самі себе запитуємо: чому так повільно зростає імідж нашої країни у світі, чому нерідко не вірять у щирість наших бажань налагоджувати чесні партнерські стосунки? Не хочу стверджувати, що для цього зовсім немає об'єктивних причин — це було б неправдою. Та значною мірою дається взнаки й те, що ми надто вже полюбляємо самі себе привсе-

людно — на весь світ — шмагати. Навіть коли на те спеціально провокують «доброзичливці». Ні, мова зовсім не про «квасний патріотизм», про інше — про самоповагу, про національне, державне самоутвердження у світовій спільноті. Ого, скаже дехто, до яких висот роздмухав такий рядовий собі факт! Ну, що ж, коли приземлитися, то можна вести мову й просто про журналістську порядність, яка передбачає й ретельну перевірку фактів, особливо коли йдеться про навішування на людей ярликів, про звинувачення їх у зловмисних діях. ... Не встигла забутися брехня про моряків-дунайців, як пішла гуляти вітчизняними ЗМІ інша «сенсація»: а пілоти загинлого за межами нашої країни українського літака були, виявляється, «під мухою»! Зарубіжні експерти мусять розчаровувати наших вітчизняних гурманів «смаженого факту»: аналізи останків загинлих засвідчують, що ніхто з членів екіпажу алкоголю у близькій до польоту терміни не вживав, сталася просто трагічна помилка пілотів... А ми себе все шмагаємо, шмагаємо!

Георгій ВОРОТНЮК.
Ізмаїл — Одеса.

РЕКЛАМА

1447 філій та відділень

1285 банкоматів

УПЕВНЕНІСТЬ

Ваша точка опори. ПриватБанк

Аналіз розвитку ринку пластикових карток українських банків-членів ЕМА (за станом на 01.11.2003 р.)

Но-мер п/п	Назва банку	Кількість карток MC & Visa	Частка контрольованого ринку пластикових карток	Кількість банкоматів	Частка контрольованого ринку банкоматів	Кількість POS-терміналів у торгово-сервісній мережі	Частка контрольованого ринку POS-терміналів	Кількість пунктів видачі готівки	Частка контрольованого ринку пунктів видачі готівки
1.	ПРИВАТБАНК	3 673 104	41,85%	1 037	25,12%	13 318	76,01%	3 883	44,75%
2.	АВАЛЬ	1 391 565	15,86%	643	15,58%	1 600	9,13%	620	7,14%
3.	НАДРА	704 911	8,03%	235	5,69%	436	2,49%	199	2,29%
4.	ПРОМІНВЕСТБАНК	584 790	6,66%	469	11,36%	332	1,89%	570	6,57%
5.	ПУМБ	432 712	4,93%	163	3,95%	274	1,56%	62	0,71%
6.	УКРСОЦБАНК	290 411	3,31%	136	3,29%	0	0,00%	439	5,06%
7.	ПРАВЕКС-БАНК	270 908	3,09%	156	3,78%	42	0,24%	284	3,27%
8.	ОЩАДБАНК	235 837	2,69%	92	2,23%	28	0,16%	1074	12,38%
9.	УКРЕКСІМБАНК	187 528	2,14%	150	3,63%	481	2,75%	153	1,76%
10.	ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ	140 790	1,60%	63	1,53%	426	2,43%	342	3,94%
11.	Інші	864 044	9,84%	984	23,84%	584	3,33%	1 052	12,12%
	РАЗОМ:	8 776 600	100,00%	4 128	100,00%	17 521	100,00%	8 678	100,00%

Інформація за даними Української Міжбанківської Асоціації членів EUROPAY

8 800 500 00 30

www.privatbank.ua

Ліцензія НБУ №22 від 04.12.2001 р.

Філія Державної госпрозрахункової установи Агентства з питань банкрутства в Рівненській області проводить аукціон з продажу об'єктів нерухомості, що належать підприємству-банкруту АТБТ «Агробуд», а саме:

- Лот № 1 — столярний цех та пилорама, початкова ціна 60 455,00 грн.;
- Лот № 2 — прохідна, початкова ціна 1 125,00 грн.
- Лот № 3 — автогараж, розчинно-бетонний вузол, арматурний цех, котельня, початкова ціна 33 678,00 грн.

Об'єкти знаходяться за адресою: Рівненська обл., Рівненський р-н, смт. Клевань, вул. Центральна, 34.

Кінцевий термін подачі заявок — 29 грудня 2003 р.

Аукціон відбудеться 2 січня 2004 року об 11.00 за адресою: м. Рівне, вул. Драгоманова, 27.

Телефон для довідок: (0362) 22-67-49.

ЖФ Агентства з питань банкруства повідомляє:
Постановою господарського суду Житомирської області від 14.10.03 р. по справі № 1/8 «б» Дочірнє підприємство БАТ «Укрліфт» Спеціалізоване ремонтно-будівельне управління «Житомирліфт», юридична адреса: м. Житомир, вул. Південна, 16, код ЄДРПОУ 13558436 визнано банкрутом.

Ухвалою від 14.11.03 р. ліквідатором призначено арбітражного керуючого Борейка Андрія Михайловича, ліцензія АА № 315419 від 04.07.02 р.

Поточні кредиторські вимоги приймаються за адресою: 10008, м. Житомир, м. Пуятинський, 2, кімн.210.

Господарським судом Івано-Франківської області (76000, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 11) порушено справу № Б-11/106 про визнання банкрутом Дочірнього підприємства «Осмолода» ЗАТ «ТК МГЗ» (77611, Івано-Франківська область, Рогатинський район, смт. Брошнів-Осада, вул. Січових Стрільців, 114), код ЄДРПОУ 20566846, р/р 26006331020499 в Брошнівському відділенні Калуської філії АКБ «Прикарпаття», МФО 336729. Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Швеця Олега Ярославовича (ліц. АА № 315442 від 12.07.2002 року, м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 149, кв. 26).

Претензії кредиторів і санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Донецької області (83048 м. Донецьк, вул. Артема, 157) за позовом управління Пенсійного Фонду України в Красноармійському районі Донецької області порушив справу № 32/151 Б про банкрутство колективного сільськогосподарського підприємства «Селидівське» (юридична адреса: с. Новоелізаветівка, вул. Леніна Красноармійського району Донецької області, р/рахунок 26002301490034 ПІБ м. Селидове, МФО, 334312 код ЗКПО 00848196).

Розпорядник майна Болотов Владислав Володимирович, Ліцензія 669667.

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Філія ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області та ліквідатор ВАТ «Мар'їнський комбінат комунальних підприємств»,
повідомляють про повторне проведення конкурсу з продажу активів з зниженням початкової ціни продажу на 40 %. На конкурс виставляється цілісний майновий комплекс ВАТ «Мар'їнський комбінат комунальних підприємств», розташований за адресою: Донецька обл., м. Мар'їнка, вул. Чапаєва, 1, початкова ціна продажу — 220057,20 грн., у т. р. ПДВ, гарантійний внесок — 11002,86 грн. Гарантійний внесок у розмірі 5 % від початкової ціни реалізуемого майна та реєстраційний збір для реєстрації учасників конкурсу — 17,00 грн, перераховуються на р/р. 260077397 в ДОД АППБ «Аваль» м. Донецька, МФО 335076, ОКПО 26252727, Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області. Для участі в конкурсі необхідно надати письмову заяву та конкурсну пропозицію організатору конкурсу Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області, розташованому за адресою: м. Донецьк, пр-т Комсомольський, 8. Строк надання заяв 25 календарних днів із дня публікації в газеті по 26 грудня 2003 р. включно. Конкурс відбудеться після 30 календарних днів із дня публікації інформації 02 січня 2004 р., у Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області о 11-00 год. за адресою: м. Донецьк, пр-т Комсомольський, 8. Довідки за телефонами: 385-39-23/52.

Постановою Господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 11.11.2003 року за справою № 33/71Б визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «Донецький комбінат меблевих деталей «Каскад» (83060, м. Донецьк, вул. Куйбишева, 143а, ЗКПО 30465881, рах. № 26000301711027 в Кальміуському відділенні ПІБ м. Донецька, МФО 335322) та відкрита ліквідаційна процедура. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Шолохову Ірину Борисівну (ліцензія АА № 047997 від 19 жовтня 2001 року, адреса: 83003, м. Донецьк, вул. Університетська, 6/27).

Господарський суд Кіровоградської області (25022), м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) ухваляю по справі № 14/128 від 17.10.2003 р. порушив провадження у справі про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Промторгцукор», юридична адреса: 26200, вул. Кондратюка, 10, м. Мала Виска, Кіровоградської області. Р/р 26003302332480 в Промісневбанку м. Кіровограда, МФО 323301. Розпорядник майна арбітражний керуючий Воловик В. П., ліцензія серії АА № 047969, що проживає за адресою: м. Кіровоград, вул. К. Маркса, буд. 6/3б, кв. 24, а. с. № 5/41.

Кредиторські вимоги розглядаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду Харківської області (м. Харків, пл. Свободи, буд. 5, Держпром, 8-й під'їзд) від 10 листопада 2003 р. по справі № Б 24/209-03 Спільне підприємство «Лозівське автотранспортне підприємство райпотребсоюзу» (64600, Харківська область, м. Лозова, вул. Лісна, буд. 14, р/р 26001364 в Лозівському відділенні АПГБ «Аваль», МФО 350396, код ОКПО 30390738) визнано банкрутом в порядку ст. 51 Закону України № 784-XIV від 30.06.1999 р.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Мацюкіна Володимира Володимировича (ліцензія серії АА № 249724 від 19.10.2001 р. м. Ізюм, Харківська область, вул. Соборна, буд. 22).

Заяви кредиторів з вимогами приймаються протягом місяця з дня публікації об'яви.

Господарським судом м. Києва, 01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-В за позовом Державної податкової інспекції у Печерському районі м. Києва порушено такі справи про банкрутство:

1) Приватне підприємство «Промінвестбуд», ідентифікаційний код 31453243, 01021, м. Київ, Кловський узвіз, 6, р/р № 2600900430448/980 в АКБ «Правекс-Банк», МФО 321983, справа № 15/100-6.

2) Акціонерне товариство закритого типу промислова компанія «Плазма-Сит», ідентифікаційний код 24081227, юридична адреса: 01010, м. Київ, Площа Арсенальна, буд. 1Б, фактична адреса: 01103, м. Київ, вул. Кіквідзе, 13, р/р № 26004000706501/840, р/р № 26009000706001/980 в Шевченківській філії БАТ КБ «Надра», м. Київ, МФО 320973, р/р № 260025229/980 в Центральному офісі АППБ «Аваль», м. Київ, МФО 300335, справа № 15/101-6.

Розпорядником майна по справах № 15/100-6, № 15/101-6 призначений арбітражний керуючий Калитаєв Павло Владиславович, ліцензія № 669656 від 13.08.03 р., контактний телефон 416-58-86, 8-050-699-96-15.

3) Приватне підприємство «Стелс Гарант», ідентифікаційний код 31199446, 03150, м. Київ, вул. Червоноармійська, 65, р/р № 26009303303801/980 в АКБ «ТАС-Комерцбанк», м. Київ, МФО 300164, р/р № 260011904/810/840/978/980 в БАТ АБ «Укргазбанк», м. Київ, МФО 320478, р/р № 260070018469/980 в ЗАТ «Український кредитний банк», м. Київ, МФО 321701, р/р № 26006001000969/980 в АКБ «Український кредитно-торговий банк», м. Київ, МФО 321723 справа № 15/102-6.

Розпорядником майна по справі № 15/102-6 призначений арбітражний керуючий Капелюшний Ігор Вікторович, ліцензія № 249639 від 19.01.01 р., контактний телефон 271-71-56, 276-71-43.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Філія ДГУ Агентство з питань банкрутства в Івано-Франківській області виступає організатором публічних торгів (аукціону) в продажу майна:

1. Підприємства банкрута — БАТ «Львівське заводоуправління будівельних матеріалів» (м. Львів, вул. В. Стуса, 57). Лот 1. Частка майна, яке належить учаснику ТзОВ «Будівельна кераміка М. Львова» БАТ «Львівське заводоуправління будівельних матеріалів» у розмірі 37,5 %. Початкова ціна лота 148500 (сто сорок вісім тисяч п'ятсот) грн. без ПДВ.

Гарантійні внески учасників (5 % від початкової ціни) та реєстраційний збір за реєстрацію учасників торгів в розмірі 17 грн. перераховуються організатору торгів на р/р 260064425 в Івано-Франківській ОД АППБ «Аваль», МФО 336462, код 26255708 до 27.12.03 р. включно. Заяви на участь в торгах приймаються до 27.12.03 р. за адресою: 76000 м. Івано-Франківськ, вул. Бельведерська, 2А, оф.7. З питань ознайомлення з об'єктами та оформлення участі в торгах звертатися за тел.(03422) 50-24-94.

Публічні торги відбудуться 05.01.04 р., об 11 год. за адресою: м. Львів, вул. В. Стуса, 57. Результати публічних торгів оформляються протоколом, який є підставою для укладання протягом 15 днів договору купівлі-продажу між покупцем та боржником.

Науково-виробниче підприємство «ОЗОН» (Товариство з обмеженою відповідальністю), код ОКПО 13467596, повідомляє про свою ліквідацію.

Претензії приймаються протягом 2-х місяців по тел. 67-32-08.

Господарський суд Кіровоградської області (25022, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) ухвалою по справі № 10/81 від 15.10.2003 р. порушив провадження у справі про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю агрофірми «Ясень», юридична адреса: 27635, вул. Леніна, 2а, с. Шостаківка, Кіровоградський район, Кіровоградської області, р/р 26003000071001 в РУ АКБ «Надра», МФО 323624.

Розпорядник майна арбітражний керуючий Воловик В. П., ліцензія серії АА № 047969, що проживає за адресою: м. Кіровоград, вул. К. Маркса, буд. 6/3Б, кв. 24.

Кредиторські вимоги розглядаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду Донецької області по справі № 4/16 від 13.11.2003 р. визнано банкрутом Дружківську колективну промислово-торгівельну фірму «Ранок» і відкрито ліквідаційну процедуру (м. Дружківка, Донецької області, вул. Педагогічна, 1, код ЗКПО 00310315).

Ліквідатором призначено арбітражну керуючу Кондратьєву М. В., ліцензія № 249779 від 19.10.2003 р.

Претензії приймаються протягом 30 днів з дати публікації даної об'яви.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Хайн-Юг», зареєстроване Центральною РА, код 23990494, повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом 2 місяців за адресою: м. Одеса, вул. Кінна, 22.

Господарським судом Хмельницької області (29000, м. Хмельницький, майдан Незалежності, 1) ухвалою від 12.11.2003 р. порушено провадження у справі № 2/236-Б про визнання банкрутом боржника — відкритого акціонерного товариства «Старокосянтинівський завод сухого знежиреного молока» м. Старокосянтинів Хмельницької області, вул. Миру, 47. Код № 30868667, розрахунковий рахунок № 26002301223, МФО 375166. Розпорядником майна боржника призначено арбітражного керуючого Попадюка Олександра Феодосійовича, м. Старокосянтинів, вул. Миру, 3/20, кв. 14, ліцензія № 250190, серія А-А від 10.01.2002 р.).

Всі заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом 30 днів з дня опублікування оголошення.

АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ БОРГІВ ТА БАНКРУТСТВА
Спеціалізована юридична фірма.
Правовий захист кредиторів та боржників.
Адреса офісу: вул. Вітряні гори, 10-В, м. Київ
(044) 451-59-90, 462-72-11, www. debts. com. ua

Господарським судом м. Києва від 01.12.2003 р. постановою № 24/674-б визнано БАТ «Київське автотранспортне підприємство — 13067» (код 05475185, м. Київ, вул. Жуковського, 22) банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Крикуна В. Б. тел: 244-44-89.

На підставі рішення загальних зборів учасників Товариства з обмеженою відповідальністю **«Хімтрейд-Буковина»**, код ЄДРПОУ 31742677, оголошує про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців з моменту публікації оголошення за адресою: м. Чернівці, вул. М. Тореца, 70.

Приватне підприємство «Балтрибопродукт» ліквідується.
Всі претензії приймаються по тел. 2585619.

ТОВ «КАРГОГРУП» повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом 1 місяця за адресою: м. Київ, вул. Вітряні гори, 10-е, т.(044) 462-72-15.

Ліквідаційна комісія.

На виконання Рішення Зборів Учасників Закрите акціонерне товариство «Вінницький хліб» ліквідується.
Вимоги кредиторів приймаються до 10 лютого 2004 року за адресою: 21021, м. Вінниця, вул. Космонавтів, 18/67. Тел. (043-2) 44-49-89, тел./факс: (043-2) 46-80-31.

Ліквідаційна комісія.

Господарським судом Сумської області (адреса: м. Суми, вул. Рибалка, 2), ухвалою № 7/79 від 24.09.2003 р. порушено справу про банкрутство Приватного підприємства «Фарватер» (40030, м. Суми, вул. Путивльська, 19, код 31066590, п/р 2600331907600, в СФ КБ «Приватбанк», МФО 337546). Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Сисоєва Андрія Валерійовича, ліцензія серія АА № 485260 видана Міністерством економіки та з питань Європейської інтеграції України від 09.04.2003 р. (40022, вул. Псільська, 4, офіс, 9, м. Суми, т. 22-19-78, 218-421).

Господарський суд Миколаївської області (54009, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22-А, Будинок Рад) постановою від 14.10.03 р. (справа № 14/151) визнав банкрутом Веселінівський комбінат комунальних підприємств (57700, смт. Веселинове, Веселінівського району, Миколаївської області, вул. Київська, буд. 104, код 03349648) та відкрив ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Тимофееву Тетяну Петрівну (ліцензія АА № 315474 від 03.09.02 р. Адреса: 54009, м. Миколаїв, вул. Велика Морська, 89), тел. (0512-50-00-76).

Господарський суд Луганської області (91000, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 3а) порушив провадження у справі про банкрутство боржника — Товариства з обмеженою відповідальністю «Світанок» (93734, Луганська область, Слов'яносербський р-н, с. Жовте, код ЄДРПОУ 30831671) справа № 9/1526.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Островського Вадима Анатолійовича, який мешкає за адресою: м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, буд. 2, кв. 32 (ліцензія АА № 250229 від 14.01.2002).

Шановні Акціонери!
Закрите акціонерне товариство «Фойл Сек'юрітіз Нью Юроп» (надалі — «Товариство»)

повідомляє, що 20 січня 2004 року об 11.00 год. відбудуться загальні збори акціонерів за адресою: м. Київ, вул. Предславинська, 30, офіс 12, перший поверх. Реєстрація учасників проводитиметься в день проведення зборів з 10.30 год. до 11.00 год. за місцем проведення зборів.

Порядок денний:

1. Прийняття рішення про здійснення депозитарної діяльності зберігача цінних паперів.
2. Прийняття рішення про збільшення Статутного фонду Товариства.
3. Прийняття рішення про додатковий випуск акцій та затвердження протоколу рішення про додатковий випуск акцій Товариства.
4. Внесення змін та доповнень до Статуту та Установчого договору Товариства.
5. Затвердження річних результатів діяльності, балансу та звітності Товариства за 2002 рік.
6. Прийняття рішення про призначення аудиторів Товариства.
7. Обрання голови та членів спостережної ради.
8. Обрання голови та членів правління.
9. Обрання голови та членів ревізійної комісії.
10. Затвердження рішення про продаж та придбання автотранспорту.

Додаткова інформація

про збільшення статутного фонду Товариства:

- а) мотив збільшення статутного фонду — для дотримання вимог діючого законодавства, а саме Законів України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів», «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» та Рішення № 60 Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 14 березня 2001 року «Про затвердження Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на ринку цінних паперів», в зв'язку з тим, що Закрите Акціонерне Товариство «Фойл Сек'юрітіз Нью Юроп» планує розпочати депозитарну діяльність зберігача цінних паперів;
  - б) збільшення статутного фонду Товариства здійснюється шляхом збільшення кількості акцій існуючої номінальної вартості;
  - в) мінімальний розмір збільшення статутного фонду — 713 328,10 (сімсот тринадцять тисяч триста двадцять вісім гривень та 10 копійок) гривень;
  - г) пропонується такий проект змін до статуту, пов'язаний із збільшенням статутного фонду Товариства:
Пункт 5.1 статті 5 Статуту Товариства викласти в наступній редакції: «5.1. Для забезпечення діяльності Товариства створюється Статутний Фонд у розмірі 944058,10 (дев'ятсот сорок чотири тисячі п'ятдесят вісім гривень та 10 копійок) гривень». Пункт 5.2 статті 5 Статуту Товариства викласти в наступній редакції: «5.2. Статутний Фонд поділено на 94 405 810 (дев'яносто чотири мільйони чотириста п'ять тисяч вісімсот десять) простих іменних акцій, номінальною вартістю 1 (одна) копійка кожна».
  - д) додатково випускається 71 332 810 (сімдесят один мільйон триста тридцять дві тисячі вісімсот десять) простих іменних акцій загальною вартістю 713 328,10 (сімсот тринадцять тисяч триста двадцять вісім гривень та 10 копійок) гривень;
  - е) зміни номінальної вартості при додатковому випуску акцій — не передбачається;
  - є) усі акціонери Товариства користуються рівним переважним правом на придбання акцій, що випускаються додатково, у кількості, пропорційній їх частці у статутному фонді на дату прийняття рішення про додатковий випуск акцій Товариства;
  - ж) акціонери, які бажають придбати акції додаткового випуску мають подати свої заявки Правлінню Товариства з дати цієї публікації до 19 січня 2004 року включно;
  - з) збитків акціонерів, пов'язаних із збільшенням статутного фонду Товариства не передбачається.
- При собі необхідно мати документ, який засвідчує особу.

Господарський суд Херсонської області (73000, м. Херсон, вул. Горького, 18) постановою від 30 жовтня 2003 року по справі № 12/71-Б, визнав банкрутом сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Оріль» ім. Шевченка» с. Благодатівка Великоолександрівського р-ну Херсонської обл. (код ЄДРПОУ 03785190) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Старостенко Олександра Івановича, ліцензія АА № 249522 від 15.11.2001 р.

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації цього оголошення (74300, м. Берислав, вул. Губайдуліна, 71, к. 18.)

На виконання Рішення Загальних зборів Акціонерів Закрите Акціонерне товариство «Адампільський комбінат хлібопродуктів» ліквідується.

Вимоги кредиторів приймаються до 8 грудня 2003 року за адресою: 31416, с. Адампіль Старосинявського району Хмельницької області, вул. Привокзальна, 1; тел./факс: (038-50) 2-10-41.

Ліквідаційна комісія.

ТОВ «АПТЕКА № 42» м. Одеса, код ОКПО 31185484 ліквідується. Претензії приймаються протягом одного місяця.

Господарським судом Автономної Республіки Крим (95001, м. Сімферополь, вул. К. Маркса, 18) продовжено справу № 2-8/2266-2003 про банкрутство Державного Підприємства Кримська Кіностудія «Ялтафільм», яке знаходиться за адресою: 98635, м. Ялта, вул. Севастопольська, 4, ОКПО 05839090, п/р 26006262801007 в ЯФ КБ «Приватбанк» в м. Ялта, МФО 384726.

Постановою від 13.11.2003 р. боржника визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура. Ліквідатором призначено Тамашова Олександра Георгійовича, ліцензія арбітражного керуючого від 24.09.2003 р. № 668286 (97412, м. Євпаторія-12, а/я 24).

Господарським судом Кіровоградської області (25022, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) ухвалою від 22.10.2003 року по справі № 14/103 відкрито провадження у справі про банкрутство приватного підприємства «Ехо-Імпекс» (м. Кіровоград, вул. Карла Маркса, 11/11, корп. 7, кв. 2, п/р 26005382153001, в КФ АКБ «Приватбанк», МФО 323583, код 31008209).

Розпорядником призначено Шепотинник Валентину Миколаївну (ліцензія АА № 250374 від 20.03.2002, адреса: 25006, м. Кіровоград, вул. Дзержинського, буд. 64-А, тел. (0522) 24-95-04).

Господарський суд Одеської області (65032, м. Одеса, пр. Шевченка, 4) 20 жовтня 2003 року порушив справу № 2/278-03-7976 про визнання банкрутом Малою приватного підприємства «МобілСот» (65053, м. Одеса, вул. Марсельська, буд. 3, кв. 12, п/р 26009301310 в філії АБ «Південний» в м. Одесі, МФО 328964, код ЄДРПОУ 30200066). Розпорядником майна боржника призначено арбітражного керуючого Іванова Владислава Михайловича (ліцензія серії АА 250152 від 25.01.2002 р.), адреса: 65011, м. Одеса, а/с 46, тел. 8(050) 316 28 26.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Постановою Господарського суду Чернівецької області (58000, м. Чернівці, вул. Кобилянської, 14), (справа № 4/2/Б) 14 листопада 2003 р. КП «Чернівецький дріжджовий завод» (58007, м. Чернівці, вул. Галицький шлях, 2, т. 54-41-85) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Основний розрахунковий рахунок ліквідаційної комісії № 26003251691001 в Чернівецькій філії КБ «Приватбанк», МФО 350282.

Ліквідатором призначено розпорядника майна — Катеренюк Людмилу Володимирівну, ліцензія № 047775 від 10 жовтня 2001 р. (58029, м. Чернівці, вул. Червоноармійська, буд. 102, т.0372-54-29-67).

Учасників Євро-2004 розділили

Футбол. Ліссабон (Португалія). Тут позавчора в Pavilhao Atlantico відбулося жеребкування груп фінальної частини чемпіонату Європи, котра відбудеться влітку наступного року на стадіонах Португалії.

Церемонію на очах у двох тисяч гостей і представників світових ЗМІ провели директор-розпорядник УЄФА Герхард Айгнер та його наступник Ларс-Крістер Ольссон.

Група А. Португалія, Греція, Іспанія, Росія.

Група В. Франція, Англія, Швейцарія, Хорватія.

Група С. Швеція, Болгарія, Данія, Італія.

Група D. Чехія, Латвія, Німеччина, Нідерланди.

«Інтер» грає, «Динамо» готується

Суперник київського «Динамо» в завершальному турі групового турніру Ліги чемпіонів міланський «Інтер» у календарному матчі Серії А в Турині на стадіоні «Делла Альпі» переконливо обіграв «Ювентус» — 3:1 (Круз, 12, 69, Мартінс, 75 — Монтеро, 89). «Інтер» виступав у такому складі: Тольдо, Кордоба, Адані, Павон, Х. Дзанетті, Альмейда, К. Дзанетті, Паскуале (Бреше, 89), Мартінс, Круз (Рекоба, 80), ван дер Мейде (Емре, 60).

А динамівці ранком минулої п'ятниці вилетіли до Італії. Там у містечку Салерно вони планують провести дев'ятиденний підготовчий збір перед поединком з «Інтером».

Олексій Михайличенко залучив до цього етапу роботи Шовковського, Реву, Худжамова, Гавранчича, Дмитруліна, Головка, Несмачного, Саблича, Алессандро, Юсуфа, Хацкевича, Каддурі, Лєко, Белькевича, Алієва, Пєєва, Рінкона, Гоане, Черната, Гусєва, Шацьких, Мєлашєнка та Мілєвського. Через травми в Києві залишились і готуватимуться за індивідуальною програмою Федоров, Нанні та Онищенко.

Програма підготовки передбачає одно-дворазові тренування, теоретичні заняття, а також контрольний матч. Найімовірніше, нашим суперником стане один із клубів Серії В. До Києва команда повертається 6 грудня.

Андрій Шевченко у черговому матчі Серії А забив два м'ячі у ворота «Модени». «Мілан» переміг — 2:0.

Гореничі — «гніздечко» для збірної

У Федерації футболу України готують проєкти спорудження навчально-тренувальної бази для національної збірної в селі Гореничах, що під Києвом. Про це повідомив перший віце-президент ФФУ Олександр Бандурко. В Гореничах планують збудувати шість футбольних полів і створити всі умови для підготовки головної команди країни.

Як повідомили з ФФУ, незабаром на горішній території НСК «Олімпійський» буде зведено стадіон із трибунами на три-чотири тисячі місць. Там можна буде проводити внутрішні змагання.

ФК «Шахтар» провів прес-конференцію головного тренера донецького «Шахтаря» Бернда Шустера. Пропонуємо вашій увазі її фрагменти.

— Дуже радий, що провів ці півроку в Україні, в «Шахтарі», — сказав пан Шустер. — Незнайомий менталітет, нова мова. Якщо розділити цей період на дві частини, то перша (українська) — оптимальний результат, бо «Шахтар» — осінній чемпіон, вийшов до півфіналу Кубка України. Одне слово, загалом першим колом я задоволений.

Стосовно іншої частини — єврокубків, то тут нам не вдалося виконати поставлене завдання — вийти до групового турніру Ліги чемпіонів і затриматися надовго в Кубку УЄФА. Тут, либонь, варто зважити на те, що команду очолив новий тренер і в її складі з'явилося ще й п'ятеро нових футболістів. Ми мали обмаль ігрової практики до старту попереднього раунду Ліги чемпіонів. Хоча, коли згадати поєдинок у Москві проти «Локомотива», то ми були близькі до успіху. І заслуговували його.

Ми вже добре знаємо одне одного. Цілком певен, що команда здатна поліпшувати гру, розвиватися. Попереду в нас тренувальні збори, чимало часу для розв'язання багатьох проблем. Вірю, що у другому колі почнемо виступати зовсім інакше і неодмінно підсилюємо нашу гру.

— Чи дивилися матч «Локомотив»—«Динамо» в Москві?

— Так. Була добра й рівна гра. Як на мене, найкращим був би результат 2:2. Останній гол у ворота «Динамо» — невдача. А «Локомотиву» пощастило, як і в матчі з нами...

— Які відкриття зробили для себе в чемпіонаті України?

— У світі є сильні чемпіонати, є й слабкі. Не можу сказати, що в українському побачив якісь дива. Тут є хороші команди, тренери і футболісти. Але чогось несподіваного для себе не відкрив. Здивувало мене єдине: такі центральні матчі, як «Шахтар» — «Динамо», проходять спокійно. Не так, як у Європі. Наприклад, у Сербії та Чорногорії, Іспанії тощо вболівальники дуже гарячі. Вони можуть заважати команді суперника спати в готелі, кидати каміння. В Україні прихильники футболу значно спокійніші і вболівають зазвичай на стадіонах.

— Які у вас стосунки з Віктором Прокопенком? Чи не вважаєте його своїм конкурентом?

— Віктор Прокопенко у клубі обіймає посаду спортивного директора. Ми часто з ним спілкуємося з робочих питань. Навіть знаючи, що він відмінний фахівець і працював тренером у «Шахтарі», про конкуренцію не думав. Пан Прокопенко виступає своєрідним посередником між президентом клубу і мною.

— Першого грудня відкривається трансферний період. Які лінії ви хотіли б підсилити?

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

— Не можу сказати щось конкретне. Адже треба бути надто уважним, запрошуючи нового гравця. Та й зима не дуже сприятливий час, щоб знайти і переглянути виконавця. Тут не завадила б і певна удача.

— Чи часто вас дивувало суддівство в українському чемпіонаті?

— Ми з командою здивувалися суддівству, коли зустрічалися з «Дніпром». А найбільше мене дивувало суддівство в матчах у Києві.

— Відомо, що Блохін запрошував вас на тренерську раду, але ви не прийшли. Тепер він збирається до вас...

— У нас того дня було тренування. Я не думаю, що це проблема, де й коли нам з ним зустрітись.

— Можете назвати гравців, котрі будуть виставлені на трансфер?

— Це робота Прокопенка.

— Матч в Алчевську показав, що дисципліна в команді не на належному рівні. Футболісти більше переймалися претензіями до арбітра, ніж самою грою...

— Це був типовий кубковий поєдинок. Ясно, що «Сталь» теоретично слабша, але мотивація в неї була вища. Тому й поставили проблеми з надмірними емоціями.

— На першій прес-конференції ви говорили, що бачите в «Шахтарі» недоліки. Чи вдалося вам їх виправити? Ви жодного разу не казали, що у програму матчі є частка вашої провини. Така ваша концепція?

— У світі є такий закон: «Бос завжди правий». Так і у футболі. Що стосується помилок, то їх допускають і тренери, і футболісти. Аналізувати помилки зник наодинці із собою, а потім уже доносити висновки до футболістів. І не привселюдно.

— Хто з футболістів вас засмутив, а хто порадував у першому колі?

— Я належу до таких тренерів, у яких завжди багато претензій по підопічних. І до самого себе також.

Отож ніколи не вихваляю своїх гравців, бо завжди бачу, що треба поліпшувати якість гри.

— Чи складено вже програму зборів?

— Авжеж. Залишилося тільки де-що доопрацювати. Одинадцятого січня команда на десять днів вирушить у Дубаї. 13 лютого — до Іспанії, де працюватимемо впродовж дванадцяти днів. Там наприкінці зборів плануємо провести два товариські матчі з «Барселеною» та «Вільярреалом».

— Валерій Лобановський часто казав, що хорошу команду можна створити лише за кілька років. А ви якої думки?

— Цілком погоджуюся з цим висловлюванням Лобановського. Однак сьогодні ситуація така, що президенти клубів не дають багато часу для процесу творення ансамблю. Тому змушені форсувати події.

— Як знімаєте стреси після невдачі?

— У своїй кар'єрі я багато разів пережив чимало таких ситуацій. Переважно це позначається на моїй фізичній формі. У Донецьку я додав у вазі.

— Якими враженнями ви поділитеся з друзями про Україну?

— Мої враження здебільше позитивні. Розповів їм про свою роботу, про клуб, про Донецьк, про те, які сприятливі умови створено в «Шахтарі».

— Чи є сьогодні в «Шахтарі-2» і «Шахтарі-3» такі футболісти, яких ви могли б запросити до основного складу?

— Гадаю, що тепер там таких футболістів, немає. Однак ми пильно стежимо за нашою молоддю. І якщо раптом такі таланти з'являться, то ми, природно, їх запросимо. Як, приміром, Бредуна...

На знімку: інтрига чемпіонату — протистояння «Шахтаря» і «Динамо».

ЗВІДУСІЛЬ

■ Лижні перегони

Куусамо (Фінляндія). Етап Кубка світу. Золоту нагороду на дистанції 10 кілометрів класичним стилем виграла українка Валентина Шевченко. Вона випередила Вібеке Скофтеруд (Норвегія) та Кристину Шмигун (Естонія).

Не обійшлося без казусів. Попервах комп'ютер організаторів показав, що змагання виграла Скофтеруд. І вже було почалася церемонія нагородження, як надійшло нове оголошення про перемогу Шевченко. Норвежці довелося зійти з першого на друге місце вже на самому п'єдесталі пошани.

■ Фігурне катання

Японія. Етап Кубка світу. Українська танцювальна пара Олена Грушина та Руслан Гончаров за сумою трьох видів програми удостоєна срібної медалі. Набравши дев'ять рейтингових очок у залік Кубка світу, вони гарантували собі місце серед шести найсильніших танцювальних пар планети. Тепер, з 12 по 14 грудня наші танцювальники візьмуть участь у фіналі гран-прі сезону, котрий відбудеться в Колорадо Спрингс (США).

Фінал для одеситів має завершитися позитивно. Підстави так вважати дає той факт, що вони разом із своїм тренером Миколою Морозовим мешкають і тренуються в американському місті Ньюїнгтоні.

«Срібло» з Японії везе і киянка Олена Ляшенко. Втім, головне те, що Олена також завоювала місце в фіналі гран-прі. До США Ляшенко вирушить у ранзі другої фігуристки сезону. За результатами Кубка світу, сильнішою від українки цього року була лише американка Саша Коєн.

■ Хокей

Кубок СЄХЛ. Чергові поєдинки київський «Сокіл» проводив на виїзді, в Польщі. Спершу кияни перемогли в Гданську місцевий клуб «Сточневець» — 4:3. А наступного дня взяли гору над командою ТХК (Торунь) — 8:1.

■ Теніс

Кубок Девиса. Фінал. Мельбурн, Австралія. Трава. Австралія—Іспанія. 3:1. Перший день. Ллейтон Х'юїтт (Австралія)—Хуан Карлос Ферреро (Іспанія). 3:6, 6:3, 3:6. 7:6 (7:0), 6:2. Марк Філіппуссіс (Австралія)—Карлос Мойя (Іспанія). 4:6, 4:6, 6:4, 6:7 (4:7). Другий день. Пари. Вудбрідж/Артурс—Лопес/Корретха. 6:3, 6:1, 6:1. Третій день. Філіппуссіс—Ферреро. 7:5, 6:3, 1:6, 2:6, 6:0. Зустріч Х'юїтт—Мойя вирішили не проводити.

■ Гандбол

У Хорватії починається чемпіонат світу серед жінок. На першому етапі одним із її суперників збірної України мала бути команда Казахстану. Однак у федерації гандболу цієї країни не знайшлося коштів, щоб відправити своїх спортсменок на береги Адриатики. А от в Японії на спорт гроші завжди є. Тому казашок замінили саме японки. Отже, календар стартового етапу в групі С:

2 грудня. Японія—Туніс, Норвегія—Україна, Румунія—Аргентина. **3 грудня.** Україна—Румунія, Туніс—Норвегія, Аргентина—Японія. **4 грудня.** Україна—Туніс, Норвегія—Аргентина, Румунія—Японія. **6 грудня.** Аргентина—Україна, Японія—Норвегія, Румунія—Туніс. **7 грудня.** Японія—Україна, Норвегія—Румунія, Туніс—Аргентина.

Три найсильніші за підсумками першого етапу збірні продовжать боротьбу у другому груповому турнірі. Їхніми суперниками стане перша трійка з групи D (Угорщина, Німеччина, Данія, Кот-д'Івуар, Китай, Словенія).

Склад збірної України: **воротарі** — 1. Наталя Борисенко («Кометал», Македонія), 16. Лариса Заспа («Мотор», Запоріжжя); **польові гравці** — 2. Ірина Чернова («Вашах», Польща), 3. Оксана Сакада («Агусін Алсе», Іспанія), 4. Катерина Рибіна, 23. Ірина Шуцька (обидві — «Мотор», Запоріжжя), 5. Марина Вергелюк, 6. Олена Яценко (обидві — «Крим», Словенія), 7. Ганна Сюкало («Вац», Угорщина), 8. Олена Радченко, 9. Олена Цигиця, 17. Оксана Райхель (усі — «Кометал», Словенія), 14. Наталя Дашенко-Ляпіна, 18. Яна Григоріонас (обидві — «Спартак», Київ). **Головний тренер** — Леонід Ратнер.

Кубок поїхав до Словаччини

В Ужгороді завершився перший міжнародний гандбольний турнір «Кубок Карпат». Як уже повідомляла наша газета, проводили його на честь відомої спортсменки, чемпіонки Олімпійських ігор у Монреалі 1976 року та світу в Будапешті 1982 року, заслуженого майстра спорту, бергівчанки Ніни Гецько-Лобової.

Суперечку вели гандболістки київського «Спартак», тернопільської «Академії», ужгородських «Карпат», дебrecенського «Вошоша Спартакуса» (Угорщина), міхаловського «Ювентуса» (Словаччина), подгорізької «Будучності» (Сербія).

У підсумку «Кубок Карпат» дістався словачкам. Друге й третє місця поділили «Вошош Спартакус» і «Карпати». Матч між ветеранськими командами — київським «Спартаком» та берегівським «Колосом» — завершився перемогою киянок. Нагороди переможцям вручила Ніна Гецько-Лобова.

Іван ГУДЗОВАТИЙ. ▼

Граємо дійство на ім'я «Ліцей»

Вірші, пісні, жарти п'ятма мовами. Відмінне виконання вокальних і танцювальних номерів, уривок зі спектаклю. Класика і румба, «Бітлз» і Мольєр, Ганс Крістіан Андерсен і реп, українські пісні й ірландські танці. Чарівність, натхнення, запал, азарт, упевненість. Особистості в колективі і колектив особистостей. Сказати, що в цьому дійстві не було солістів, неправильно. Правильніше сказати інакше. У цьому дійстві не було статистів. Жодного, попри те, що брали участь у ньому майже сотня дітей.

Усе це можна було побачити в суботу в київському ліцеї «Наукова зміна». Офіційно це захопливе свято називалося презентацією перших курсів. Є в цьому навчальному закладі така традиція. Вступили на перший курс восьмикласники, які довели свої інтелектуальні здібності на іспитах, дається час на формування власного колективу, адаптацію до цікавого, складного і насиченого життя ліцею. Після закінчення термі-

ну математики, економісти і гуманітарії мають представити виступ, що найяскравіше демонструє їхні здібності і таланти.

Аудиторія — доброзичлива і вимоглива — складалася з батьків, учителів і старшокур- сників. Така публіка може вибачити забутий текст, але ніколи не вибачить фальші. Утім, усе було широко, талановито, дотепно і весело. Вийшов цілком професійний і дуже гідний капус-

Фото автора.

ник. Першокурсники довели, що цілком від- повідують високим ви- могам, які склалися в лі- цеї «Наукова зміна», який цього року на пер- шому місці в рейтингу загальноосвітніх нав- чальних закладів Києва. А наступного дня п'ят-

надцять учасників ес- традної програми взяли участь в олімпіаді з ма- тематики, вносячи уже свою лепту в колекцію нагород, здобутих ліце- їстами на численних на- ціональних і міжнарод- них конкурсах.

Артем ДЕНИСОВ.

Скільки живу — співаю...

Родзинкою фестивалю самодіяльних мистецьких ко- лективів Черкащини став виступ аматорів Золо- тоніського та Чорнобаївського районів. Конкурсанти привезли на творчий звіт, що проходив у найбільшому концертному залі обласного центру, самобутній бу- кет талантів.

Яскраві виступи соліс- тів-золотонісців викли- кали в глядачів бурю ова- цій і... розгубленість жу- рі. Фахівці вокального жанру, котрі на прохання черкаського корпункту нашої газети на кожному звіті визначали «кращий голос району», на цей раз не могли назвати пере- можця. Бо всі троє соліс- тів: Володимир Янчий, Євген Гонза та Олек- сандр Вовк показали чу- дові зразки вокалу, само- бутність виконання су- часної української пісні. Тому приз «Голосу Укра-

їни» вручено не одному співакові, а «трьом зо- лотоніським соловейкам». Серед самодіяльних аматорів Чорнобаївського району підкорила всіх зас- півувачка фольклорного гурту з села Ляшівка Ган- на Ірклієнко (на знімку). Її сильний голос, ширість і безпосередність, природ- ний артистизм зворушили і глядачів, і журі. Жінка все життя пропрацювала дояркою у колгоспі. — Скільки я живу — співаю, — поділилася після нагородження при- зом «Голосу України»

Фото автора.

схвильована Ганна Ми- хайлівна. — Без мене в селі не обходилося жодне весілля чи проводи в ар- мію. Ми збираємося гур- том із старшими жінками і виводимо старовинних пісень. Хочемо, щоб не забулися вони, а перей- шли до молодших... Лідія ТИТАРЕНКО. Черкаська область.

ЗАХОПЛЕННЯ

Остап і Ганнуса їдуть до столиці,

щоб поселитися там у Музеї української іг- рашки. Адже вони — теж ляльки. Вив'язала їх член об'єднання худож- ників «Палітра Бессара- бії», дизайнер з Білго- рода-Дністровського Олена Кушніренко. Ро- бота «Остап і Ганнуса» та ще ліпні лялечки «Українська родина» стали переможцями в регіональному конкурсі української народної іг- рашки, який проводив Одеський обласний гу- манітарний центр по- зашкільної освіти та ви- ховання.

Георгій ВОРОТНЮК. Одеса.

КОНЦЕРТИ

Сибірський гість

Нещодавно у прихильників авторської пісні Киє- ва було справжнє свято. До столиці приїжджав Олег Медведев. На жаль, тільки на один кон- церт.

Олег Медведев — бард із Росії. На- родився 31 січня 1966 року в Іркут- ську. Писати вірші і грати на гітарі по- чав у 1982 році. Найвідоміший ав- тор творчої студії «Полнолуние». Касети з пісня- ми Медведева потра- пили до Києва приблизно в 1997 році й одразу при- вернули увагу по- ціновувачів.

Фото Віктора АНОХІНА.

«Горбатый карлик рыдал в постележке, мешая прочим уснуть, Внезапно вспомнив, скрипя зубами в дыму и мраке, Те дни, когда капитаном был он и в дальний трогался путь, Грыз мундштук и помнил девушку из Нагасаки».

Насамперед вразила майстерність поводження ав- тора зі словом, легкість нанизування метафор та але- горій. Потім вслухуєшся в музику і розумієш, що пер- ред тобою дуже гарна пісня. Те, чого тобі бракувало. І що цікаво, пісні Медведева підходять до будь-яко- го настрою.

«Если ты крутой, то полный вперед — В руки флаг и в справку печать. Ну а если ты корабельный кот, То об этом лучше молчать. Это твой меч, это твой щит и твоя стезя... Оттого-то кот об этом молчит, Ибо всуе нельзя».

В Україні Олег вперше. Заїхав він до Києва піс- ля гастролей у Дніпропетровську і Харкові, а також у багатьох містах Росії. Привіз Медведев із собою і касети із записами нових пісень, що миттєво розій- шлися. Варто відзначити, що, хоча про концерт ста- ло відомо досить пізно, зал БК «Арсенал» було за- повнено вщерть.

А поки що пісні та вірші Олега Медведева зав- жи можна послухати і побачити на сайті <http://polnolunie.baikal.ru>.

«И о наградах-орденах ты помышлять не моги Всего, награды только знать наперед, Что по весне споткнется кто-то о твои сапоги И идиотский твой штандарт подберет».

Юрій ПЕРЕБАЄВ.

АКЦІЇ

Де живуть ключі?

У столиці триває ак- ція «Київський ключ». Із ключів киян, нагадаємо, планується виготовити пам'ятник, який вста- новлять біля столичного вокзалу до Дня Києва. Автор проекту Роман Воробійов згадував, що одного разу дівчина ро- ків п'ятнадцяти у неве- личкому ранці принесла 1100 ключів! Саме роди- ні Кисельових тепер на- лежить рекорд у клю- чозбиранні. А 90-річний чоловік приніс кілька раритетних екземплярів. Кожному учаснику акції вручають пам'ятну грамоту. Їх уже видано понад 1400. Загалом кия- ни відшукали та при- несли майже дві тонни ключів.

Анна БОЙКО.

А красуні дефілювали...

Дванадцятіро дівчат змагалися за звання найчарівнішої і найпривабливішої в шоу «Міс Миколаїв-2003». Цього року організо- тори урізноманітнили свято, включивши в нього елементи відомих телепрограм.

Красуні дефілювали в купальниках, спортивних костюмах, бальних платтях. Перед журі (представниками сильної статі) стояло нелегке завдання — обрати найкра- сивішу дівчину. Переможницею стала Ма- рина Кудрявцева — неодноразова учасниця таких змагань.

Глядачів порадував виступ зірки росій- ської естради Сергія Крилова. Інформацій- ним спонсором шоу стала наша газета. Призи від редакції отримали всі учасниці конкурсу і члени журі. Сподіваємося, що серед поціновувачів жіночої краси будуть і наші передплатники.

Олена ІВАШКО.

Миколаїв.

Фото Володимира АНДРІЄВСЬКОГО.

КОНКУРС

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.

Редколегія: Віталій ЖЕЖЕРА, Леонід БРОВЧЕНКО, Іван ІЛЛЯШ, Анатолій ГОРЛОВ, Світлана ПИСАРЕНКО, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

© Платні матеріали.

Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» Зам. 0311224.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року. Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4. ☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62. ✉ E-mail: mail@golos.com.ua — загальний reklama@golos.com.ua — відділ реклами let@golos.com.ua — відділ листів foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: <http://uamedia.visti.net/golos>